

OPINNÄYTETYÖ

“Että keksii asioita ja ideoita”
Skeittikulttuurista kulttuuriseen nuorisotyöhön

Virpi Kääriäinen

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

(2/2024)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijä: Virpi Kääriäinen

Opinnäytetyön nimi: ”Että keksii asioita ja ideoita”. Skeittikulttuurista kulttuuriseen nuorisotyöhön.

Sivumäärä: 78 ja 7 liitesivua

Työn ohjaaja: Juha Nikkilä

Työn tilaaja: Osaamiskeskus Kentauri

Nuorisoalan osaamiskeskus Kentauri selvitti kautensa 2020–2023 aikana nuorille suunnatun harrastus- ja järjestötoiminnan vaikutusta nuorten kasvuun ja osallisuuteen. Opinnäytetyö toi tilaajalle uutta tietoa yhdestä nuorten harrastuksesta, skeittauksesta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä ymmärrystä skeittaamisen merkityksestä nuorten elämässä. Opinnäytetyö selvitti skeittaamisen tärkeyttä nuoren kasvun tukena sekä lajin vaikutusta elämänhallintaan, valintojen tekemiseen ja tulevaisuuteen. Lisäksi opinnäytetyö hankki uutta tietoa kulttuurisen nuorisotyön mahdollisuuksista huomioida ympäristöä.

Kehittämistyön lähestymistapana oli tapaustutkimus. Tutkimusmenetelmiä olivat teemahaastattelut, havainnointi ja vertailukehittäminen. Toimintaympäristönä oli Kontulan skeittihalli Luuppi, skeittipuistot ja julkinen katutila. Aineiston analyysi on tehty nuorisotyön funktioteorian ja teemoittelun avulla.

Opinnäytetyö avasi skeittaamisen maailmaa. Nuorten elämänalueita voi kuvata viiden tilan kautta, joista kolme ensimmäistä ovat perhe, koulu ja harrastukset. Neljäs tila on nuorten omaa tilaa, jonne kasvattajat eivät pääse. Viides tila sijaitsee verkossa. Alakulttuurina skeittaus on sijainnut neljännessä tilassa. Nykyisin skeittaus näkyy lisäksi harrastustilassa, jossa on myös nuorisotyöntekijöitä.

Skeittaajat voivat tehdä valintoja sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti. Skeittaus voi ohjata ammatinvalintaa, aikuisiän harrastamista tai tulevan työn odotuksia. Skeittaamisessa oppii muun muassa periksiantamattomuutta, muiden mukaan ottamista sekä asioiden ja ideoiden keksimistä.

Opinnäytetyössä valmistui työkalu kulttuurisen nuorisotyön käyttöön. Noppagriippi yhdistää tutkivan oppimisen, yhdessä ideoinnin ja tekemisen reflektoinnin. Lisäksi syntyi kehittämis ehdotus skeittareiden mukaan ottamiseksi skeittipuistojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Asiasanat: skeittaus, kulttuuri, nuorisotyö, elinympäristö

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator (Bachelor's Degree)

Author: Virpi Kääriäinen

Title: "Inventing things and ideas". From skate culture to cultural youth work.

Number of Pages: 78 and 7 attachment pages

Supervisor: Juha Nikkilä

Commissioned by: The Youth Work Centre of Expertise Kentauri

During period 2020-2023 the Youth Work Centre of Expertise Kentauri worked with the hobbies and NGO activities and studied their influence on young people's growth and social inclusion. Through this thesis Kentauri received new information about skateboarding, one of the hobbies for young people.

The aim of the thesis was to increase understanding the importance of skateboarding in young people's lives. The thesis examined skateboarding as a growth support as well as its effects on life management, making choices and the vision of the future. In addition to this the thesis obtained new information about possibilities to take environment into account in cultural youth work.

The approach of the thesis was case study. Interviews, observation and benchmarking were the methods of the thesis. The operating environment were indoor skatepark Luuppi in Kontula, outdoor skateparks and public street space. Data was analysed by the function theory of youth work and by themes.

The thesis opened up the world of skateboarding. There are five areas that may include in young people's lives. The first three are family, school and hobbies. The fourth one is the own space of the young people and it is unavailable for adults. The fifth one is on internet. As a subculture skateboarding has belonged to the fourth area. Nowadays skateboarding is seen as a hobby and it is available also for youth workers.

Skateboarders can make individual choices while they pay attention to the community. Skateboarding can affect career choices, hobbies as adults and expectations for the work of the future. Tenacity, involving others and inventing things and ideas are learnt along with skateboarding.

Noppagrippi is a tool for cultural youth work and it was developed during this thesis. It combines investigate learning, developing together and reflection afterwards. In addition to this the thesis includes a suggestion for development to involve skaters to plan and realise skateparks.

Keywords: skateboarding, culture, youth work, living environment

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN TILAAJA, TARVE, TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAVOITE...8	
	2.1 Osaamiskeskus Kentauri.....	8
	2.2 Opinnäytetyön tarve.....	10
	2.3 Toimintaympäristö ja opinnäytetyön tavoite	12
3	TIETOPERUSTA.....	15
	3.1 Aikaan sisältyviä merkityksiä.....	15
	3.2 Toiminta kasvun ja oppimisen tukena	19
	3.3 Nuorisotyön muodot ja tehtävät.....	23
	3.4 Kulttuurinen nuorisotyö ja kulttuuriympäristö	25
	3.5 Kulttuurinen tasapaino	29
4	LÄHESTYMISTAPA JA TUTKIMUSMENETELMÄT.....	34
	4.1 Tapaustutkimus.....	34
	4.2 Haastattelut ja havainnointi.....	35
	4.3 Vertailukehittäminen	36
	4.4 Menetelmien toteuttaminen käytännössä.....	36
5	TULOKSET JA ANALYYSI.....	40
	5.1 Sosialisatiofunktio.....	41
	5.2 Personalisatiofunktio.....	43
	5.3 Kompensaatiofunktio.....	45
	5.4 Resursointi- ja allokoitiofunktio	47

5.5	Skeittiaika	50
5.6	Neljäs tila	52
5.7	Tulosten yhteenveto	54
6	ARVIOINTI	59
6.1	Luotettavuus.....	59
6.2	Eettisyys.....	61
6.3	Itsearviointi	63
6.4	Tilaaajan arvio	65
7	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	66
7.1	Noppagrippi	66
7.2	Ehdotus skeittipuistoihin.....	67
8	POHDINTA.....	69
	LÄHTEET	73
	LIITTEET.....	81

1 JOHDANTO

Skeittaus on omaehtoinen harrastus, jonka ympärillä on myös harrastus- ja järjestötoimintaa. Kaduilla kehittynyt liikuntamuoto on alun perin ollut nuorten alakulttuurinen ilmiö, ja skeittauksen ympärille on rakentunut juuri sille ominaiset tavat toimia. Skeittaukseen liittyviä asioita tempujen tekemisen ohella ovat muun muassa valo- ja videokuvaukset, muoti ja DIY-skeittiparkkien rakentaminen. Skeittausta voi alakulttuurina pitää myös kansankulttuurina.

Kansankulttuuria on päivitetty nykypäivään vernakulaarin käsitteellä. Nykypäivänä kulttuurit sekoittuvat ja yksilöt toimivat joustavissa rooleissa. (Koski 2023.) Skeittauskin on jo mukana lukio-opetuksessa. Nuorisokulttuureihin painottumisen sijaan tarkastelen opinnäytetyössä kulttuuria elinympäristönä, jonka muovautumiseen muun muassa kulttuuriympäristöt ja -perintö, väestörakenteen muuttuminen ja kaupunkitilan jakaminen vaikuttavat.

Opinnäytetyön tilaajana oli nuorisoalan osaamiskeskus Kentauri, joka tutki omalla kaudellaan nuorten harrastustoimintaa ja sen vaikutusta nuorten kasvuun (Osaamiskeskus Kentauri 2023). Kentauri tuki osaltaan VANUPO:n eli valtakunnallisen nuorisotyön ja politiikan koulutusohjelman tavoitteiden toimeenpanoa (OKM 2023c). Opinnäytetyön tekemisen aikana VANUPO:n päämääränä oli nuoren merkityksellinen elämä (Valtioneuvosto 2023).

Harrastustoiminta on paljon esillä. Nuorten hyvinvointia on edistetty muun muassa harrastamisen Suomen mallin mukaisesti järjestämällä maksutonta, mieluisaa ja vapaaehtoista harrastustoimintaa koulupäivän yhteyteen (Finlex 2024). Lasten ja nuorten tulisi voida liikkua helposti eri lajien välillä, mutta yleisseuroja on harvassa (IS 2023). Myös nuoret pitävät harrastuksia kalliina, yksipuolisina ja vaikeasti saavutettavina, eikä samassa paikassa ole heidän mielestään mahdollista harrastaa montaa lajia (OKM 2023). Vapaa-ajan omasta tahdosta tapahtuvalla liikkumisella on merkitystä nuorten henkiselle hyvinvoinnille (Jokinen, 2023). Myös kulttuuriharrastukset vaikuttavat hyvinvointiin suotuisasti (Salasuo 2021, 41–47).

Skeittaus on kaupunkitilan haltuunottona toimijuutta, joka edistää siteen luomista ympäristöön (Kyrönviita 2020). Skeittausta voi harjoittaa katutilan lisäksi skeittipuistoissa ja skeittihalleissa, joissa myös nuorisotyö on esillä. Kulttuurisessa nuorisotyössä lähtökohtina toimivat taide ja kulttuuri. Nuorisotyöhön sisältyy nuoren kasvun tukeminen yksilönä ja yhteisössä, mikä mahdollistaa myös erilaisissa asioissa oppimista.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka avulla on tarkoitus hankkia uutta tietoa ja lisätä ymmärrystä skeittauksen merkityksestä nuorten elämässä. Vapaa-aika ja harrastukset sekä toiminnan pitäminen elämäntapana sisältyvät niihin merkityksiin, joita arjessa esiintyvät toiminnot voivat saada. Harrastamisella voi olla nuoren kasvua tukeva vaikutus ja harrastus voi auttaa elämänhallinnassa, valintojen tekemisessä ja tulevaisuuteen luottamisessa.

Tiedon tuottamisen ohella opinnäytetyössä syntyi kulttuurisen nuorisotyön käyttöön työkalu, joka mahdollistaa tutkimalla oppimisen, yhdessä ideoinnin ja tekemisen reflektoinnin. Pohjana työkalulla on skeittareiden tapa havainnoida ympäristöä sekä keksiä asioita ja ideoita siinä liikkeessään kuten myös temppuja työstäessään tai muuten skeittiyhteisössä vaikuttaessaan. Lisäksi syntyi kehittämis ehdotus skeittipuistoihin. Skeittareille voisi tarjota tilaisuuksia olla mukana virallisten skeittipuistojen suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.

2 OPINNÄYTETYÖN TILAAJA, TARVE, TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAVOITE

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyön tilaajan, taustoitan opinnäytetyön tarvetta sekä kerron toimintaympäristöstä ja työn tavoitteista. Osaamiskeskus Kentauri tutki kautensa aikana nuorten harrastustoiminnan vaikutuksia nuorten kasvuun ja osallisuuteen. Tehdyn selvitystyön perusteella nuorisotyön puuttuminen nousee esille harrastamista koskevissa tutkimuksissa (Tormulainen 2021b, 16). Kentaurissa on myös kiinnostusta seurata nuorisoalan järjestöjen roolia kulttuuri- ja taidekentällä (Tormulainen 2021a, 30). Kulttuurinen nuorisotyö on monipuolinen ja muuttuva nuorisotyön osa-alue (Schalin & Pyykkönen 2022, 13). Skeittaaminen on ilmaisullinen ja liikunnallinen harrastus, johon sisältyy myös kulttuurisia toimintamuotoja. Skeittaaminen on kaupunkitilan haltuunottona toimijuutta, joka edistää siteen luomista ympäristöön (Kyrönviita 2020). Agenda 2030 pyrkii takaamaan yhtäläisen pääsyn turvallisiin, osallistaviin, vihreisiin ja julkisiin tiloihin (Agenda 2030). Ympäristökysymykset ovat yleisesti nuorille tärkeitä, mutta asioiden tulisi kytkeytyä nuorten omaan arkeen (Ahola 2023). Tämän opinnäytetyön toimintaympäristönä on Kontulan skeittihalli, mutta myös muut skeittaamisen tilat ovat esillä. Opinnäytetyö pyrkii lisäämään ymmärrystä skeittaamisen merkityksestä nuorten elämässä.

2.1 Osaamiskeskus Kentauri

Osaamiskeskus Kentauri on yksi nuorisoalan kuudesta osaamiskeskuksesta. Kentaurin tämän opinnäytetyön kannalta tärkein painopistealue on tutkimusta ja tietoa nuorista. Kentauri tutkii, kuinka nuorten harrastus- ja kansalaisjärjestötoiminta vaikuttaa nuorten kasvuun ja osallisuuteen sekä millainen vaikuttavuus toiminnalla on yhteiskunnallisesti. Tämän lisäksi Kentaurin tehtäviin kuuluvat kansalaisjärjestöjen vaikuttavuusarviointiosaamisen vahvistaminen ja kehittäminen, järjestöjen toimintaympäristöissä tapahtuvien muutostrendien ja niiden vaikutusten selvittäminen sekä järjestötoiminnassa syntyvän osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvien menetelmien kehittäminen. (Osaamiskeskus Kentauri 2023.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman VANUPO:n tarkoituksena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. VANUPO eli valtakunnallinen nuorisotyön ja politiikan ohjelma määrittelee tärkeimmät nuoria koskevat valtionhallinnolliset tavoitteet ja toimenpiteet nelivuotiskausittain.

Vuosille 2020–2023 laaditun ohjelman päämääränä oli nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Ohjelmalla on kolme tavoitekokonaisuutta: nuorten edellytykset sujuvaan arkeen (syrjäytymisen vähentyminen), nuorilla on keinoja ja taitoja osallistua ja vaikuttaa sekä nuoren luottamus yhteiskuntaan (yhdenvertaisuuden ja turvallisuuden vahvistuminen). VANUPO:n säädöserustana on nuorisolaki (1285/2016). (OKM 2023a, Valtioneuvosto 2023.) Lakiin lisättiin vuoden 2022 lopulla Harrastamisen Suomen mallin mukainen harrastustoiminta, joka pyrkii edistämään nuorten hyvinvointia tarjoamalla perusopetuksessa oleville nuorille maksuttoman, mieluisan ja vapaaehtoisen harrastuksen koulupäivän yhteyteen. Järjestäessään harrastustoimintaa kunnan tulee kuulla nuorten toiveita. (Finlex 2024.)

Nuorisoalan osaamiskeskukset tukevat VANUPO:n tavoitteiden toimeenpanoa. Nuorisoalan osaamiskeskuksia kaudella 2020–2023 olivat

1. Nuorisotyö kunnassa: kunnallisen nuorisotyön Osaamiskeskus Kanuuna (hallinnoija Lahden kaupunki)
2. Nuorisoalalla toimivien järjestöjen tilannekuva ja vaikuttavuus: Osaamiskeskus Kentauri (hallinnoija Suomen Partiolaiset ry)
3. Osallisuus ja vaikuttaminen: Osallisuuden osaamiskeskus (hallinnoija Nuorten Akatemia ry)
4. Kohdennettu nuorisotyö: Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus (hallinnoija Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry)
5. Digitaalinen nuorisotyö: Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus (hallinnoija Helsingin kaupunki, Verke)
6. Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa: Osaamiskeskus Nuoska (hallinnoija Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy) (OKM 2023c).

Osaamiskeskus Kentaurin toiminnasta vastasivat Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak, Opintokeskus Sivis, Suomen Partiolaiset sekä Nuorten yrittäjyys ja talous NYT. Kentaurin toimintaa tuki opetus- ja kulttuuriministeriö. (Osaamiskeskus Kentauri 2023.)

Tämän opinnäytetyön tekemisen aikana valtakunnallinen nuorisotyön ja politiikan ohjelma vuosille 2024–2027 on valmisteilla. Se on aloitettu kuulemalla nuoria heidän elämäänsä ja hyvinvointiinsa vaikuttavista tekijöistä erilaisissa työpajoissa. Nuoret pitivät kolmena eniten hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä hyvää terveyttä, perhettä ja läheisiä sekä harrastuksia ja

vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Yhtenä teemana työpajoissa oli Yhteisöllinen nuorten maailma tulevaisuudessa, mihin harrastaminen oli liitetty. Nuoret pitävät harrastuksia kalliina, yksipuolisina ja vaikeasti saavutettavina. Nämä tekijät ovat myös haasteena yhteisöllisyydelle, mitä voisi tukea tarjoamalla enemmän harrastusmahdollisuuksia erityisesti nivelvaiheissa. Nuoret toteavat jäsenmaksujen ja välineiden olevan kalliita. Samassa paikassa ei myöskään ole mahdollista harrastaa montaa lajia. Nuorten taloudellisesta tilanteesta päättäjille lähtevien viestien joukossa oli mm. itse tekemisen ja korjaamisen opetus kouluihin. (OKM 2023b.)

2.2 Opinnäytetyön tarve

Kentaurissa tehdyn tutkimustyön tarkoituksena oli selvittää nuorille suunnatun harrastus- ja järjestötoiminnan vaikutusta nuorten kasvamiseen ja osallisuuden kokemuksiin. Kentauri on tehnyt julkaisuja ja kehittänyt työkaluja järjestöjen käyttöön. (Osaamiskeskus Kentauri 2023.)

Nuorisotyön tekeminen ja tukeminen kuuluu nuoriso- ja kansalaisjärjestöille, kunnille, nuorisotyön valtionhallinnolle, kirkkoille, seurakunnille, erilaisille yhteisöille ja oppilaitoksille (Nieminen 2010, 51). Nuorisotyöllä on useita toimintatapoja. Näistä yksi on kulttuurinen nuorisotyö, joka on monipuolinen ja muuttuva nuorisotyön osa-alue (Schalin ym. 2022, 13). Aino Tormulainen tuo esiin, kuinka nuorisotyö hänen mukaansa puuttuu harrastamista käsittelevistä tutkimuksista ja selvityksistä. Nuorisotalo voi olla harrastamisen mahdollistaja, mutta siellä käyminen ei välttämättä ole harrastus vaikkakin kunnallinen nuorisotyö on aikoinaan syntynyt vailla harrastusta olevia nuoria varten. (Tormulainen 2021b, 16.)

Tormulainen on koonnut nuorten harrastusmaailmaa koskevaa kirjallisuutta ja toteaa siitä puuttuvan ne tutkimukset, joissa tarkastelun kohteena olisivat nuorten kulttuuri- ja taideharrastukset, musiikki, teatteri ja ilmaisu. Hän myös toteaa, kuinka jatkossa olisi kiinnostavaa seurata nuorisoalan järjestöjen roolia kulttuuri- ja taidekentällä. (Tormulainen 2021a, 30.) Nuoret suosivat kulttuurin harrastamista (Schalin ym. 2022, 13). Kentaurin tutkimuksessa kulttuurin piiriin lukeutuvat harrastukset kuten teatteri/sirkus/tanssi, musiikki ja kuvataide ovat nuorille tärkeitä, eivätkä vähemmän suositut valokuvaus ja videoiden tekeminen jää suosituimmuudessa edellisistä paljoakaan jälkeen. Kulttuurijärjestöjen toimintaan osallistuminen on yleistä. Kaikkien korkeimmat arvot tärkeydessä saavat kuitenkin urheilulajiharrastus ja kuntoliikunta. Pääsääntöisesti nuoret mieltävät harrastukset tärkeämmäksi kuin järjestötoimintaan osallistumisen. (Kaunismaa 2023, 11.)

Skeittaus on ilmaisullinen ja liikunnallinen harrastus, johon sisältyy kulttuurisia toimintamuotoja. Lajin liikkuvuus eri kategorioiden välillä tekee siitä haasteellisen paikantaa johonkin tiettyyn kuuluvaksi vaikkakin skeittilaudan kanssa temppuilu vie suuntaa skeittauksen liikunnalliseen puoleen. Skeittaus on lajina poikavaltainen (Turun Sanomat 2015). Huomattavaa on, että Kentaurin aineistossa (Kaunismaa 2023, 10) pojat suosivat yleisesti harrastuksissaan muita sukupuolia vähemmän skeittikulttuuriin kuuluvaa tekemistä kuten kuvataidetta, käsi- ja puutöitä, musiikkia sekä valokuvausta ja videointia. Urheilulajiharrastus puolestaan kiinnostaa tyttöjä ja poikia suurin piirtein yhtä paljon, kun taas se on vähemmän suosittua muun sukupuolisten tai heidän, jotka eivät halua sukupuoltaan sanoa keskuudessa.

Skeittaus on tällä hetkellä ajankohtainen muun muassa sen tultua mukaan lukio-opetukseen (yle 2021a). Skeittaus oli ensimmäisen kerran mukana olympialaisissa Tokiossa 2020 ja seuraavan kerran skeittarit kisaavat Pariisissa 2024 (yle 2021b, Suomen Rullalautaliitto 2023).

Skeittaaminen on kaupunkitilan jakamista muiden kanssa ja täten myös sosiaalisen kaupunkiympäristön hahmottamista. Kaupunkitilan haltuunotona skeittaus on toimijuutta, joka edistää siten luomista ympäristöön. (Kyrönviita 2020.) Kaupunkisuunnittelun avulla on mahdollista huomioida nuorten oikeus julkiseen ja puolijulkiseen tilaan. Tilojen tulisi olla sekä nuoria sallivia että heitä kutsuvia. (Allianssi 2023.) Kestävän kehityksen toimenpideohjelma Agenda 2030:n yhtenä tavoitteena on kaupunkien ja asuinyhdyskuntien kestävydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen. Ohjelma pyrkii tehostamaan maailman kulttuuri- ja luontoperintöön kohdistuvia hankkeita sekä takaamaan yhtäläisen pääsyn turvallisiin, osallistaviin, vihreisiin ja julkisiin tiloihin. (Agenda 2030.) Kun ihminen toimii vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa, syntyy jälkiä, jotka muovaavat ympäristöä. Kulttuuriympäristöä löytyy niin arjen kulkureiteiltä kuin koulujen pihoilta. Kulttuuriympäristöistä huolehtiminen edesauttaa saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteita. (Ympäristöministeriö 2023.)

Kentauri on tutkimuksessaan Yksin, yhdessä, yhteisössä – järjestö- ja harrastustoiminta nuoren voimavarana julkaisussaan kysynyt nuorten osallisuudesta yhteiskuntaan muun muassa väittämällä ”Olen hyvin tietoinen siitä, mitä ympäristössäni ja maailmalla tapahtuu” (Kaunismaa 2023, 13). Nuorten harrastusjärjestöjen toimintaan osallistuvien nuorten ympäristö- ja maailmatietoisuus on korkeammalla kuin muiden harrastusjärjestöjen toimintaan osallistuvilla nuorilla. Näihin järjestöihin osallistuvat nuoret eroavat toisistaan siten, että nuorten harrastusjärjestöjen toimintaan osallistuvat enemmän tytöt sekä koulussa

hyvin menestyvät. Muiden harrastusjärjestöjen toimintaan taas osallistuu enemmän poikia kuin tyttöjä, tasaisesti maahanmuuttajataustaisia ja kotimaisia kieliä puhuvia sekä koulussa niin hyvin kuin huonosti menestyviä nuoria. Muiden harrastusjärjestöjen toimintaan osallistuvien nuorien ympäristöä ja maailman asioita koskeva tietoisuus vastaa silti tasoltaan nuorten vastaajien keskiarvoa. (Kaunismaa 2023, 56.) Ympäristöä koskevia kysymyksiä voi lähestyä tavallisen arkiympäristössä elämisen kannalta, vaikka ympäristöön liittyy paljon myös uhkakuvia kuten ilmastonmuutoksesta seuranneet ilmiöt.

CCC-CATAPULT-tutkimushankkeessa nuorten ilmastotoimijuutta on käsitelty arvojen ja toiminnan välisen suhteen kautta. Ympäristökysymykset ovat yleisesti nuorille tärkeitä, mutta asioiden tulisi kytkeytyä nuorten omaan arkeen, mielenkiinnon kohteisiin, oppiaineisiin tai tulevaan ammattialaan. (Ahola 2023.) Aistikokemusten merkitys on ympäristösuhteen luomisen kannalta merkittävä, jolloin myös kaupunkisuunnittelussa tulisi ottaa huomioon erilaisten kaupunkilaisten kokemukset ja näin moniaistisen kaupungin mahdollistuminen. (Olsson, Rinne & Suopajarvi 2021, 54.) Kaupungissa liikkumisella ja eri paikkoihin tutustumisella voi olla osallisuuden kokemuksia lisäävä vaikutus. Kysymyksessä ei tarvitse olla erityinen tarkoitus ilmastotoimijuuden lisäämisestä vaan vain arkinen liittyminen erilaisten toimintojen kautta. Ympäristö on myös kasvu-ympäristö.

Skeittauksessa korostuva yksilöllisyys ei sulje pois porukalla tekemistä ja yhteisöllisyyttä (Artsi 2023). Tästä on osoituksena esimerkiksi nyt purku-uhan alaisena oleva Helsingin Suvilahden DIY-skeittipuisto, joka on yksi maailman suurimmista talkootyönä tehdyistä skeittaukseen tarkoitetuista alueista. Skeittipuistosta on muodostunut kaupunkikulttuurin kiinteä kohtaamispaikka. (Mtv-utiset 2023.) Kulttuurisesti katsottuna skeittaus on alakulttuurin asemastaan valtavirtaistunut. Koronan aikaan lajin pariin löysivät tiensä myös eri-ikäiset (Laine, Tani, Kauppinen & Ahlstedt 2023, 134). Skeittauksen luonteeseen kuuluu harrastaminen omaehtoisesti, mutta skeittauksen ympärillä on myös yhdistystoimintaa. Suomen rullalautaliittoon kuuluu 31 jäsenyhdistystä (Suomen rullalautaliitto 2023). Myös Suvilahden skeittipuiston suojelemiseksi on perustettu oma yhdistys (Helsingin Uutiset 2021).

2.3 Toimintaympäristö ja opinnäytetyön tavoite

Skeittipaikat on yksi Helsingin kaupungin liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia edistävästä palveluista. Skeittipaikat on luokiteltu kolmeen luokkaan. Lähiskeittipaikkoihin tullaan lähietäisyydeltä, ja ne sijaitsevat yleensä leikkipuiston yhteydessä. Paikalliset skeittipuistot

ovat monipuolisia, ja ne palvelevat kokonaisia kaupunginosia. Suuret skeittipuistot, kuten Kontulan skeittihalli, palvelee käyttäjiä koko kaupungin alueella. Erityisesti talvella Kontulan skeittihalli hyödyttää koko pääkaupunkiseudun kävijöitä. Skeittipaikkojen lisäksi myös vapaa kaupunkitila kuten erilaiset aukiot soveltuvat skeittaamiseen. Aukio voi muuttua skeittipaikaksi muutaman kivipaaden avulla. (Helsingin kaupunki 2022.) Virallisten skeittipaikkojen ulkopuolelle jäävät kadut sekä itse tehdyt DIY-puistot.

Opinnäytetyössäni havainnoin skeittausta ja skeittaajia Kontulan skeittihallissa. Sieltä löytyivät myös haastateltavat. Kontulan skeittihalli Luupissa on vuoroja jokaisena viikon päivänä. Nuorisopalvelujen skeittivuorojen lisäksi eri yhdistyksillä on omia vuoroja. Skeittausta järjestäviä tahoja ovat Helsingin kaupungin NYT-liikunta Skeittaus 18–29-vuotiaille, maksuton EasySport 3–6-luokkalaisille, Tyttörullalautailijat, Helride Collective, Siblings Helsinki ja Longboard Suomi. Skeittauksen lisäksi on omia vuoroja scoottaukselle, BMX-pyöräilylle ja rollerderbylle. Halli aukeaa arkisin aikaisintaan kello 12 ja viikonloppuisin kello yhdeksän. Myöhäisimmillään halli on auki kello 23 saakka. Skeittihalli on osa Kontulan nuorten toimintakeskus Luuppia, johon kuuluvat myös nuorisotalo, puu- ja kivityöpaja sekä media- ja katutaidetoimisto Luuppi Media (Nuorten Helsinki 2023.) Yleensä kävin hallilla nuorisopalveluiden skeittivuoroilla, mutta saatoin olla paikalla myös joidenkin yhdistysten järjestäessä toimintaa.

Kävin myös kiertelemässä muutamilla ulkoparkeilla. Koulut olivat jo tuohon aikaan alkaneet ja parkeilla näkyi päivisin yksittäisiä skeittaajia. Iltaisin toimintaa saattoi olla hieman enemmän. Tällöin odottelin vielä tutkimuslupaa, joten kiertely puistoissa oli pikemminkin palveluverkostoon tutustumista. Ulkoparkeilla näkemistäni skeittareista en kirjannut ylös havaintoja opinnäytetyötäni varten.

Parkkien lisäksi tein havaintoja julkisessa tilassa kadulla. Katuhavainnot liittyivät muuhunkin kulkemiseeni ei niinkään siihen, että olisin pyrkinyt etsimään skeittareita skeittispoteilta. Nämä skeittarit olivat satunnaisia vastaantulijoita, jotka kävelivät tai seisoskelivat lauta kainalossaan tai sitten rullailivat pitkin katua.

Laadullinen tutkimus voi olla ymmärrykseen pyrkivää, mutta sen avulla voi myös hankkia uutta tietoa, kuvata ilmiötä, syventää ymmärrystä, tulkita ilmiötä, tehdä tulkintoja teoreettisesti mielekkäällä tavalla tai kyseenalaistaa (Juuti & Puusa 2020, 58).

Opinnäytetyöni lisää ymmärrystä skeittaamisen merkityksestä nuorten harrastuksena, vapaa-ajan toimintana ja elämäntapana. Lisäksi selvitän skeittaamisen merkitystä nuoren kasvun tukena sekä millaisia valmiuksia laji elämäntapaan, valintojen tekemiseen ja tulevaisuususkon kantamiseen voi antaa. Opinnäytetyössä hankitaan myös uutta tietoa kulttuurisen nuorisotyön mahdollisuuksista huomioida toiminnassaan sekä kulttuuria että ympäristöä. Siltana tähän voivat toimia skeittikulttuurissakin tutut asiat.

3 TIETOPERUSTA

Tietoperustassa käsitteiden määrittely ja skeittaus kulkevat rinnakkain. Aloitan tietoperustan harrastamisen, vapaa-ajan ja elämäntavan käsitteiden tarkastelulla. Käsitteillä on sekä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Niiden avulla voi tarkastella, millaisia merkityksiä ihminen omalle tekemiselleen antaa. Merkitykset liittyvät myös elämänhallintaan. Elämäntapa syntyy sellaisista toimintojen yhdistelmästä, joka tekee toiminnasta mielekästä, jatkuvaa ja yhtenäistä (Mäki-Kulmala 1989, 133–135). Elämäntavaksi muodostuvia valintoja määrää habitus, joka on tapa arvottaa elämää (Roos 1988, 12–19). Nuoren kasvua voi tukea ohjaamalla nuorta häntä kiinnostavien harrastusten pariin (Nieminen 2007, 23–26) sekä tarjoamalla mahdollisuuksia kokemuksellisiin oppimisympäristöihin (Päätöslauselmat (2020/C 415/01). Nuorisotyön tehtävinä on auttaa nuorta tulemaan omaksi itsekseen, juurruttaa nuori osaksi kulttuuria ja antaa välineitä sen kehittämiseen, auttaa nuorta vastoinkäymisissä sekä vaikuttaa nuorten voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen (Nieminen 2007, 23–26). Resilienssi (Lipponen 2020) ja coping-käyttäytyminen (Metsämuuronen 1995) kuvastavat suhtautumista vastoinkäymisiin ja asioiden harjoitteluun. Tutkivassa oppimisessa (Hakkarainen, Lonka & Lipponen 2004, 307–315) konkreettinen toiminta, kokeileminen, testaaminen ja käytännönyrikykset ovat keskeisessä asemassa. Kulttuurinen nuorisotyö, kulttuuriympäristökasvatus, kulttuuriperintökasvatus ja yhteisökasvatus ovat tapoja, jotka avaavat näkökulmia elinympäristön tarkasteluun. Kulttuuriympäristön kohtaaminen arkipäiväisenä liittyy siihen myös vernakulaarin käsitteen, jonka avulla kansankulttuuria on päivitetty nykypäivään. Kulttuuriperintöä voi nähdä olevan kaikkialla (Mattila 2023). Kulttuurisessa tasapainossa ollessaan ihminen on yhtä sekä omansa että valtakulttuurin kanssa (Benjamin 2014, 86).

3.1 Aikaan sisältyviä merkityksiä

Aino Tormulainen on selvittänyt harrastamisen erilaisia muotoja ja etsinyt sille määrittelyä muun muassa sanakirjojen kautta. Esiin nousevat asiat kuten kiinnostus, tapa ja sanan harrastaminen alkuperään liittyvä ja uskonnollisuuttakin kuvaava adjektiivi harras. Tormulainen tosin toteaa, että kiinnostus asiaa, kuten alakulttuuria kohtaan ei tee kiinnostuneesta vielä asian harrastajaa. (Tormulainen 2021b, 11–15.) Jari Metsämuuronen on tehnyt samankaltaista kartoitusta ja esittää, kuinka harrastus sanana pitää sisällään innokkuuden, antaumuksellisuuden ja palavuuden (Metsämuuronen 1995, 16).

Vapaa-ajan toiminta voi toimia kuten harrastus ja harrastaminen voi olla yksi tapa viettää vapaa-aikaa. Harrastamiseen liittyy mielekkyys sekä suhteellinen säännöllisyys ja jonkinasteinen toistuvuus. Osaamiskeskus Kentaurissa harrastustoiminta on rajattu ohjatuksi jonkin tahon toimesta järjestetyksi toiminnaksi, mutta omatoimisen ja vapaan harrastamisen olemassaolo on otettu tiedostavasti huomioon. (Tormulainen 2021b, 16, 20.) Jonkin tahon toimesta järjestettävä vapaa-ajan toiminta pitää sisällään ristiriitaisuuden. Vapaa-ajassa oleva sana vapaa pitää sisällään valitsemisen mahdollisuuden, mutta vähänkin säännölliseksi muuttuessaan toimintaa määrittelee jokin itseä ulkopuolella oleva. Säännöllisyys viittaa ajankäyttöön ja tietyn toiminnan valitseminen harrastuksen sisältöön. Metsämuuronen peräänkuuluttaa mielenkiinnosta kumpuavaa omaehtoisuutta.

Harrastus on ilmiönä mielletävissä vapaa-ajan aktiivisuudeksi, mihin kuuluu myös vapaus. Mikäli harrastus rajataan koskemaan vapaa-ajan harrastuksia, jää harrastus käsitteenä sisällöltään vaillinaiseksi. Metsämuuronen toteaa, kuinka esimerkiksi urheiluseurassa harrastettaessa vapaus voi olla määritelmänä vieras. Seuraharrastus on voitu itse vapaaehtoisesti valita, mutta toiminta seuraa tietynlaista ohjelmaa. Mitä päämääräsuuntautuneempaa toiminta on, sitä enemmän ohjaaminen on tekemisessä mukana. Kun omaehtoisuus pysyy yllä harrastajan mielenkiinnon ansiosta, ei toimintakaan muutu pakonomaiseksi. (Metsämuuronen 1995, 17.)

Metsämuuronen erottaa toisistaan harrastuneisuuden ja harrastuksen. Harrastuneisuus on suuntautumista, kun taas harrastuksessa korostuu toiminta. Harrastus on harrastuneisuuden kohdentumista jotakin asiaa, lajia, tekniikkaa, välinettä tai osa-aluetta kohtaan. Harrastuneisuus on suhteellisen pysyvä ominaisuus toisin kuin harrastus voi jäädä pois. Harrastuneisuus kohdistuu johonkin toiminta-alueeseen kuten urheiluun, ja kun se muuttuu lajiksi, kuten jalkapalloksi, aletaan puhua harrastuksesta. Kun harrastaja lopettaa aktiivisen harrastamisen, voi hän silti säilyttää kiinnostuksensa eli harrastuneisuuden asiaa kohtaan. Pysyvänä ominaisuutena harrastuneisuus on jatkuvaa ja tiivistä kohdentumista omalle mielenkiinnon alueelle. Harrastuneisuuteen kuuluu puhtaimmillaan omaehtoinen suuntautuminen. Kun harrastus alkaa harrastuneisuudesta, tulisi myös harrastuksen olla yksilöstä itsestään lähtevää ja hänen tarpeitansa tyydyttävää. Silloin harrastaja myös itse nauttii harrastuksestaan. Kun harrastus on seurausta harrastuneisuudesta, on kysymyksessä ilmiöharrastus. Se vastaa sisäisiin tarpeisiin ja tekee suuntautumisesta todellista. (Metsämuuronen 1995, 21–23.)

Robert A. Stebbinsin vapaa-ajan jaottelussa nousee esiin kolme tapaa, jotka ovat vakava vapaa-aika (serious leisure), rento vapaa-aika (casual leisure) ja toimintalähtöinen vapaa-aika (project-based leisure). Stebbins liittää tavoitteellisen harrastamisen ja vapaaehtoistoiminnan vakavaan vapaa-aikaan, jolloin voidaan puhua myös vapaa-ajan urasta. Siinä on mahdollisuus hankkia erityistaitoja, tietoja ja kokemuksia sekä harjoittaa näiden ilmaisemista. Rennoksi vapaa-ajaksi toiminta muodostuu silloin, kun se on lyhytkestoista, sisäisesti palkitsevaa, välitöntä ja miellyttävää eikä se pakota harjoittelemaan. Toimintalähtöinen vapaa-aika on niin ikään lyhytkestoista. Sitä luonnehtii kertaluonteisuus tai satunnaisuus, ja se tapahtuu luovasti ilman velvollisuuksia. (Stebbins 2023, 2.)

Kun ihmisellä on koko elämä aikaa suuntautua lähes miten haluaa, hän voi käyttää myös vuorokautensa haluamallaan tavalla. Metsämuuroselle vapaa-aika tarkoittaa samaa kuin Harold Entwistlelle, jolle elämä on vapaa-aikaa eikä vapaa-aika ole tällöin työn tai minkään muunkaan pakollisen toiminnan vastinpari. Harrastus elämäntapana hallitsee kaikkea tekemistä tai oma ammatti voi löytyä harrastusalueelta. Kun työ ja harrastus yhdistyvät, voi työntekijä saada palkkaa harrastamisestaan. Myönteisimmillään työ voikin olla harrastuksenomaista, kun sitä motivoi mielenkiinto asiaa kohtaan. (Metsämuuronen 1995, 19.)

Mirja Liikkanen on aiemmissa tutkimuksissaan esittänyt, että nykyinen käsitys työn mittaamisesta ajassa, ajan palkitsemisesta ja työajan noudattamisesta sekä tästä seurannut vapaa-ajankin ajallinen mittaaminen on opetettu ja opeteltu käyttäytymis- ja ajattelutapa, joka on syntynyt historian aikana. Vapaa-ajan merkitys lisääntyy ihmisten elämässä tasaisesti. Ihmiset myös määrittelevät vapaa-aikansa yksilöllisesti. Vapaa-aikaa voi katsoa sisältyvän mihin tahansa iloa ja vapautta sisältävään elementtiin missä tahansa hetkessä oli kyse sitten arjesta, vapaasta tai työstä. Vapaa-ajan voi nähdä myös pyrkimyksenä oman määrittelyvallan ja yksityisyyden kiinni pitämiseksi erotuksena työn valumisesta omalle ajalle. Liikkanen toteaa, kuinka metsästäjäkeräilijäesivanhempamme eivät aikoinaan kaiketikaan luokitelleet omaa arkeaan vaan elivät vapaata ja luovaa elämää työn ja vapaa-ajan jaottelun sijaan. (Liikkanen 2021, 28, 33–34.) Jäsenteleminen ja käsitteellistäminen ovat kuitenkin nykyihmiselle ominaisia.

Elämäntavan käsite hahmottaa arkielämän pysyviä muotoja. Airi Mäki-Kulmala esittää elämäntavan muodostuvan sellaisesta toimintojen yhdistelmästä, joka syntyy toimintaan mielekkyyttä, jatkuvuutta ja yhtenäisyyttä luovien jäsennysten kautta. Tehtävästä toiminnasta tulee näin osa omakohtaisena ja merkityksellisenä näyttäytyvää elämäntavan kokonaisuutta.

Merkityksiä tuotetaan, niitä tarkistetaan ja muokataan uudelleen merkityksen muodostumisen prosessissa. Uusien merkitysten muodostumisen ja niiden tarkistusten lähteitä voivat olla esimerkiksi tiedotusvälineet, hallintokoneisto, kirkko, viihdekulttuuri tai tiede, joiden kautta yhteisö voi määritellä yhteisiksi koettuja merkityksiä. (Mäki-Kulmala 1989, 133–135.) Merkitysten muodostamisen lähteinä voivat toimia myös harrastaminen, järjestötyö, vapaaehtoistyö, kansalaistoiminta ja alakulttuurit.

C. Wright Mills toteaa, että eron tekeminen työn ja muun elämän välillä johtuu työn sisällöttömyydestä. Elämällä voi rikastuttaa työtä ja työllä taas elämää. Hän puhuu ajattelun käsityöläisistä, jotka paitsi hyödyntävät elämäkokemustaan myös jatkuvasti tutkivat ja tulkitsevat sitä. Kaikkiin vastaantuleviin ajatussiruihin tarttumalla omaa kehitystä voi tarkkailla ja kokemuksia järjestellä. Tähän tarkoitukseen sopii hyvin päiväkirja. (Wright Mills 1959, 222–224.) Vastaantuleviin siruihin tarttuvat myös skeittaajat.

Alvi Hatakka kertoo, kuinka skeittauksen kautta lähiympäristöstä paikantuvat työ- ja koulumatkan aikana ne paikat, kuten sisäpihat ja kujat, joita ei muuten löytäisi. Uudet paikat liittyvät myös kehittymiseen skeittaajana. Temput ja niiden variaatiot eivät koskaan lopu. (Artsi 2023.) Skeittaamisessa jokainen voi löytää oman tapansa tehdä ja harjoitella. Pystyvyyden kokemukset ovat yksilöllisiä ja kehityshaasteita voi selvittää itse. Kilpaileminen ja vertaileminen ei ole lajissa tärkeää. Skeittaus on fyysistä liikuntaa kuitenkin siten, että tekeminen ei varsinaisesti tunnu liikunnan harrastamiselta. Omanlainen vapauden kokemus muodostuu taiteellisen ja liikunnallisen näkemyksen yhdistymisestä. Taru Heikkilä tuo artikkelissaan (2015) esiin skeittauksen olevan enemmän kuin harrastus. Hänen haastattelemlleen skeittareille laji näyttäytyy elämäntapana ja sillä voi olla merkitystä elämää koskevissa päätöksissä kuten opiskelupaikan valinnassa. (Heikkilä 2015, 12–13.)

J.P. Roosin mukaan elämäntapa asettuu yksilöä, elinolosuhteita ja kulttuuria koskevien selitysmallien väliin. Kulttuuriin nojautuvat elinolosuhteet rajaavat yksilön elämäntapaa, mutta elämäntapa käsitettä voi käyttää myös eri selitysmallien painotusten ja näkökulmien eron tarkasteluun. Luontevin paikka elämäntavalle on Roosin mukaan kulttuurin yhteydessä. Elämäntapa heijastaa sitä kulttuurillista perustaa, jossa ihminen elää. Tämä perusta muokkautuu valintojen seurauksena ja on myönnytys elämänhistorian ja kulttuuristen ilmausten välillä. Habitus toimii kulttuurin ja elämäntavan yhteisenä nimittäjänä, eikä kulttuuri ja elämäntapa sulje näin tarkastellen toisiaan pois. Habituksen käsitteen esittelyssä Roos viittaa Pierre Bourdieun teokseen *La distinction*, jossa habitus on tapa jäsentää ja arvottaa elämää. Habitus

synnyttää rakenteita ja on näiden rakenteiden pohjalta syntynyt elämäntavan näkymätön perusta ja elämäntapaa selittävä tekijä. Elämäntapa edesauttaa pirstaleisen maailman kokoamisessa ja habitus määrää elämäntavaksi muodostuvia valintoja. (Roos 1988, 12–19.)

Roos on omaksunut kolme kulttuurin merkitystä, jotka ovat kulttuuri sivistyksellisenä pääomana, kulttuuri elämäntapana eli valittuina toimintoina ja kulttuuri elämäntapoja järjestellevänä kokonaisuutena. Erilaiset osakulttuurit toimivat perustana, jolle habitukset kehittyvät. Eri osakulttuureilla on ristikkäinen vaikutus elämäntapoihin. Roos mukailee Pierre Bourdieun arvojen portaikkoa, jossa kullakin osakulttuurilla on oma alueensa ja omat arvonsa, joista osa on jo olemassa ja osaa vasta tavoitellaan. (mt., 17–19.) Alakulttuuristen muotojen merkitysten ymmärtäminen voi olla haastavaa ilman omakohtaista harrastustaustaa (Dupont & Ojala 2015, 16).

3.2 Toiminta kasvun ja oppimisen tukena

Olemukseltaan inhimillinen kasvu kattaa koko elämän. Nuorisotyössä nuorten ymmärrykseen, arvostukseen, tietoihin, taitoihin ja tulevaan toimintaan pyritään vaikuttamaan kasvatuksen avulla. Nuorisotyön kautta nuoret pääsevät liittymään yhteiskuntaan sekä saavat mahdollisuuksia kehittää persoonallisuuttaan, yhteiskuntaa ja kulttuuria. Se on ohjattua ja yhteisöllistä toimintaa, joka vastaa nuorten tarpeisiin ja perustuu vapaaehtoiseen osallistumiseen. (Nieminen 2010, 51.) Kulttuuriharrastukset tarjoavat mahdollisuuden oppia muitakin kuin juuri lajiin liittyviä taitoja. Itsetuntemus lisääntyy, esiintymisjännitys helpottuu, vuorovaikutustaidot parantuvat ja yhdistyksen asioiden hoitamiseen liittyvät tiedot karttuvat. Pystyvyyden tunne siirtyy myös harrastuksen ulkopuoliseen elämään. (Pulkkinen, 2023.)

Resilienssi on pystyvyyttä selvitä vaikeuksista ja kykyä sopeutua muutoksiin sekä näiden kautta syntyvää kehittymistä. Osa resilienssiä on oman osaamisen tunnistaminen ja sen käyttäminen. Vahvuus syntyy sisäsyntyisestä kiinnostuksesta johonkin asiaan sekä asian eteen panostamisesta ja harjoittelusta. Osaaminen, pystyvyys, onnistuminen, epäonnistuminen ja oppiminen ovat niitä kokemuksia, joita syntyy kehittymisen myötä. Kun toiminta on resilienssiä, yksilö tai ryhmä käyttää tilanteeseen parhaiten sopivia vahvuuksia, kuten rohkeutta tai joustavuutta. Resilienssin vastakohtia ovat avuttomuus, lamaantuminen ja luovuttaminen. Resilienssi kasvaa haasteiden kautta. Se on sisäinen tunne selviämisestä, kyvykkyydestä ja omien voimavarojen olemassaolosta. Resilienssiin sisältyvät

muutosjoustavuus, sosiaalinen kyvykkyys, ongelmanratkaisukyky ja merkityksellisyyden kokemus. (Lipponen 2020, 9–28.) Resilienssi on yhteydessä myös coping-käyttäytymiseen.

Yksi ilmiharrastuksen jatkamis- tai lopettamispäätökseen vaikuttava tekijä on coping-käyttäytyminen eli toimintakyky tai toimintatottumus. Yksilö voi lopettaa harrastuksen, mikäli hänen taipumuksensa antaa vaikeuksien tullen periksi on suuri. Vastoinkäymiset eivät lannista, kun taipumuksena on olla antamatta periksi. Normaalisti ihminen ei anna periksi liian helposti, mutta osaa luovuttaa, kun toistuvia yrityksiä onnistua alkaa olla liikaa. Harrastuksissa yrityksenä voi olla suorituksen parantaminen tai tulosten saaminen. Myös havainnot omien kykyjen riittävydestä harrastuksessa menestymiseen ovat olennaisia. (Metsämuuronen 1995, 36, 85.) Skeittauksessa yrityksenä voisi olla muuttuminen ja uuden oppiminen.

Lajissa taitavaksi tuleminen vaatii paljon harjoittelua. Skeittauksen opettelemiseen sisältyy kurinalaista työtä, temppujen omaksumista ja liikkeiden säätelemisen hallintaa koko keholla. (Harinen & Rannikko 2014, 81.) Skeittausta voi luonnehtia vaihtoehtolajiksi, joksi lukeutuvat myös bleidous, roller derby, parkour, capoeira, katutanssi, longboarding, scoottaus, sirkus ja slacklining (Liikanen & Rannikko 2015). Vaihtoehtolajeissa toimijuutta määrittelee luovuuden lupa ja velvoite. Opitun toistaminen pysäyttää lajin muuttumiseen perustuvan luonteen. Onnistumisen ilo synnyttää henkilökohtaisia tuntemuksia, ja sitoo myös toimijoita yhteen. Tällaisten hetkellisten elämysten jälkeen oppiminen jatkuu uusien asioiden parissa. Temppuja voi olla tietynlaisia ja -nimisiä, mutta valikoima sallii yksilöllisen jatkotyöstön, mikä on toivottavaakin. (Harinen ym. 2014, 85, 91.) Silti skeittauksen tarkoituksena voi yhtä lailla olla lapsenomaisen nuoruus ja hauskanpito, mihin voi liittyä pelko aikuiseksi kasvamisesta (Mortimer 2008, 32). Portailta hyppimisestä, penkeillä liukumisesta ja katukaluston taidokkaasta käyttämisestä voi myös muodostua ammatti, kun skeittari esiintyy videoilla ja lehdissä (Howell 2001).

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2020 käy ilmi, että suomalaiset lapset ja nuoret harrastavat monipuolisesti kulttuuria, taidetta ja mediaa vaikkakin suurimmalla osalla nuorista kulttuurin harrastaminen sijoittuu yksipuolisen ja monipuolisen välille. Vastanneista kahdella kolmasosalla on vähintään neljä kulttuuriharrastusta. Useisiin harrastuksiin kiinnittyvät nuoret myös harrastavat säännöllisesti ja neljä viidestä nuoresta harrastaa jotain päivittäin. Salasuo viittaa kyselyihin, joiden mukaan kulttuurilla ja kulttuuripalveluilla koetaan olevan myönteinen vaikutus hyvinvointiin, sosiaalisten ongelmien vähenemiseen ja yhteiskunnan

moniarvoisuuden edistämiseen. Suurin syy nuorten yksipuoliseen kulttuurin harrastamiseen on kiinnostuksen puute ja tätä seuraavina ajan vähäisyys, taloudelliset syyt ja välineiden puuttuminen. (Salasuo 2021, 41–47.)

Nuorisotalot, koulut ja erilaiset kulttuuriyhdistykset hyödyntävät kulttuurista nuorisotyötä nuorille suunnatussa toiminnassaan (Schalin ym. 2022, 4). Skeittaukseen yhdistyviä asioita ovat mm. itse tekeminen, yhteisö, kilpailutoiminta, urheilu, olympialaiset, muoti, musiikki, valo- ja videokuvaus, pienlehdet, tapahtumat, harrastuspaikkojen rakentaminen, aktiivinen kansalaisvaikuttaminen, yhteiskunnallinen osallistuminen ja kaupunkitilan käyttö (Visiiri 2021). Vaihtoehtolajeissa uusia asioita opetellaan ja opitaan pääasiassa vapaaehtoisesti vertaisryhmissä (Harinen ym. 2014, 91). Vielä 2013 skeittauksesta puhuttiin nuorten omaehtoisena liikunnan muotona, josta institutionalisoituneen liikunnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus ja järjestys ovat etäällä (Liikanen ym. 2015, 48), mutta nykyisin laji on opetuksessa myös kahdessa Suomen lukiossa, jotka sijaitsevat Tampereella ja Helsingissä.

Skeittauksen kautta opittuja asioita ovat nöyryys, pitkäjänteisyys sekä tapa suhtautua lähiympäristöön ja elämään yleensä (Heikkiä 2015, 13). Vaikka tavoitteellinen esimerkiksi kilpailuihin suuntautuminen on mahdollista, painottaa Tampereen skeittilukio opetuksessaan oman polun löytämistä ja yhteisöllisyyttä. Suunnittelussa mukana olleita toimijoita ovat olleet skeittiyhdistys Kaarikoirat, Olympiakomitea ja Tampereen yliopisto. (yle 2021a, Tampereen yliopisto 2021, Visiiri 2021.) Helsingin yhteislyseossa on ollut skeittilinja syksystä 2023 alkaen. Toteuttamisessa ovat mukana Helride Collective ja Suomen Rullalautaliitto. (Helride 2023.) Vaihtoehtolajeista on yleensä puuttunut valmentaja ja sääntökirjat lajin oikeaoppisesta tavasta ja tyylistä harrastaa (Harinen & Rannikko 2014, 91). Skeittilinjallakin valmentavat pitävät itseään ennemminkin mentoreina tai tutoreina (yle 2021a).

Leena Ruotsalainen liittää kulttuuriseen nuorisotyöhön tekemällä oppimisen, joka on ensisijaisesti yhteisöllistä ja konkreettista tekemistä ja toimintaa. Oppiminen tulisi kuitenkin nähdä laaja-alaisena prosessina, jossa dialogipedagogiikan keinot yhdistyvät tekemiseen (hands on) sekä ajatteluun ja pohdintaan (minds on). (Ruotsalainen 2007, 173.) Hands on–minds on -jaottelullaan Ruotsalainen viittaa tutkivaan oppimiseen (Hakkarainen ym. 2004, 307). Hakkarainen ym. esittävät, kuinka tutkivassa oppimisessa tutkimustyötä ei tehdä pelkästään kirjoja lukemalla vaan konkreettinen toiminta, kokeileminen, testaaminen ja käytännönyriytykset ovat keskeisessä asemassa. Tiedon ja toiminnan välinen tasapainon tila voi herättää ajatuksia ja asteittain syvenevien ongelmien asettamista, mikä johtaa

monimutkaistuvien mallien luomiseen. Tutkiva oppiminen painottuu toiminnan kohteellisuuteen eikä niinkään liity käytettäviin menetelmiin. Työskentelyä ohjaa pitkäjänteisyys esimerkiksi yhteisölle merkityksellisen ongelman ratkaisemiseksi. Toiminnan onnistuneisuuteen vaikuttaa se, onko tekemällä oppiminen asetettu itsetarkoitukseksi vai palveleeko tekeminen yleisesti asian ymmärtämistä ja hahmottamista. Tutkivassa oppimisessa osallistujat luovat uuden toimintajärjestelmän, mikä voi vaatia ponnistuksia ja aikaa. Oppimisessa voi rohkaista itseohjautuvuuteen, mutta yhteiset tavoitteet ja yhteinen kohde on hyvä asettaa neuvotellen. (mt., 307–315.) Rakentaminen talkootyönä toteuttaa osaltaan tutkivaa oppimista.

Jaakko Keso on dokumentissaan Kaupungin viimeinen keidas selvittänyt Suvilahden skeittipuiston merkitystä kansalaisille. Suvilahden DIY-parkkia on rakennettu talkootyönä yhteensä 11 vuotta. (Keso 2023.) Yhteinen ongelma on ollut skeittiparkin suunnittelussa ja ramppien rakentamisessa sellaiseksi kokonaisuudeksi, joka miellyttää skeittaajia. Yhdessä tekeminen on palvellut asian ymmärtämistä ja hahmottamista. Skeittipuistossa on rakentamisen yhteydessä vietetty paljon aikaa, minkä vuoksi on myös luontevaa, että parkista on muodostunut ajanviettopaikka skeittaamisen ohelle. Puistossa voi esimerkiksi grillata ja siellä on sohvia (mt., 2023).

Tutkiva oppiminen näkyy myös montessoripedagogiikassa. Siinä keskeistä on sellaisen ympäristön tarjoaminen, jossa kasvavan on mahdollista kokea itsensä löytöretkeilijäksi. Montessoriympäristössä yhdistyvät käsillä tekeminen, rakentaminen ja tutkiminen sekä toiminnan omakohtaisuus. (Paalasmaa 2016, 103.) Tällainen ympäristö voi löytyä myös kaupungista.

Kaupungin toisintietäminen on luovaa ja leikillistä, ruumiillisuuteen perustuvaa aistielämäkerrallista tutkimusta. Heikki Uimonen ja Juhana Venäläinen viittaavat Michel de Certeau ja Don Mitchellin kirjoituksiin, kuinka toisista asioista tietäminen on vakiintuneiden kertomisen tapojen väliin ja reunoille putoavaa tietoa, joka näkyy pieninä yllätyksinä, erikoisina yksityiskohtina, omina temppuina, arkisina tottumuksina ja tunteina. Uimonen ym. esittelevät, kuinka kaupungin voi muuttaa peliksi ja leikiksi musiikkia kuuntelemalla ja esimerkiksi sovittamalla nopeatempoista musiikkia rauhalliseen ympäristöön. (Uimonen & Venäläinen 2022, 269–289.) Myös ympäristön tarkastelu jatkuvuusajatteluna rakenteellisen luonto–rakennettu sijaan siirtää tarkastelun toiminnalliseen ympäristöön, jossa ekologiset ja inhimilliset ulottuvuudet kietoutuvat toisiinsa. Silloin luonto on läsnä joka puolella vaikka se

ei rajautuisikaan siististi irti kulttuurista. Urbaaneinkin ympäristö sisältää vettä, ilmaa ja maata. (Willamo 2004, 34–35.)

3.3 Nuorisotyön muodot ja tehtävät

Tomi Kiilakoski ja Eila Kauppinen nostavat artikkelissaan (2021) esiin nuorisotyön luonteen alan pysyvänä kysymyksenä. Nuorisotyössä oppiminen on käsitteenä kiistanalainen. Nuorisotyötä sosiaalipedagogisesti lähestyttäessä on käytetty kasvatuksen ja sivistyksen käsitteitä. Eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa nuorisotyön todetaan olevan non-formaalialia ja informaalia eli arkioppimista. Poliittiset asiakirjat ja nuorisotyön teoriat eroavat esittelyissään ja puhetavoissaan nuorisotyön arjesta. Järjestelmätasolla oppiminen on nuorisotyön ydintä ja non-formaalin oppimisen käsitteellä voi puolustaa nuorisotyön yhteiskunnallista merkitystä. Nuorisotyön käytännöissä oppiminen on ytimen sijaan tekemisen reunamalla. (Kiilakoski & Kauppinen 2021, 85–87.)

Nuorisotyötä on monenlaista kuten digitaalinen, etsivä, järjestö-, kansainvälinen, kirkko-, koulu-, kulttuurinen, kunnallinen, moniammatillinen, perus-, sosiaalinen, sukupuolisensitiivinen, vammais- ja erityisnuorisotyö (Nieminen 2023). Nuorisotyön neljä tehtävää puolestaan ovat socialisaatiofunktio, personalisaatiofunktio, kompensatiofunktio sekä resursointi- ja allokointifunktio. Socialisaatio sopeuttamisena ja vanhaa säilyttävänä kulttuuriperinnön juurruttamisena on saanut lisäksi sellaisten tietojen, taitojen, arvojen ja toimintatapojen välittämisen, joiden avulla nuoret voivat kehittää ja uudistaa yhteisöjä ja yhteiskuntaa. Tarjottuihin arvoihin, rooleihin, käyttäytymistapoihin ja toimintamalleihin nuoret voivat vastata näitä omaksumalla, muuttamalla tai hylkäämällä. Socialisaatio on luonteeltaan sekä säilyttävä että uudistava. Personalisaatiofunktio ohjaa nuoren kehittymistä omaksi itsekseen. Tämä toteutuu nuoristyölle ominaisella vapaaehtoisuuteen perustuvalla sekä nuoren tarpeita kuulevalla ja kunnioitukseen perustuvalla tavalla. Yleensä nuoria on ohjattu taipumusten tai persoonallisen kiinnostuksen mukaisiin harrastuksiin. Sellaisten tilaisuuksien tarjoaminen, jossa inhimillinen kasvu, innostavat oppimiskokemukset ja henkilökohtaisten mahdollisuuksien kehittyminen toteutuvat ovat osa nuorisotyötä. Kulttuuritoiminnalla on merkitystä nuoren personalisaatiolle, mistä myös kulttuurisen nuorisotyön erityisalueen syntyminen on osoituksena. Kulttuurinen nuorisotyö voi tarjota sellaista ohjausta, mihin muiden tahojen voimavarat eivät riitä. Kompensatiofunktio tasoitetaan puutteita ja korjataan vaikeuksia, joita socialisaatiossa ja personalisaatiossa ilmenee. Työ on ongelmia

yhteiskuntaan liittymisessä kohdanneiden nuorten auttamista ja ohjaamista sekä heidän mahdollisuuksiensa edistämisessä toimia omien persoonallisten kykyjensä mukaisesti. Ongelmat voivat liittyä tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja elämänhallintaan koskeviin asioihin. Kun työ nähdään korjaavana, voi tehtävät sulkea nuorisotyön ulkopuolelle silloin, kun erityisnuorten tukemiseen ei ole riittävästi osaamista tai resursseja. Resursointi- ja allokointifunktiolla vaikutetaan nuorten voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen. Funktio on ennemminkin yhteiskunnallinen ja sillä pyritään vaikuttamaan nuorten kasvu- ja elinoloihin. Tavoiteltavan asiana on myös ollut, että nuoret omien järjestöjensä kautta vaikuttaisivat itseään koskevissa asioissa. Resursointi- ja allokointifunktiota on toteutettu nuorisopolitiikassa, mikä pyrkii vaikuttamaan nuorten huomioimiseen yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa sekä resurssien jakamisessa ja niiden suuntaamisessa muun muassa koulutuksessa, työelämässä, toimeentulossa ja terveydessä. Tämän menestyksekkäässä toteuttamisessa nuorisotyön lisäksi myös muilla toimialoilla ja yhteiskunnallisilla valtakeskuksilla tulisi olla aktiivinen rooli. (Nieminen 2007, 23–26.)

Yksilön ympärillä tapahtuvalla muiden tekemisellä on vaikutusta lapsen kehitykseen liittyvissä asioissa. Teini-iässä kehitys on riippuvainen yksilön itsensä teoista ja tekemättä jättämisistä. (Benjamin 2014, 93.) Kompensaatiofunktio vastaa muutoksiin sopeutumiseen, mikä ei ole kovin voimakasta esimerkiksi köyhillä ja syrjäytyneillä (Nieminen 2023). Euroopan unionin nuorisotyötä koskevassa päätöslauselmassa pyrkimyksenä on muun muassa antaa kaikille nuorille mahdollisuus oma-aloitteeseen toimimiseen, oman tehokkuuden kehittämiseen ja positiiviseen vaikuttamiseen. Kohdistuessaan nuorten yksilöllisiin tarpeisiin ja vaatimuksiin nuorisotyö voi puuttua suoraan nuorten kohtaamiin haasteisiin. Turvalliset, saavutettavat, avoimet ja riippumattomat tilat yhteiskunnassa sekä tukea antavat ja kokemukselliset oppimisympäristöt ovat nuorisotyön keskeisiä kehittämisen alueita. Nuorten mukaan ottaminen nuorisotyön suunnittelun ja toteuttamisen eri vaiheissa on tärkeää, jotta nuorten tarpeisiin ja toiveisiin voidaan vastata ja samalla myös taata toimenpiteiden merkityksellisyys. (Päätöslauselmat (2020/C 415/01.) Nuorisotutkijat ovat todenneet, että hyvä vapaa-aika tarkoittaa eri nuorille eri asioita ja nuorten tulisi voida määrittää se itse. Nuorisotaloja ja -tiloja tulisi sijoittaa lähelle käyttäjiä. (Allianssi 2023.) Oma-aloitteista toimimista ja oman tehokkuuden kehittämistä voi harjoittaa oman kiinnostuksen mukaisen harrastuksen parissa. Myös liikunta saattaa merkitä eri nuorille eri asioita.

Heikkilä tuo esiin kuilun urheiluseuraharrastajien ja vaihtoehtoliikkujien välissä. Kiinnostus liikuntamaiseen tekemiseen saattaa edellyttää tunnetta elämäntavasta ja alakulttuuriin kuulumisesta. Liikuntasuosituksilla ja liikunnan tärkeyden korostamisella voi olla nuoriin lamaannuttava vaikutus. Skeittaava nuori saattaa liikkua aivan yhtä paljon kuin urheiluseurassa harrastava nuori. Jokaisen omaa tapaa liikkua voi mahdollistaa avoimella ja suvaitsevalla suhtautumistavalla erilaisia liikkumisen muotoja kohtaan. Skeittaamisen huomioiminen liikuntapaikkojen suunnittelussa voi olla tärkeää, kun kiinnostus perinteisiä liikuntaharrastuksia kohtaan vähenee. (Heikkilä 2015, 14.) Poikkeusolot ovat osoittaneet, että harrastuksen mielekkyys johdattaa löytämään paikkoja niiden puuttuessa.

Tiukkojen koronarajoitusten vuoksi skeittihalleihin ei epidemian aikana päässyt tavalliseen tapaan. Koska luvallisia sisätilapaikkoja ei ollut, nuoret saattoivat skeitata parkkihalleissa. Vaikka skeittihallit ovat tiedossa, on parkkihalleihin totuttu. Siellä on myös aloittanut osa uusista skeittareista. Ilmiön laajuudesta ei kuitenkaan ole täyttä varmuutta. (Laine ym. 2023, 134.) Virallisia skeittihalleja on myös avattu parkkihalleihin, kuten kauppakeskus Redissä syksyllä 2020 (Are 2021).

Alakulttuuri elää valtavirtaisuutta pakenemalla. Kunnat ja yksityiset sektorit tekevät hyvää työtä rakentamalla ja ylläpitämällä harrastuspaikkoja. Elämäntapanaan lajia harrastavat kaipaavat tämän lisäksi määrittelyoikeutta harrastuspaikkojen käyttämiseen ja uusien tapojen käyttöön ottamiseen. (Dupont ym. 2015, 20.)

Elämäntapaurheilijoiden puhetavoissa esiintyy skeittipaikkojen jakaminen niiden aitouden ja valtavirtaisuuden mukaan. Harrastuspaikan aitoutta määrittelevät sen skeitattavuus, riskitekijät, kunto ja kaupunkimaisuus. Aitouteen liittyy myös mahdollisuus kuulua alakulttuuriin tai luoda eroa sen sisäisiin ryhmiin. Paikka on sitä aidompi mitä paremmin alakulttuurissa arvostettuja aatteita on mahdollista toteuttaa. Itse tehdyt skeittipaikat ovat aidompia kuin viralliset skeittipuistot, mutta aidoimmillaan skeittipaikka on julkisessa katuymppäristössä. Siinä tehtyjä temppeja esitellään alakulttuurisessa mediassa, jonka kautta aitouden ilmenemistä ja rakentumista voi tulkita. (mt., 15–19.)

3.4 Kulttuurinen nuorisotyö ja kulttuuriympäristö

Kulttuurisella nuorisotyöllä ei ole selkeää määritelmää vaan se on ollut riippuvainen ajankohdasta ja kirjoittajasta (Schalin ym. 2022, 13). Ohjelmallisimmin kulttuurista

nuorisotyötä on määritellyt Nuori kulttuuri. Se määrittelee kulttuurisen nuorisotyön nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteiskunnallista osallisuutta tukevaksi toiminnaksi, jonka lähtökohtia ovat taide ja kulttuuri. (Nuori kulttuuri 2023.) Määritelmä vaikuttaa olevan yhteinen eri toimijoille (Schalin ym. 2022, 13). Määritelmässä näkyy nuorisolain vaikutus.

Nuori kulttuuri on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa lasten ja nuorten taideharrastuksia kehittävää toimintaa. Se esittelee kulttuurisen nuorisotyön yhteisen viestinnän välineeksi nuorisotyön ja nuorten parissa työskenteleville, kulttuurialalla toimiville, päättäjille ja rahoittajille. Määritelmän tarkoitus on kiteyttää kulttuurisesta nuorisotyöstä olennainen, ei katta sen kaikkia ulottuvuuksia. (Nuori kulttuuri 2023.) Pedagogisesti kulttuurista nuorisotyötä lähellä ovat kulttuuri- ja taidekasvatus, joiden tapaan myös kulttuurinen nuorisotyö tukee nuoren ilmaisutaitoa, luovuutta ja hyvinvointia sekä tarjoaa välineitä taitojen kehittämiseen (Schalin ym. 2022, 13).

Leena Ruotsalainen pitää kulttuurista nuorisotyötä vastaiskuna palveluajattelulle, jossa nuorelle tarjotaan harrastuksia, tuotteita ja elämyksiä. Hän viittaa Atso Juotteen Nuorisotyö 7/2004 olleeseen kirjoitukseen miksi tehdään -kysymyksen poissalosta. Ruotsalainen toteaa, kuinka kulttuurisesta nuorisotyöstä ja nuorisotyöstä yleensä tulisi keskustella sen merkityksestä käsin. Toiminnan inhimillisyys eivät saisi hävitä suunnittelulle, tuotteistamiselle, mallintamiselle ja suorittamiselle. (Ruotsalainen 2007, 182–183.) Silti tavoitteiden tunnistaminen ja tietoisuus ydintehtävistä voi olla tärkeää. Tavoitteiden määrittelyn kautta voidaan saada myös vastauksia miksi tehdään -kysymykseen. Suunnitelmana voi olla esimerkiksi nuorten kiinnostuminen toiminnan toteuttamisesta.

Nuorisotyön oppimisympäristöön sisältyvä pedagoginen menetelmä toimii ohjenuorana eri tilanteissa ja eri vaiheissa toimimiselle. Nuorisotyön tulee tunnistaa menetelmälliset ydinalueensa ja tietää tavoitteensa. Menetelmä voi olla yleinen ja ohjaajan tilannekohtaisille ratkaisuille tilaa jättävä tai yksityiskohtainen, etukäteen kirjoitettu ohjeistus. Riittävä tietoisuus käytettävistä menetelmistä on yksi tunnusmerkki tuloksetta ja vakavasti otettavasta toiminnasta, johon mikä tahansa tempukokoelma ei sovi. Nuorisotyön menetelmät yhdistelevät usein kasvatustavoitteita, menettelytapoja sekä oppimisympäristöjen rakenteellisia tekijöitä, joita ovat kohderyhmä, sosiaalimuoto kuten pienryhmä, organisointimuoto kuten pysyvä tai projekti sekä tila. Nuorisotyössä menetelmät voivat usein jäädä epäselviksi. (Nieminen 2007, 29–32.) Tietoisuutta voi lisätä esimerkiksi itsearviointimittariston avulla.

Anton Schalin ja Miikka Pyykkönen ovat tehneet käsikirjoituksen kulttuurisen nuorisotyön itsearviointimittaristolle tasokuvauksineen. Nostan mittaristosta esiin kaksi kohtaa. Mittariston yksi kriteeri on Vähän kulttuuria harrastavien nuorten tavoittaminen. Mittaristossa toiminta on puutteellista tai heikkoa, mikäli kulttuurisessa nuorisotyössä on käytössä perinteiset menetelmät kuten kuvataide, musiikki, sanataide, teatteri, tanssi ja käsityöt. Toimintaa luonnehtii satunnaisuus ja se tavoittaa jo valmiiksi kiinnostuneita nuoria. Tyydyttävässä toiminnassa kulttuurinen nuorisotyö on säännöllinen osa nuorisotyötä. Hyvä toiminta on monipuolista ja tavoittaa kulttuurista kiinnostumattomia nuoria esimerkiksi liikunnallisen toiminnan kautta. Erinomainen toiminta puolestaan on monipuolista ja uudistuvaa. Uudet nuoret tulevat sekä tekemään että katselemaan. Myös kulttuuritoimijat, ammattiopistot ja liikuntaseurat voivat tehdä yhteistyötä. Toinen nostamani kriteeri on Nuorten osallistuminen kulttuuritoimintaan. Mittaristossa toiminta on puutteellista tai heikkoa silloin, kun nuoret esittävät spontaanisti kulttuuritoimintaan liittyviä ideoitaan. Tyydyttävässä toiminnassa nuoret ja työntekijät ideoivat yhdessä. Päätökset tekevät työntekijät. Hyvässä toiminnassa nuoret saavat päätöksentekovastuuta ja myös toteuttavat toimintaa. Erinomaisessa toiminnassa taas toteutuvat kaikki osallisuuden osa-alueet eli tieto-, idea-, suunnittelu-, päätöksenteko- ja arviointiosallisuus. (Schalin ym. 2022, 41–44.) Perinteisillä menetelmillä ja satunnaisella toiminnalla on paikkansa, mutta myös uudistuminen voi olla tarpeellista. Itsearviointimittariston avulla voikin pohtia sitä, miten nuoret pääsisivät liittymään heidän kannaltansa merkitykselliseen kokonaisuuteen.

Kulttuuriympäristökasvatus painottuu ihmisen muovaaman, ajallisia kerrostumia sisältävän kulttuuriympäristön alueelle. Kulttuuriympäristökasvatus korostaa ympäristöä kokonaisuutena, kun taas kulttuuriperintökasvatukseen sisältyvät aineellisten esineiden ja henkisten tuotteiden monimuotoisuus. (Hänninen 2013, 201.) Kokonaisuuteen kiinnittymällä subjektina toimiva nuori voi löytää näkökulman, josta käsin omaa maailmankuvaa ja arvomaailmaa on itseä kehittämällä mahdollista rakentaa. Ruotsalainen toteaa, että nuorten alakulttuurit eivät välttämättä kuulu nuorisotyöhön. (Ruotsalainen 2007, 175.) Kuitenkin alakulttuurit kuten skeittaus ottavat toimintaansa elementtejä kulttuurisesta ympäristöstä tehden niistä omaan ilmaisuunsa sopivia. Skeittaajienkin käyttämät toimintamuodot ovat olleet käytössä ennen skeittauksen syntymistä. Valokuvaus keksittiin 1800-luvulla ja ensimmäinen videokamera ilmestyi 1900-luvulla. Skeittauksen synty puolestaan ajoittuu 1950-luvulle. Alakulttuurit elävät kulttuuriaan näkyväksi samojen työtapojen ja välineiden avulla, jotka ovat käytössä myös kulttuurisessa nuorisotyössä. Break the fight -

taidenuorisotyömalli pyrkii ehkäisemään koulukiusaamista ja edistämään yhteisöllistä tekemistä kouluissa ja niiden ulkopuolella hiphop-kulttuurin keinoja käyttämällä (Arja Tiili Dance Co. 2023), mikä on myös eräänlaista yhteisökasvatusta.

Kirsi Hänninen katsoo kulttuuriympäristön olevan myös sosiokulttuurinen kokonaisuus, jossa näkyvät sekä yhteiskunnalliset että ihmisten väliset suhteet. Hänninen lisäisi kulttuuriympäristökasvatukseen kuuluvaksi myös yhteisökasvatuksen, joka tarjoaa välineitä sosiaalisten tunteiden käsittelemiseen sekä itseilmaisuun. Eteen tuleviin ongelmiin kuten esimerkiksi väkivallan käyttämiseen ratkaisuna sisältyy miksi-näkökulma ja erilaisten vaihtoehtojen tarkasteleminen. (Hänninen 2013, 197–198.) Korona-aikaan skeittipuistoissa oli havaittavissa ristiriitoja nuorten välillä, huonoa käytöstä ja kiusaamista. Nuorisotyöntekijöiden mukaan pienimmät lapset eivät ehkä osanneet noudattaa skeittiparkkien tapoja ja sääntöjä. Jalkautuminen skeittiparkkeihin koettiin tärkeänä. Nuorisotyöntekijät toteavat, kuinka nuorisotyöntekijöiden läsnäololle olisi skeittipuistossa tarvetta jatkossakin. (Laine ym. 134–135.) Skeittausta luonnehtii omaehtoisuus, mutta jotta se olisi kaikkien ulottuvilla, voivat nuoret tarvita ohjaajan mukaantulon.

Kaarina Koski esittää, että 2000-luvulla kansanomaisen kulttuuri on luonteeltaan hybridi. Hän viittaa tutkimuksiin, joissa kansanomaisuudesta puhuminen ei kuitenkaan nykyisin ole luontevaa sillä yksilöiden roolit ovat joustavia. Kansanomaisuuden rinnalle on noussut kansainvälinen vernakulaarin käsite. Sitä luonnehtivat kansanomaisuus, epävirallisuus, paikallisuus, omaehtoisuus tai arkipäiväisyys, joita erottavat institutionaalisuus, virallisuus, ylikansallinen, kaupallinen tai standardoitu. Vernakulaari on yleistä eli kaikkien ulottuvilla olevaa sekä yleisen mielipiteen ja arkijärjen lähteenä toimivaa, alisteista eli oman sisäryhmän erottamista vieraasta ulkoryhmästä ja paikallista eli omassa lähipiirissä merkityksellisinä pidettyjä kokemuksia, ajattelutapoja ja kiinnostuksen kohteita sisältävää. (Koski 2023, 8–15). Vernakulaarin voisi katsoa liittyvän myös kaupunkiaktivismiin.

Kaupunkiaktivismilla kuvataan kaupunkilaisten aloitteesta syntyneitä ja toteutuneita kaupungeissa ilmeneviä paikallisia tapahtumia ja muita toiminnan muotoja. Monen aktivismin alkuna on jokin tila tai paikka kaupungin julkisessa ulkotilassa. Näitä ovat esimerkiksi katu, aukio tai puisto. Paikkalähtöinen kaupungin havainnoiminen on arkista ja toiminnallista. (Mäenpää & Faehnle 2021, 34, 120–121.) Skeittarit havainnoivat kaupunkia ja arkisina näyttäytyvistä kiveyksistä tulee toiminnallisia heidän ottaessa ne käyttönsä. DIY-parkki tai

tapahtuma voi näyttäytyä aktivismina, jonka alkuna on ollut heidän haltuun ottamansa tila tai paikka.

3.5 Kulttuurinen tasapaino

Vuonna 2014 sai hyväksyntänsä Suomen ensimmäinen kulttuuriympäristöstrategia, jonka laatimista johtivat ympäristöministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. Strategian tavoitteena oli lähiympäristön arvostaminen ja siinä aktiivinen toimiminen. (Hirvonen & Lohtander 2017, 5.) Vuonna 2023 valtioneuvosto on julkaissut periaatepäätöksen ensimmäisestä kulttuuriperintöstrategiasta, jossa kulttuuriperintöä nähdään olevan kaikkialla ja osa jokaisen elämää. Strategiassa kulttuuriperinnöksi määritellään ihmisen ja ympäristön välisestä toiminnasta ja vuorovaikutuksesta syntyviä tuloksia, jotka kertovat myös arvojen, uskomusten, tietojen, taitojen ja perinteiden muutoksesta. Kulttuuriperintö säilyy, uudistuu ja siirtyy tuleville sukupolville aineellisena, aineettomana ja digitaalisena. (Mattila 2023.) B.F. Skinner toteaa, että yksilö toimii yhtä aikaa sekä kulttuurista koostuvien satunnaistapahtumien vaikutusten alaisena että niiden ylläpitäjänä. Näin kulttuurilla on mahdollisuus jatkua ikuisena. Jokaisella kulttuurilla on hyvät jaksot ja hyvä jossakin kulttuurissa ei tarkoita sitä toisessa. Satunnaistapahtumat muuttuvat fyysisen ympäristön muuttuessa kuten toisenlaiseen käyttöön siirryttäessä tai yhteiskunnallisesti kuten ryhmän koon tai ryhmien välisten suhteiden muuttuessa. Kulttuuri voi vahvistua tai heikentyä, säilyä tai tuhoutua. Kulttuurille on tunnusomaista ympäristöön sopeutuminen. Monet toimintatavoista perustuvat sattumiin. (Skinner 1974, 120–123.) Satunnaistapahtumat voivat muuttaa perinteisiä käsityksiä ja toimintatapoja. Kun vuorovaikutusta ympäristön kanssa voi tapahtua kaikkialla, myös uskomukset perinteisestä toimintaympäristöstä saattavat muuttua.

Juha Nieminen esittää, että ympäristökysymysten äärelle on mahdollista ohjata myös muissa kuin ympäristöön liittyvien harrastusten parissa (Nieminen 2023). Kulttuuriseen nuorisotyöhönkin voisi taiteen ja kulttuurin lisäksi liittää myös ympäristökontekstin esimerkiksi kulttuuriympäristökasvatuksen kautta.

Kulttuuriperintö voi tarjota osallisuuden kokemuksia, jolle hyvinvointi rakentuu (Mattila 2023). Kulttuuriperintöbarometrin mukaan kulttuuriperinnön todetaan olevan yhteisöllistä ja ihmisiä yhdistävää, mutta vain 46 % vastanneista näkee sen olevan osa omaa arkeaan. Kulttuuriperintöön selkeimmin liitettyjä asioita olivat tavat, perinteet, kädentaidot, tarinat ja kieli. Vastaajista 70 % oli sitä mieltä, että kulttuuriperintö tulisi ottaa huomioon nykyistä

enemmän kaupunkeja kehitettäessä ja 49 % näki kaupungistumisen uhkaavan kulttuuriperintöä. (Kulttuuriperintöbarometri 2021.)

Pia Olsson, Jenni Rinne ja Tiina Suopajarvi tuovat esiin Edward Caseyn käsityksen paikasta, jonka yhtenä piirteinä on aistikokemusten, historioiden, ajatusten, muistojen ja odotusten kerääminen itseensä. Paluussa paikkaan yhdistyvät tuttuus ja uudet kokemukset. (Olsson ym. 2021, 31.) Skeittauksen kautta kokemus kaupungista on erilainen. Kaupungin pinnat ja välitilat nousevat esiin katseen ja kosketusaistin kautta. (Dickinson, Millie & Peters 2021.) Skeittaus on paikallista katujen mikroavaruuden tutkimista, mutta myös maailmanlaajuisesti hajaantunutta ja lisääntyvää toimintaa, jolla on kymmeniä miljoonia harjoittajia. Vaikka skeittauksella on historiansa, painottaa se nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Monelle harjoittelijalle skeittaus on vaihtoehtoinen tapa elää ja tämän kautta tilassa, ajassa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä syntyvää arkkitehtuuria. Skeittilauta on välineenä osa kehoa. (Borden 2001, 1.) Skeittaajat ovat osa kaupungin moninaisuutta. He keräävät kokemuksia ja historiatietoa paikoista oman toimintansa kautta ja osallistuvat näin kulttuurien väliseen vuoropuheluun.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt toimenpideohjelman moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla. Ohjelma painottaa väestörakenteen muuttumisen seurauksena maahanmuuttajien asemaa ja sen kolme linjausta ovat lyhyesti: yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, kulttuurien välinen vuoropuhelu sekä sivistys ja osaaminen aktiivisena kansalaisena. (Lummepero, 2023.) Yhtenäiskulttuurissa suljetaan pois niitä yksilöitä, joita vierastetaan tai joita kohtaan koetaan pelkoa. Yksi esimerkki poissulkemisesta on ableismi eli kyvykkyyssajattelu. Oletuksena on normaali osallistuja, jolla on normaalit kyvyt. Taidekasvatuksessa normaali voi tarkoittaa pitkälle herkistyneitä aisteja, toimintaa vastaavaa ruumiinrakennetta ja tarkkaa hienomotoriikkaa. Meritokratiaan eli ansioihin perustuvassa rahoitusjärjestelmässä saavutettavuus ja demokratia jäävät vähäiselle huomiolle, jolloin taiteen palvelujen piiriin pääseminen sekä tarjonnan muotoihin ja sisältöihin vaikuttaminen ei ole mahdollista kaikille. Palveluiden ulkopuolelle voivat jäädä muun muassa vammaiset, ikääntyneet ja erilaiset oppijat. Myös vankien osallistuminen taiteen tekemiseen voi olla sattumanvaraista ja valvottua. (Ilmola-Sheppard, Rautiainen, Westerlund, Lehikoinen, Karttunen, Juntunen & Anttila 2021, 16–19.) Skeittaamisessa skeittilauta on olennainen osa tekemistä. Istuminen ja skeittaaminen eivät ehkä heti ole yhdistettävissä, mutta skeittauksen tapainen toiminta on mahdollista myös pyörätuolissa.

David Lebuser on perustanut Sit’N’Skate-yhdistyksen, jonka kautta hän purkaa ennakkoluuloja skeittauksesta. Skeittipuistoihin ei yleensä pääse pyörätuolilla. Heidän myös ajatellaan tarvitsevan tasaisia pintoja, mutta pyörätuoliskeittaajatkin toivovat esteitä. Puistojen säännöissä ei yleensä ole mainintaa pyörätuoleista, jolloin heidät voi ajaa sieltä pois. Kölniin on rakennettu saavutettava skeittipuisto, joka sopii kaikille skeittaajille. (Solo 2023.) Moninaisuuden edistäminen merkitsee eri kulttuurien välistä vuoropuhelua, mutta skeittareita ei välttämättä hyväksytä julkisissa paikoissa.

Woolley ja Johns (2001) ovat todenneet skeittausta pidettävän epäsosiaalisena ja epäkohteliaana toimintana, minkä vuoksi skeittaajia suljetaan pois julkisista tiloista. Vivoni (2009) esittää asiattoman oleskelun, melun, luvattoman kulkemisen, pintojen vahingoittamisen ja yhteenottojen muiden julkisen tilan käyttäjien kanssa olevan asioita, jotka tekevät skeittaamisesta ilmiönä ongelmallisen. Muun muassa Millie (2017) toteaa skeittaamisen olevan urbaani yhteiskuntaan liittymisen muoto, joka häiritsee normaalia olemassaoloa sekä haastaa kaupungin toiminnallisuutta ja järjestystä. Muita samankaltaisia ovat graffiti, flash mob, sissiviljely, parkour, neulegraffitit ja urbaani löytöretkeily. Skeittaajat ja heidän vastustajansa jakavat keskenään samoja tunnereaktioita kuten vihaa, ihmetystä ja iloa. Kontrollioivat toimijat eivät aina ymmärrä sitä, miten paljon skeittarit arvostavat julkista tilaa. Skeittaajien tapa tuntea ja nähdä voi lisätä arvoa kaupungissa elämisen merkityksistä. Skeittaus on esteettinen harjoitus, joka uudistaa kaupunkia fyysisesti, tunneperäisesti ja sitä tulkitsevasti. (Dickinson ym. 2021.) Vaikutelma epäsosiaalisuudesta ja epäkohteliaisuudesta voi syntyä, jos skeittaamisen käytännöt ovat vieraita.

Skeittikulttuuria voi tarkastella itsetarkoituksellisena ja itse valittuna marginaalisuutena. Käytännöiksi vakiintumattoman ja häilyvän sosiaalisuuden kautta skeittikulttuuri asettuu kaupungin järjestyksen sisään sitä samalla kommentoiden. Ominaista on sosiaalisen järjestyksen vastustaminen, mutta skeittarit voivat myös olla vuorovaikutuksessa aikuispäättäjien kanssa silloin, kun skeittirampin tai skeittipuiston käyttöön on mahdollisuus. Harinen ym. toteavat, että he eivät omassa tutkimuksessaan saaneet vastakulttuurin ilmenemiselle näyttöä. Katu on tila, joka muuttuu jatkuvasti. Alakulttuurit vastustavat olemassa olevaa järjestystä rajallisesti. (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006, 37, 70.) Skeittaajat saattavat pyrkiä pitämään tietynlaisen järjestyksen myös omassa kulttuurissaan esimerkiksi tyylin ja taidon suhteen.

Liikuntakulttuurilla tarkoitetaan liikunnan ja urheilun yhteistä kenttää. Liikuntakulttuuri näkyy paitsi urheilussa ja liikunnassa myös erilaisissa, samoja kulttuurisia merkkejä ja tapoja yhdistävissä yhteisöissä. (Wikipedia 2023.) Anni Rannikko ottaa esille tyylin ja taidon välisen suhteen skeittikulttuurissa. Pukeutumisen merkitystä saatetaan alakulttuurin keskuudessa vähätellä, mutta silti sillä tehdään eroa muihin. Taitava voi pukeutua miten vain. Liioitellusti alakulttuurin tyyliin nähden pukeutunut voi saada osakseen torjuntaa, mikäli taidot eivät vastaa ulkonäköä. Vaihtoehtoliikunnassa ylipäättään ihanteena on olla sekä kunnollinen että sopivasti radikaali. Kunnollisuutta on harjoituspaikkojen valinta muita häiritsemättä, mikä estää valtavirran pyrkimykset kulttuurin tuhoamiseen. Riittävän suuruinen vaihtoehtoisuus puolestaan estää valtavirtaan sulautumisen. (Rannikko 2018, 59–63.) Tästä on kysymys myös kulttuurisessa tasapainossa, jonka Saija Benjamin ottaa esille. Ollessaan kulttuurisessa tasapainossa ihminen osaa toimia tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa konteksteissa ja hän on sisäistänyt kulttuuriin liittyvät sanattomat ja kirjoittamattomat säännöt. Ihminen ja kulttuuri ovat yhtä. Benjamin toteaa, kuinka esimerkiksi maahanmuuttajien olisi hyvä päästä tasapainoon niin oman kuin valtakulttuurin kanssa. (Benjamin 2014, 86.) Skeittauksella on ollut alakulttuurin asema valtakulttuurissa. Siinä missä vieraasta kulttuurista tullut voi kokea kokonaisvaltaista erillisyyttä, jakavat alakulttuurin jäsenet valtakulttuuriin kuuluvia tekijöitä. Radikaalisuus vahvistaa alakulttuurin olemassaoloa ja auttaa sitä säilymään. Kunnollisuuden avulla löydetty kulttuurinen tasapaino edesauttaa liittymistä valtavirtaan siten, että kulttuurinen erityisyys silti säilyy.

Nuorten elämänalueita voi kuvata viiden toimintatilan kautta. Tiloista ensimmäinen on perhe, toinen koulu ja kolmas harrastukset. Neljännen tilan kautta nuoret pyrkivät pakenemaan ohjausta ja kontrollia, ja tila voi myös aikuisen näkökulmasta näyttäytyä uhkaavalta ja salaperäiseltä. Neljänteen tilaan sijoittuvat alakulttuurit irrottautuvat muusta kulttuurista ja rakentavat omaa tilaansa erottautumisen välineeksi. Neljännessä tilassa voi tutkia oman vallan, tilan ja toimijuuden muodostumista. Viides tila voisi puolestaan sijaita verkossa. (Harinen ym. 2006, 36.) Digitaalisessa nuorisotyössä puhelin voi toimia laudan tapaan kehon jatkeena. Puhelin avaa mahdollisuuden liikkua tilasta toiseen fyysisen ympäristön pysyessä samana.

Verkossa nuorisotyön digitaalinen muutos nähdään kulttuurisena muutoksena välineellisen muutoksen sijaan. Nettiin meneminen on ajatuksena järjenvastainen, sillä puhelin käden jatkeena mahdollistaa netissä olemisen ja harrastamisen ajasta ja paikasta riippumatta. Nuorisotyön yhtenä tehtävänä on nuorten tukeminen digitaalisessa maailmassa. Riskinä on ajan

tasalla pysyminen nuorten jo käyttämistä ympäristöistä, toimintatavoista, kulttuureista ja alustoista. Digitaalinen teknologia mahdollistaa taiteenmuotojen laajentamisen. (Verke 2019.) Sitran esittämiä vuoden 2023 megatrendejä on muun muassa kiihtyvä kilpailu digivallasta (Sitra 2023). Skeittaus on visuaalisena kulttuurina kehittynyt teknologian kehittymisen rinnalla. VHS on vaihtunut DVD:n kautta sosiaalisen median livestriimeihin. YouTube ja Instagram ovat kiihdyttäneet muutosta. Nykyisin lapset tekevät sellaisia temppuja 5-vuotiaina, joissa ennen onnistuttiin 20-vuotiaina. Kuvat tempuista välittyvät Instagramin kautta maailman eri puolille minuuteissa. (O'Neill 2022.) Olympialaisissa 2020 Street-sarjan voitti 13-vuotias japanilaistyttö (yle2021b). Skeittaaminen on mahdollista myös virtuaalitodellisuudessa kuten myös tämänkaltaisen todellisuuden rakentaminen itse (Kataria, Chandana, Raghumadhavan, Gandhi, Raja & Gite 2023).

4 LÄHESTYMISTAPA JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön lähestymistapana oli tapaustutkimus, jossa tutkimuskohdetta tarkastellaan sen omassa ympäristössä. Tapaustutkimus ei pyri yksinkertaistamaan ilmiötä vaan antaa tilaa sen monimuotoisuudelle. Tapaustutkimus sopii kehittämis ehdotusten tuottamiseen. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 37, 52–53.) Käytettyjä menetelmiä olivat haastattelut, havainnointi ja vertailukehittäminen. Haastattelussa haastattelurunko hahmottaa haastattelua ja edesauttaa ongelman kannalta keskeisen materiaalin syntymistä (Puusa 2020, 81–82). Tein haastattelut Skeittihalli Luupissa. Ne olivat teemahaastatteluja, ja niitä oli kaikkiaan kymmenen (n=18). Havainnointi voi olla joko osallistuvaa, osallistavaa tai ulkopuolista tarkkailua (Tuomi ym. 2018, 70–71). Havainnoin ensisijaisesti ulkopuolisena tarkkailijana. Osallistuvaa havainnoinnista tuli silloin, kun juttelin skeittaajien kanssa pyytäessäni heitä haastatteluun. Vertailukehittäminen mahdollistaa oppimisen vertaamalla omaa kehittämiskohdetta toiseen kohteeseen. Vertailukehittämisen avulla tuotetaan jotakin uutta omaan toimintaan sopivaksi. (Ojasalo ym. 2015, 43–44.) Opinnäytetyössäni käyttämäni vertailukehittämisen kohteet olivat Osallisuuden noppa, Keskustelupuisto ja Perintöhyrrä.

4.1 Tapaustutkimus

Tapaustutkimuksella tavoitellaan tutkitun tiedon tuottamista ja tutkimuskohdetta tarkastellaan sen omassa ympäristössä. Tutkimuksen kohteita tapaustutkimuksessa on usein vain yksi. Mikäli tapaustutkimus kohdistuu useampaan kohteeseen, on oleellista ymmärtää kohde kokonaisuutena eli tapauksena. Tapaustutkimus pyrkii antamaan tilaa ilmiön monimuotoisuudelle sitä liikaa yksinkertaistamatta. Lähestymistapana tapaustutkimus on hyvä silloin, kun halutaan syvälinen ymmärrys jostakin tilanteesta ja löytää ratkaisu ilmenneeseen ongelmaan. Tapaustutkimus sopii myös kehittämis ehdotuksien tuottamiseen tutkimuksellisia keinoja käyttämällä. Kun tapaustutkimus on puhtaimmillaan, ei siinä viedä muutosta eteenpäin käytännön tasolla vaan se voi olla kehittämisideoita tai ratkaisuehdotus havaittuun ongelmaan. Tapaustutkimuksessa vaiheet ovat alustavan kehittämistehtävän tai -ongelman asettaminen, ilmiöön perehtyminen sekä käytännössä että teoriassa, aineiston keruu ja analysointi sekä kehittämis ehdotusten esittäminen. (Ojasalo ym. 2015, 37, 52–54.)

Kehittämistyön perustana voi olla ongelma tai uudistamisen tarve. Uudistamaan pyrkivässä kehittämistyössä tehdään etsintöjä erilaisilla rajapinnoilla tapahtuvien kohtaamisten kautta.

Uudistamisperustainen kehittämistyö voi pyrkiä toimintaprosessin uudistamiseen tai uuden työkuultuurin luomiseen. Tavoitteena voi olla myös uusi toimintamalli, tuote tai palvelu. (mt., 26.)

Valitsin lähestymistavaksi tapaustutkimuksen, koska pyrkimyksenäni oli tuottaa skeittauksesta monipuolista tietoa. Opinnäytetyössäni on kaksi tai kolme kohdetta. Kohteiksi voi mieltää skeittauksen ja kulttuurisen nuorisotyön. Mikäli kohteita ajattelee olevan kolme, olisivat ne skeittaus, kulttuuri ja nuorisotyö. Kulttuuriin sisältyvät ne merkitykset, jotka liittyvät elinympäristöön kuten myös tekemisen mieltäminen harrastukseksi, vapaa-ajan toiminnaksi tai elämäntavaksi. Kulttuurinen nuorisotyö on pikemminkin yksi nuorisotyön muodoista. Tavoitteena oli esittää kehittämisehdotuksia tutkitun tiedon avulla, minkä seurauksena syntyi myös työkalu kulttuurisen nuorisotyön käyttöön.

4.2 Haastattelut ja havainnointi

Haastattelu on joustava, sillä se mahdollistaa kysymyksen toistamisen, väärinkäsitysten oikaisemisen, ilmausten selventämisen ja aiheesta käytävän keskustelun. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 64.) Teemahaastattelussa on oletus siitä, että haastateltavat ovat käyneet läpi tai olleet mukana tietyssä asiassa tai prosessissa. Tutkija on osaltaan tutustunut aiheesta tehtyyn kirjallisuuteen. Teemahaastattelun lähtökohdat on päätetty ennalta, minkä avulla haastattelua voi ohjailia. Haastateltava voi kuitenkin puhua aihepiiristä omien tulkintojensa kautta. Haastattelurungon avulla haastattelu saa hahmon ja keskittyminen aiheeseen tuottaa ongelman kannalta keskeistä materiaalia. (Puusa 2020, 81–82.) Etuna teemahaastattelussa on mahdollisuus esittää tarkentavia ja syventäviä kysymyksiä, jotka perustuvat haastateltavan vastauksiin. Teemahaastattelun voi toteuttaa avoimen haastattelun tyyppisesti kuten myös hyvin strukturoidusti. (Tuomi ym. 2018, 65–66.)

Havainnointi menetelmänä sopii silloin, kun haluttua tietoa on tarve monipuolistaa. Erityisesti havainnointi sopii silloin, kun tutkittavasta ilmiöstä löytyy vain vähän tietoa. Havainnointi auttaa näkemään asioita niiden omassa ympäristössä. Havainnointi voi myös tuoda esiin ilmiöön liittyviä normeja. Havainnointi voi olla osallistuvaa tai osallistavaa. Havainnoida voi myös ilman osallistumista. Osallistuvassa havainnoinnissa sosiaalisella vuorovaikutuksella on tärkeä osa tiedonhankinnassa. Jättäessään osallistumatta tutkija on ulkopuolinen tarkkailija. Osallistavassa havainnoinnissa huomio kiinnittyy tietoon, joka syntyy ihmisten kokemusten kautta. Siinä myös tavoitellaan toimintaa yhteistyöprosessien kautta. (mt., 70–71.)

Haastattelu vaikutti sopivan hyvin opinnäytetyöhöni, jossa otanta ei ollut kovin suuri. Haastatteluiden kautta välittynyt tieto toi mukaan ajankohtaisuutta ja vastauksia opinnäytetyön kannalta olennaisiin kysymyksiin. Haastattelu oli haastattelijan ja haastateltavan välinen kohtaaminen, mitä esimerkiksi kysely ei olisi välttämättä ollut. Kun haastatteluun yhdisti havainnoinnin, nousi esiin sellaista tietoa, joka ei haastatteluiden kautta välittynyt. Havainnoimalla myös kuva oikeasta toimintaympäristöstä selkeni.

4.3 Vertailukehittäminen

Vertailukehittäminen on esikuva-arviointia, joka mahdollistaa oppimisen vertaamalla omaa kehittämiskohdetta toiseen kohteeseen. Perusideana vertailukehittämisessä on oppiminen muilta ja oman toiminnan kyseenalaistaminen. Kyseessä on uuden tuottaminen muiden käytännöistä omaan toimintaan sopivaksi. Vertailukehittäminen sopii laadun, tuottavuuden, toimintaprosessien ja työtapojen kehittämiseen. Artikkelit, kirjat ja internet sopivat hyvin vertailukehittämisen tietolähteiksi, mutta vertailtavassa kohteessa voi myös vieraila. (Ojasalo ym. 2015, 43–44.) Vertailukehittämisen avulla lähdin etsimään sellaista toimintamuotoa, jossa tutkimalla oppiminen ja yhdessä ideointi toteutuisivat. Tarkoitukseni oli luoda sellainen työkalu, joka mahdollistaisi osallistujille ideoinnin ja ideoiden toteuttamisen DIY-hengessä ilman valmiin toimintamallin seuraamista. Lisäksi tekemisen reflektointi voisi suunnata ajatuksia tiedostavuuteen ja toiminnan merkityksellisyyteen.

4.4 Menetelmien toteuttaminen käytännössä

Kontulan skeittihalli Luupissa on pieni toimisto, jossa työskentelee nuorisotyöntekijöitä. Olin tehnyt havainnoinnista tiedotteen, jonka nuorisotyöntekijät laittoivat hallin ilmoitustaululle. Pyrin tekemään tiedotteesta mahdollisimman selkeän ja nopeasti luettavan. Mietin, millä tavalla saisin haastateltavia. Aluksi tiedotteessa olikin yhteystietoni, johon voisi ottaa yhteyttä, mikäli haastateltavana oleminen kiinnostaisi. Jätin yhteystietoni kuitenkin pois, ja päätin vain kysyä skeittareita haastatteluun skeittauksen lomassa. Havainnoistani pidin havaintopäiväkirjaa.

Halli on skeittauksesta kantautuvien äänien vuoksi hälyinen. Nauhoitukseen sopiva tila löytyi skeittitilojen takana olevasta toimistohuoneesta, jonne skeittihäly läpäisi vain vaimeasti. Nauhoitin haastattelut tabletilla. Haastateltavat saivat halutessaan tutustua kysymyksiin ennen haastattelun aloittamista.

Haastattelut olivat teemahaastatteluja. Haastatteluja oli kaikkiaan kymmenen (n=18). Haastateltavista neljä oli haastateltavana yksin. Lisäksi oli viisi kahden hengen ryhmää ja yksi neljän hengen ryhmä. Haastateltavat olivat 15–46-vuotiaita. Heistä 12 oli iältään 15–29-vuotta. Skeittausvuosia haastateltaville oli kertynyt reilusta vuodesta yli 20 vuoteen. Ainakin kaksi haastateltavista on myös opettanut tai opettaa parhaillaan skeittausta. Skeittausta opitaan myös toisilta skeittareilta, mutta nämä kaksi haastateltavaa olivat tehneet opetustyötä nimenomaan nuorisotyöntekijöiden ominaisuudessa.

Havainnoin ensisijaisesti ulkopuolisena tarkkailijana. Osallistuvaa havainnoinnista tuli silloin, kun juttelin skeittaajien kanssa pyytäessäni heitä haastatteluun. Kaikki eivät haastatteluun suostuneet, mutta he saattoivat ehdotella niitä, joilta kannattaisi kysyä. Jotkut heistä myös muuten vain puhuivat skeittaamisesta. Myös toimistossa työskentelevät nuorisotyöntekijät kertoivat skeittauksesta tai skeittiramppien tekemisestä, kun pistäydyin toimistossa tai kun he tulivat avaamaan ovea haastatteluhuoneeseen. Havainnointia tein haastattelujen lomassa. Istuin aluksi isomman hallitilan tasanteella, joka vaikutti muutenkin olevan paikka, johon skeittaajat kerääntyivät. Siitä näkee hyvin hallin molemmille puolille. Aika ajoin muutama skeittari nousi kohdallani ylös. Mietin, olisinko esteenä. Kun vaihdoin paikkaa, osoittautui aiempi tarkkailupisteeni hyvinkin suosituksi skeittikohteeksi.

Joskus ajatus tuotokselle voi löytyä myös työn tietopohjasta (Hautio 2023). Opinnäytetyöni toiminnallisuus oli suunnitelmavaiheessa avoinna vaikkakin tuotokseksi oli alustavasti mietitty blogitekstiä. Tapanani on kirjoittaa ja etsiä lähteitä samanaikaisesti. Samalla tavoin aloin miettiä työni tuotosta kirjoitusvaiheessa, en vasta sitten, kun kaikki muu olisi valmista. Mielestäni asioita on hyvä pitää avoimina jonkin aikaa ennen varsinaista suunnitelman lukkoon lyömistä, mutta jossakin vaiheessa prosessia tarkennettu tavoite alkaa olla tarpeellinen. Ensimmäinen versio tuotoksesta oli hahmotelma, joka muistutti pikemminkin mind-mapia siitä, mitä olin siinä vaiheessa saanut aikaiseksi. Jollain tapaa tämä mind-map tuki myös ilmiön luonteen hahmottamista.

Vertailukehittämisen mahdollinen käyttö menetelmänä käynnistyi, kun eteeni tuli Osallisuuden noppa, jonka Nina Friman on koostanut Pelastakaa lapset ry:lle tekemässään opinnäytetyössä (Friman 2021). Kiinnostuin nopasta, kun olin kuuntelemassa hänen opinnäytetyön esittelyään Kehittämistyön menetelmät -kurssilla (Kehittämistyön menetelmät 2023). Friman oli rakentanut noppansa siten, että yksi sivu ilmentää aina yhtä osallisuuteen liittyvää asiaa. Noppaa voi käyttää aikuinen pohtiessaan toimimistaan kohtaamistilanteissa.

Myös lapsi voi heittää noppaa ja jutella teemasta aikuisen kanssa. Noppa jäi kummitlemaan mieleeni. Siinä toteutui ajatus leikillisyydestä, johon skeittaaminenkin yhdistyy. Nopan heittäminen on myös jännittävää, koska seuraus on sattuman varassa. En vain vielä tiennyt, miten voisin kehittää noppaa omaan työhöni sopivaksi. Sillä välin kartoitin myös muita vertailukehittämisen kohteita.

Keskustelupuisto oli ollut minulla lainassa ja tuli vastaan, kun aloin kerätä kokoon palautettaviksi meneviä kirjoja. Keskustelupuisto on Raumalla sijaitsevan Lönströmin taidemuseon osallistavaa urbanismia sisältänyt projekti, jonka ideasta vastasivat Tellervo Kalleinen ja Oliver Kochta-Kalleinen. Konseptia saa tekijöiden mukaan analysoida, muokata ja kopioida. Keskustelupuiston edeltäjä ja esikuva on osallistava taideteos ja todellisuuspelejä Investment Zone (2014), joka on toteutettu samaan aikaan Saksan Gelsenkirchenissä ja Intian Bangalossa. Fyysiseen maailmaan sijoittuvat todellisuuspelit toimivat taiteen, pelien ja arkipäivän risteyksessä. Peleille on ominaista matala osallistumiskynnys, leikkisyys, oman roolin muokkaamisen mahdollisuus ja pohtiva ilmapiiri. Keskustelupuisto on kahden vuoden aikana (2018–2020) erilaisten pelisiirtojen kautta joutomaan paikalle syntynyt puisto, jonka on suunnitellut ja rakentanut 30 eri ikäistä raumalaista. (Kalleinen, Kochta-Kalleinen, Hujala & Merimaa 2022.) Noppa ja Keskustelupuisto ovat molemmat pelillisiä, leikillisiä ja toiminnallisia. Keskustelupuisto yhdistyy skeittipuistoihin. Aluksi pohdinkin mahdollista ehdotusta uudistaa virallisia skeittipuistoja pelisiirtojen kautta. Liiallinen työtapojen monistaminen ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista etenkin, kun skeittiparkkeja on paljon. Lisäksi skeittaajille tulisi antaa tilaisuus omaehtoiseen pohdintaan skeittipuistojen uudistamisesta ilman, että ohjeet osallistua tulisivat annettuina. Keskustelupuistossa on kiinnostavaa sen todellisuus. Myös skeittarit voisivat osallistua puistojen suunnitteluun ja rakentamiseen todellisessa ympäristössä, mitä he itse tehdyillä parkeilla jo tekevätkin.

Perintöhyrrä on syntynyt LIVIND-hankkeessa, joka vahvistaa osallistujien ymmärrystä ja osaamista elävästä perinnöstä ja kestävästä kehityksestä. Hyrrässä on eri teemoihin liittyviä kysymyksiä. Ne käsittelevät ympäristöä, oppimista, vuorovaikutusta, kulttuuria ja taloutta. Valittuaan ensin itselle tärkeän perinnön, osallistuja voi vastata tiettyyn teemaan sisältyviin kysymyksiin. Hyrrä voi johdatella oppijoita syvempään pohdintaan ja vahvistaa osallisuutta kulttuuriperinnöstä. (Kulttuuriperintökasvatuksen seura 2022.) Hyrrä on samantapainen keskustelua ja pohdintaa herättävä apuväline kuten Osallisuuden noppakin. Siinä olevat kysymykset lisäävät tietoisuutta toiminnasta.

Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura on julkaissut myös Oppitunnin skeittipuistossa (2011), jonka kautta osallistuja lisää taitojaan tulkita ympäristöä ja oivaltaa mahdollisuutensa muokata ympäristöä. (Kulttuurin vuosikello 2023.) Oppituntiin tutustuminen olisi ollut mielenkiintoista, mutta materiaalin verkkosivulle en syystä tai toisesta päässyt.

5 TULOKSET JA ANALYYSI

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, joka sopii kaikkiin laadullisen tutkimuksen perinteisiin. Kun sisällönanalyysi tehdään teorialähtöisesti, perustuu aineiston luokittelu aikaisempaan teoriaan tai malliin. Teorialähtöisessä analyysissä muodostetaan ensimmäiseksi analyysirunko, johon aineistosta poimitaan siihen kuuluvat asiat. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 68–86.) Käytän analyysirunkona nuorisotyön neljää tehtävää eli funktiota, jotka ovat sosialisatiofunktio, personalisatiofunktio, kompensatiofunktio sekä resursointi- ja allokointifunktio. Nuorisotyö on kasvatusta, jolla pyritään vaikuttamaan tulevaisuuden tapahtumiin. Ohjattuna ja yhteisöllisenä toimintana se on vapaaehtoista ja vastaa nuoren tarpeisiin. (Nieminen 2010, 51.) Harrastaminen voi tukea nuoren kasvamista sekä antaa valmiuksia elämänhallintaan, valintojen tekemiseen sekä kasvattaa uskoa selviytyä tulevaisuudessa. Myös nuorisotyön tehtävät tukevat nuoren kasvamista sekä yksilönä että yhteisössä. Yhteiskunnan tarjoamat resurssit, oli kyse sitten harrastus- tai toimeentulomahdollisuuksista, auttavat nuorta kiinnittymään kokonaisuuteen. Skeittaus on omaehtoista ja yhteisöllistä tekemistä, jonka harrastamista myös kunnat skeittipaikkoja rakentamalla ja ylläpitämällä tukevat. Nuorisotyöllä voi ohjata nuoria mielekkään harrastuksen pariin. Funktioiden käyttäminen analyysissä tuo esiin harrastuksiin ohjaamisen ja harrastamisen tärkeyden nuorisotyön kasvatuskäytännöstä katsottuna.

Analyysirungon ulkopuolelle voi jäädä asioita, joista saa aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla muodostettua uusia luokkia (Tuomi ym. 2018, 68–86). Luokittelussa aineistoa ryhmitellään erilaisiin kategorioihin tai samankaltaisuuksiin. Luokittelusta voidaan puhua myös teemoitteluna, jonka tekemiseen on useita tapoja. Teemat voivat syntyä jo aineistonkeruuvaiheessa, kun teemoja määritellään etukäteen. Lisäksi aineisto voi tarjota uusia teemoja. (Puusa 2020, 110.) Lopusta aineistosta olen etsinyt teemoja. Näistä skeittiaika syntyi haastattelurungon kysymyksistä. Skeittiaikaan sisältyy kysymys siitä, millaista tekemistä skeittaamisen koetaan olevan kuten myös skeittauksen mieltäminen joko harrastukseksi, vapaa-ajan tekemiseksi tai elämäntavaksi. Neljäs tila muodostui tietoperustan ja aineiston yhteisesti ehdottamana. Neljännen tilan voi katsoa olevan skeittarin alakulttuurista riippumatonta omaa tilaa, mutta myös tapa toimia alakulttuuriin kuuluvien kirjoittamattomien sääntöjen mukaisesti.

5.1 Sosialisaatiofunktio

Sosialisaatiofunktioilla on merkitystä tietojen, taitojen, arvojen ja toimintatapojen välittämisessä. Tarjottuja toimintamalleja on mahdollista omaksua, muuttaa tai hylätä. Sosialisaatio sekä säilyttää että uudistaa kulttuuriperintöä. (Nieminen 2007, 23–26.) Kulttuuriympäristö on sosiokulttuurinen kokonaisuus, jossa ihmisten välisillä suhteilla on näkyvä merkitys. (Hänninen 2013, 197–198.) Skeittaamisen kulttuuriympäristöjä ovat hallit, viralliset skeittipuistot ja katuspotit, DIY-puistot sekä julkinen katutila. Se, minkä itse kukin katsoo olevan kulttuuria, vaihteli vastaajien kesken. Nuorimmat vastaajista korostivat yhteisöllisyyttä, syrjimättömyyttä ja kaikkien mukaan ottamista. Yhteisöllisyys vaikuttaisi olevan heille eräänlaista toimintakulttuuria ja toimintatapojen välittämistä. Vastaajat kokivat ihmisten yleensäkin vaikuttavan siihen, millainen ilmapiiri tai turvallisuuden tunne paikassa välittyy. Itse paikallakaan ei ole merkitystä silloin, kun porukassa on hyvä olo skeitata. Seuraavassa vastauksessa näkyy, miten sallivuus näkyy toimintakulttuurissa arvona ja toimintatapana.

Mä pidän siitä, että skeittipaikoilla kaikki otetaan vastaan. Ettei syrjitä ketään. H2 Sosialisaatiolla voi olla myös kulttuuriperintöä uudistava vaikutus. Yhtenäiskulttuurissa saatetaan vierautta ja pelkoa herättävät yksilöt sulkea pois. Myös ajatukset kyvyttömyydestä voivat aiheuttaa poissulkemisia. (Ilmola-Sheppard ym. 2021, 16–19.) Kun skeittikulttuuria ajatellaan yhtenäiskulttuurina, on se poikavaltainen (Turun Sanomat 2015). Skeittaus ei kuitenkaan ole enää pelkästään nuorten laji. Nykyisin aloittavat nuoret ovat paitsi tottuneet vanhempien skeittaajien olemassaoloon myös tietävät heidän olevan kyvykkäitä skeittaamaan. Skeittikulttuuri uudistuu sen kurottaessa neljännestä alakulttuurisesta tilastaan kohti kolmatta eli harrastustilaa sallien ohjaajien ja aikuisten mukana olemisen. Tämän edistää myös moninaisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä kulttuurien välistä vuoropuhelua (Lummepuro, 2023). Yhdessä vastauksessa mainitaan, kuinka skeittauksen taustaan tai historiaan kuuluu alakulttuurisia piirteitä kuten yhdessä maailmaa vastaan olemista, mikä osittain toimii yhteisöllisyyttä luovana tekijänä. Aineistosta välittyy myös omien skeittiporukoiden olemassaolo skeittikulttuurin sisällä. Yhteisöllisyys vaikuttaa skeittikulttuurissa kuitenkin laajentuneen. Maailmaa vastaan olemisen sijaan maailma pyritään ottamaan skeittiparkeilla vastaan. Tunnetta yhdenvertaisuudesta voi luoda ohjaajien läsnäololla kuten seuraavassa vastauksessa ilmenee.

Et joku, joka ottaa vastaan, vaikka sä oot tyttö, mies, vanha, nuori, ihan mikä sukupuoli, ihan mistä. H17

Kulttuurien välinen vuoropuhelu on silti jo ollut olennainen osa skeittikulttuuria. Vastauksissa tuli esiin matkustaminen ja reissaaminen kuten esimerkiksi viikon mittaiset skeittiturneet muutaman kerran vuodessa. Vastaajat kertovat skeittilaudan olevan se väline, jonka kautta muita kulttuureita ja skeittaajia voi oppia tuntemaan. Skeittilaudan kanssa tavoitetaan paikallinen henki ja ollaan osa porukkaa.

Skeittaukseen liittyvään hauskanpitoon sisältyy myös sen vastapuoli kuten loukkaantuminen. Sosialisaatiofunktion toimintatapaa voi verrata myös coping-käyttäytymiseen. Se on toimintakykyä ja toimintatottumusta, mikä merkitsee vastoinkäymisiin suhtautumista (Metsämuuronen 1995, 36, 85). Välineitä tunteiden käsittelemiseen voi löytyä yhteisökasvatuksen kautta (Hänninen 2013, 197–198), mutta vastoinkäymisten kokeminen aidossa tilanteessa voi opettaa erityisen paljon. Se, miten yksilö omaksuu toimintakulttuuriin kuuluvat vastoinkäymiset, vaikuttaa myös jatkamis- tai lopettamispäätöksiin. Kun lajia ei voi harrastaa loukkaantumisen seurauksena, voi myös se olla opettavaista aikaa esimerkiksi tunteiden tai toimintatottumusten käsittelyssä.

Jos vaikka nilkka menee poikki ja sä et voikaan skeittaa pariin kuukauteen, niin se opettaa tosi paljon. H5

Kulttuuriperintöä ovat tavat, perinteet, kädentaidot, tarinat ja kieli (Kulttuuriperintöbarometri 2021). Mielekkyyys, jatkuvuus ja yhtenäisyys luovat elämätavaksi muodostuvaa toimintojen kokonaisuutta. Elämäntavaksi muodostunut toiminta on omakohtaista ja merkityksellistä. (Mäki-Kulmala 1989, 133,135.) Skeittauksessa tarjottuja toimintamalleja voi olla tarjolla, mutta niiden siirtyminen vaatii omaksumista ja kiinnostusta myös itseltä. Ne, jotka omaksuvat tarjottuja toimintamalleja jatkavat myös perinnettä eteenpäin. Tarjotusta kulttuuriperinnöstä voi poimia niitä asioita, jotka ovat itselle omakohtaisia ja merkityksellisiä. Vastauksissa hyvästä skeittipaikasta tuli esiin erilaisia vastauksia ja yksi kauan skeitannut vastaaja totesikin, että nykyisin aloitetaan hallissa, mutta heillä oli käytössään vain katu. Nykyisin on lisäksi skeittikouluja. Kauemmin skeitanneet nimesivät yhteisöllisyyden lisäksi myös muita skeittaamiseen liittyviä tekijöitä kuten kuvaamisen. Tarinoihin ja kieleen sisältyvät eri nimiset temput niihin sisältyvine taitoineen. Skeittaukseen sisältyviä merkityksiä voi tarkistaa ja muokata uudelleen roolimallien välityksellä.

Sosiaalinen dynamiikka on keskeinen skeittauksessa. Ne, jotka on mukana skeittityömaailmassa, seuroissa, skeittikaupoissa tai merkeissä niin jotenkin niistä tulee semmosii roolimalleja. H18

5.2 Personalisaatiefunktio

Nuorisotyöhön kuuluu vapaaehtoisuus ja nuoren itsensä kuuleminen. Personalisaatiefunktio ohjaa nuorta kehittymään omaksi itsekseen, minkä toteutumiseksi tulisi tarjota kasvuun, oppimiskokemuksiin ja henkilökohtaiseen kehittymiseen mahdollistavia tilaisuuksia. Yhtenä esimerkkinä toimii kiinnostuksen mukaisen harrastuksen pariin ohjaaminen (Nieminen 2007, 23–26.) Kun harrastus alkaa omaehtoisesta kiinnostuksesta eli harrastuneisuudesta, vastaa se sisäisiin tarpeisiin ja tyydyttää harrastajan tarpeita (Metsämuuronen 1995, 21–23). Liikunnan tärkeyden korostaminen voi lamauttaa. Liikunnallisuudesta kiinnostumiseen voi vaikuttaa sen kokeminen elämäntapana tai sen sisältyminen alakulttuurin toimintatapoihin. (Heikkilä 2015, 14.) Liikkumisen voi ymmärtää olevan tärkeää, mutta liikunnan tarve voi olla myös sisäinen. Skeitatessa pääsee urheilemaan kuten yksi vastaajista totesi. Harrastajan tarpeita liikkuminen vastaa, kun liikkumisen muoto on oman kiinnostuksen mukainen. Varsinaista liikuntaa enemmän kiinnostaa itse tekeminen skeittilaudan parissa. Skeitatessa liikuntaa saadaan tekemisen ohella eikä liikuntaa mennä erityisesti tekemään. Temppejuja ei tehdä liikkumisen vuoksi vaan temppejujen tekeminen saa aikaan liikkumista.

Se on varmaan ainoa muoto saada liikuntaa, mistä mä ite tykkään. H1

Erilaiset osakulttuurit voivat vaikuttaa ristikkäin elämäntavaksi valittuihin toimintoihin. (Roos 1988, 17–19.) Skeittikulttuurin sisällä on ristikkäin erilaisia toimintamuotoja, joista skeittilauta ja sen kanssa liikkuminen tai temppejujen tekeminen on vain yksi asia. Vastaajat toteavat, kuinka skeittiobstaakkeleja ja spotteja on useita erilaisia, joista kukin voi löytää itselle sopivimmat. Oma henkilökohtaista kasvua edistää itsensä haastaminen ja seuraavan askeleen ottaminen temppeyhdistelmissä. Myös muut skeittaajat haastavat ottamaan vaikutteita ja kehittämään omaa tyyliä yksilölliseksi. Kun skeittauksen ympärillä oleva toiminta alkaa kiinnostaa siirtyy suuntautuminen koko kulttuuria kohtaan, mikä tarjoaa tilaisuuden uusiin oppimiskokemuksiin ja henkilökohtaiseen kehittymiseen. Tällaiseen kulttuuriseen harrastuneisuuteen ohjaavista asioista vastaajat mainitsivat kuvaamisen, muodin, musiikin, DIY-puistot ja järjestötoiminnan. Myös olympialaiset mainittiin ja niiden vaikutus skeittauksen suosion kasvussa. Ensikosketus kulttuuriin saattaa olla kuitenkin skeittilauta.

Videot ja musiikki, mitkä on tullu ehkä sitä kautta, että on alkanu eka skeittaa. H16

Alakulttuurissa pukeutumisen merkitys voi olla vähäinen, mutta silti muista erottava tekijä. Taitojen ja pukeutumisen on vastattava toisiaan. Taitava voi käyttää mitä vaatteita tahansa. (Rannikko 2018, 59, 63.) Jotta pystyisi arvioimaan, onko olemassa jonkinlainen taitoihin suhteutettu pukeutumiskoodi, tulisi tietää, minkälaiset vaatteet nähdään sopivina. Löysät vaatteet voivat olla myös käytännöllisiä. Ne, jotka ovat skeitanneet kauan, ja ne jotka ovat vasta aloittaneet erottaa toisistaan siitä, millä tavalla he laudan kanssa liikkuvat. Eri alakulttuureihin kuuluvia ei myöskään pukeutumisen perusteella ole aina mahdollista erottaa toisistaan.

Kaikki ne minusta näyttävät vaatetuksensa puolesta ihan samanlaisilta. Löysähköt housut ja usein T-paita. Päässä pipo, lippis tai ei mitään. Lahkeen suussa oleva reikä kertoo, että on ainakin skeitattu paljon. Tai kaaduttu. Oikeastaan kukaan ei käytä kypärää. Kysyin haastatteluhuoneeseen ilmestyneeltä nuorelta, skeittaako hän. Kertoi breikkaavansa ja tekevänsä graffiteja. Havaintopäiväkirja, syksy/talvi 2023

Yksi selkeimmin erottuva tekijä on kypärä. Sitä käyttävät vain harvat. Kypärän käyttöä hallissa kuitenkin suositellaan (Nuorten Helsinki 2023). Voisi ajatella, että kypärä ei istuisi taitavan päähän, mutta sitä näkyi myös heillä, jotka skeittaavat horjumatta (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023). Resilienssiin kuuluu paitsi oman osaamisen tunnistaminen myös sen käyttäminen sekä joustavuus erilaisissa tilanteissa (Lipponen 2020, 9–28). Kypärän käyttämisen voi nähdä joustavuuden käyttöönottona. Skeittaamiseen liittyy paljon yrityksiä, joiden seurauksena kaadutaan. Resilientisti toimiva osallistuu parhaiten katsomallaan tavalla.

Osa, jotka alottaa vanhoilla päivillä, eikä oo sitä tehnyt, niin ne loukkaantuu vaan sen takia, että ne ei osaa kaatua. H15

Skeittauksessa vapauden kokemus on yhdistelmä taiteellisuutta ja liikunnallisuutta. Skeittaus voi vaikuttaa elämää koskevissa päätöksenteoissa. (Heikkilä 2015, 12–13.) Elämäntavalla on kokoava vaikutus, kun maailma on pirstaleinen. Habitus jäsentää, arvottaa ja määrittää niitä valintoja, joista elämäntapa muodostuu. Jotkin arvot voivat olla jo olemassa, kun taas toisia vasta tavoitellaan. (Roos 1988, 12–19.) Omaksi itseksi kehittyminen ja siihen tarvittavan tekemisen toteuttaminen voivat olla nuorelle tavoiteltavia asioita. Habituksena vapaus ohjaa valitsemaan omaehtoisia kiinnostuksen kohteita, jotka vastaavat sisäisiä tarpeita. Toimijuuteen sisältyy luovuuden lupa (Rannikko 2014, 85, 91).

Tää vapaus, joka skeittipiirissä on. Se antaa jokaiselle tilan, mielentilan, olla oma itse. Sä voit tuoda idean, josta voi tulla uus trendi tai ihan mikä vaan. H17

Vapaus näkyi myös yksilöllisten valintojen tekemisenä haastatteluun pyydettyä. Skeittarit saattoivat tulla haastatteluun yksinkin, vaikka kaverit eivät lähteneet mukaan. Toisaalta he olivat myös kiinnostuneita tekemään asioita porukalla. Kerran olin menossa haastatteluhuoneeseen ensin kahden, sitten kolmen skeittarin kanssa, kun heitä lopuksi olikin siellä jo neljä (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023).

5.3 Kompensaatiofunktio

Mikäli sosialisatiossa tai personalisatiossa ilmenee puutteita tai vaikeuksia, voi kompensaatiofunktio toimia tämänkaltaisten ongelmien tasoittajana. Kompensaatiofunktioilla on merkitystä muutoksiin sopeutumisessa (Nieminen 2007, 23–56; 2023), jolloin kyseessä voi olla myös ongelmien syntymistä ehkäisevä vaikutus. Muutoksiin sopeutuminen ei tapahdu heti. Harrastus voi lisätä toimintatottumusta olla antamatta periksi (Metsämuuronen 1995, 36, 85). Vastauksissa todettiin skeittaamisen opettavan periksiantamattomuutta ja asioiden viemistä loppuun asti, vastoinkäymisten käsittelyä, pitkäjänteisyyttä, itsekuria, kärsivällisyyttä, toisten mukaan ottamista, kannustamista sekä itsensä voittamista kuten pelottavien asioiden kohtaamista ja uskallusta tehdä asioita. Skeittauksessa oppii samankaltaisia fyysisiä taitoja kuten urheilussa ja liikunnassa yleensä kuten koordinaatiota ja tasapainoa. Skeittierityisyydeksi mainitaan kaatuminen. Muutama vastaaja mainitsi niinkin arkisen asian kuten liikkumisen liukkailla kaduilla tuntuvan turvallisemmalta skeittaamisen ansiosta, koska kaatuminen ei aiheuta pelkoa. Resilienssi on sisäistä tunnetta selviämisestä ja sitä voi kasvattaa tarttumalla haasteisiin (Lipponen 2020, 9–28). Epämukavuusalueelle meneminen on myös pelottavien asioiden kohtaamista ja haasteisiin tarttumista. Epämukavuusalueilla käymisen jälkeen asiat voivat tuntua jatkossa luontevammilta kuten seuraavassa vastauksessa todetaan.

Fyysisiä taitoja, tasapaino kehittyy, silmän ja jalkojen koordinaatio kehittyy ja uskalltaa mennä epämukavuusalueellekin. Et jos on joku juttu, mitä ei oo kokeillu, niin sit ku sitä lähtee yrittää, nii se tuntuu luontevammalta. H9

Nuori voi rakentaa omaa maailmankuvaansa ja arvomaailmaansa kokonaisuuteen kiinnittymällä (Ruotsalainen 2007, 175). Kehitys teini-iässä riippuu sekä tehdyistä teoista että tekemättä jättämisistä (Benjamin 2014, 93). Nuorilla tulisi olla mahdollisuus toimia omaaloitteisesti ja kehittää omaa tehokkuuttaan kokemuksellisissa oppimisympäristöissä. (Päätöslauselmat (2020/C 415/01.) Skeittikulttuuri tarjoaa sellaisen kokonaisuuden, jossa asioita tehdään pikemminkin kuin jätetään tekemättä. Toki tekemisen vastapuolena vastaajat mainitsevat olemisen ja ajanvieton. Skeittauksessa on vapaus määritellä skeittaukseen

käytettävä aika itse, mikä nähdään arvokkaana. Se, että jaksaa yrittää luovuttamatta on kuitenkin olennainen osa vastaajien arvomaailmaa. Tämä voi siirtyä myös tekemiseen skeittauksen ulkopuolisella ajalla kuten seuraavassa vastauksessa todetaan.

Ainaki ite oon huomannu, et se kimpoo muihin asioihin mitä mä teen. Et se ei oo sillein, et mä teen yks kaks kolme kertaa ja sit mä luovutan, vaan se tehdään, kunnes se on tehty. H3

Nuorta voidaan tukea sellaiseen toimintaan, jossa hän voi toimia persoonallisten kykyjensä mukaisesti. Ongelmia voi esiintyä esimerkiksi yhteiskuntaan liittymisessä tai tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja elämänhallintaan liittyvissä asioissa. (Nieminen 2007, 23–56.) Nuorten kohtaamien haasteiden selvittämisessä voi olla apuna nuorisotyön kohdistaminen nuorten yksilöllisiin tarpeisiin ja vaatimuksiin. Tilojen tulisi olla turvallisia, avoimia, saavutettavia ja riippumattomia. (Päätöslauselmat (2020/C 415/01.) Resilienssi on vahvuutta, joka syntyy sisäsyntyisestä kiinnostuksesta johonkin asiaan (Lipponen 2020, 9–28). Aineistossa tulee esiin ajatus, että avoin ja ilman sääntöjä tapahtuva luova toiminta voi vetää skeittauksen pariin niitä, joita perinteinen lajiharrastaminen sääntöineen ei kiinnosta. Skeittipiireihin hakeutuvien joukossa voi olla myös sellaisia, jotka tuntevat olevansa erilaisia tai kokea yhteiskunnallista ulkopuolisuutta. Vastauksissa kerrotaan, kuinka skeittauksen ja nuorisotyön yhdistäminen mahdollistaa skeittauksen käyttämisen välineenä nuorten auttamiseksi. Ulkoilmanuorisotalotoiminta ja skeittileirit voivat sisällyttää päiviinsä myös graffitin tekoa, valokuvausta ja muuta liikuntaa skeittauksen ohella. Hallien yhteydessä olevat avoimet toimistotilat nähtiin aineistossa tärkeinä paikkoina.

Skeittaus voi kasvattaa yhdenvertaisuuden kokemuksia ja auttaa elämänhallintaa edistävästi, silloin kun on mahdollisuus osallistua sisäsyntyisestä kiinnostuksesta lähtevään toimintaan turvallisessa ja saavutettavassa tilassa. Liittymisessä voi auttaa ymmärtävä aikuinen. Kun harrastuksesta tulee ilmiharrastus, on suuntautuminen todellista (Metsämuuronen 1995, 21–23), millä voi olla vaikutusta myös yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Kulttuuriin liittymisen kautta nuoresta tulee osa paikallista ympäristöä. Skeittaus voi toimia ympäristöön sopeutumisen välineenä, kun asioita jaetaan toisten kanssa. Kun ihminen ja kulttuuri ovat yhtä (Benjamin 2014, 86), oma oleminen sekä yhteisössä että yhteiskunnassa voi vahvistua. Aineistosta nousee esiin skeittiyhteisön tärkeys asioista puhumisen mahdollistajana.

Skeittaamisessa on se hyvä puoli, et pystyy puhumaan toisten kaa skeittiasioista tai mistä vaan elämän asioista. Et on joku kenelle voi puhua. Kuka kans skedee. H11

Yksilö sekä ylläpitää kulttuuriin kuuluvia asioita että toimii niiden vaikutuksen alaisena. Fyysisessä ympäristössä tapahtuva muutos, muuttaa myös toimintaa. (Skinner 1974, 120–123.) Yleensä ihminen osaa luovuttaa, kun onnistumiseen tähtääviä yrityksiä kertyy liikaa (Metsämuuronen 1995, 36, 85). Vaihtoehtolajit ovat luonteeltaan muuttuvia. Hetkellisten onnistumisen kokemusten jälkeen jatketaan taas uusien asioiden parissa. (Harinen ym. 2014, 85, 91.) Resilientisti toimiessaan yksilö on tarpeen vaatiessa esimerkiksi rohkea tai joustava. Resilienssi on myös ongelmanratkaisukykyä. (Lipponen 2020, 9–28.) Skeittikulttuuriin kuuluvat ylläpitävät jatkuvaa muutosta ja myös toimivat jatkuvan muutoksen alaisena. Joustavuus voi merkitä luovuttamista silloin, kun jäädytään sellaisten asioiden pariin, jotka eivät tunnu enää merkityksellisiltä. Ongelman voi silloin ratkaista rohkeus keksiä muuta ja jatkaa uusien asioiden parissa. Omassa mielessä tapahtuva muutos voi myös muuttaa toimintaa siten, että ongelmia ei pääse syntymään.

Ehkä se vaikuttaa silleinkin, kun se on vähän omapäistä / ei tarvi, niin jos tulee semmonen mieli, että ei tykkää jostain työstä, niin sen vaan vaihtaa ja keksii jotain muuta. Jos on oma-aloitteinen, niin ei jämähä paikoilleen. H15

5.4 Resursointi- ja allokontifunktio

Resursointi- ja allokontifunktion kautta on pyrkimys vaikuttaa nuorten voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen sekä kasvu- ja elinoloihin. Nuoret voivat vaikuttaa asioihin myös omien järjestöjensä kautta. (Nieminen 2007, 23–26.) Skeittaajilla on omia yhdistyksiä, joilla on myös oma kattojärjestönsä (Suomen rullalautaliitto 2023). Tutkivan oppimisen avulla osallistujat voivat luoda yhdessä uuden toimintajärjestelmän (Hakkarainen ym. 2004, 307–315). Kontulan skeittihallin toimintajärjestelmässä on sekä nuorisopalvelujen että yhdistysten omia vuoroja. Havainnoidessani hallilla skeittaajia joitakin nuoria näkyi käyvän sekä yhdistyksen että nuorisopalveluiden vuoroilla. Yhdistyksen omalla vuorolla saattaa olla rauhallisempaa kuin kaikkien käytössä olevalla vuorolla (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023). Kuulumalla yhdistykseen skeittaaja voi säädellä omaa harjoitteluaikaansa entistä vapaammaksi, kun toimintaan on mahdollista osallistua useammalla eri vuorolla. Toimintaa voidaan kehittää tutkivan oppimisen kautta, jolloin kasvu- ja elinoloja voidaan harrastusmaailmassa parannella osallistujille sopiviksi. Ratkaisuehdotukset kumpuavat käytännön tarpeista ja toteutus on käytännön tekemistä. Asioiden kulkuun on myös mahdollisuus olla vaikuttamassa, kun on itse mukana keksimässä ratkaisuja kuten seuraavassa vastauksessa todetaan.

Oma-alotteisuutta. Itellä on kuulunu kans aktiivisena yhdistystoimintaa ja sen asioiden keksimistä ja oppimista. Sellasta pitkäpinnasuutta. Sillein vaan tekemällä oppinut. Ja ne on kaikki tullu vaan skeittauksen kautta. H16

Kunnat ja yksityiset sektorit rakentavat ja ylläpitävät harrastuspaikkoja. Elämäntapalajien harrastajilla erityisesti voi olla tarvetta määritellä harrastuspaikkojen käyttöä ja löytää uusia tapoja niiden käyttämiseen. (Dupont ym. 2015, 15–20.) Aineistossa skeittaaajat korostavat kunkin skeittaaajan yksilöllisiä tarpeita hyvälle skeittipaikalle ja vastauksissa esiintyykin ilmaisuja kuten monipuolisesti kaikille jotain, mistä kukin tykkää tai paljon erilaista juttua. Tämän lisäksi kerrotaan myös itselle tärkeistä skeittipaikoista. Yhdistymisen avulla skeittipaikkojen olemassaoloon voi pyrkiä vaikuttamaan yksilötasoa enemmän tai laajemmin.

Me saatiin nyt yks vuosi lisää pelastaa se parkki, et voi hyvin olla, et se pelastuu. Et se ei oo menossa mihinkään. H11

Resursointi- ja allokointifunktio huomioi resurssien jakamisen ja suuntaamisen muun muassa koulutuksessa, työelämässä ja toimeentulossa (Nieminen 2007, 23–26). Vakavan vapaa-ajan voi mieltää myös vapaa-ajan uraksi, joka mahdollistaa erityistaitojen, tietojen ja kokemusten hankkimisen sekä näiden toteuttamisen käytännössä. Rentoon vapaa-aikaan puolestaan ei liity harjoittelemisen pakkoa ja aika on sisäisesti palkitsevaa. (Stebbins 2023, 2.) Kun työ yhdistyy harrastukseen, voi työ voi olla luonteeltaan harrastuksenomaista, jolloin tekemistä motivoi asiaa kohtaan tunnettu mielenkiinto (Metsämuuronen 1995, 19). Skeittaus on sekä rentoa että vakavaa. Sitä ei ole pakko harjoitella, mutta se mahdollistaa sellaisten erityistaitojen oppimisen, mikä palkitsee sisäisesti. Oma mielenkiintoa voi suunnata ja toteuttaa skeittipiirin sisällä ja saada siitä toimeentuloa. Tämänkaltaisella tekemisellä voi vaikuttaa myös mahdollisuuksiinsa työelämässä.

Jos mä käyn tekee jotain työjuttuja niin yleensä kaikki mun työkaverit on mun skeittikavereita. Itä varmaan jossain skeittikaupassa, ku ei jaksa enää skeitata. H10

Vernakulaari erottaa oman sisäryhmän vieraasta ulkoryhmästä. Vernakulaari on yksilöiden joustavat roolit hyväksyvää hybridiä kansanomaisuutta, jota luonnehtivat epävirallisuus, paikallisuus, omaehtoisuus tai arkipäiväisyys. Vastakohtana tälle ovat institutionaalisuus, virallisuus, ylikansallinen, kaupallinen tai standardoitu (Koski 2023, 8–15). Skeittaus vaikuttaisi olevan erityisen joustava ja erityisen hybridi, sillä se on paitsi epävirallista, paikallista ja omaehtoista myös virallista (skeittipiistot), ylikansallista ja kaupallista. Aineistossa ilmenee, että skeittauksen parissa opittuja taitoja on myös mahdollista toteuttaa käytännössä jo varsin nuorena ilman, että tarvitsisi aiheita erityisesti opiskella. Näitä ovat muun

muassa skeittimerkit, omat vaatteet, ulkoilmatapahtumat, skeittileffat, valokuvaus, videokuvaus ja mediatuotanto. Nuorimmilla vastaajilla skeittaaminen yhdistyi pikemminkin yhteisöllisyyteen ja tapaan katsoa ympäristöä eri tavalla kuin muihin toimintamuotoihin vaikkakin kuvaaminen ja harvinaisempaan myös ompeleminen ja muoti mainittiin. Se millaisena oma skeittipolku nähdään voikin olla yksi erottava tekijä nuorimpien ja vanhempien vastaajien kesken. Aikaisemmin koko kulttuuri on saattanut olla kokonaisvaltaisemmin tekemisessä mukana. Joustavissa rooleissa toimiva voi elää erilaisissa maailmoissa, johon kuuluvat sekä sisäryhmä että ulkoryhmä.

En mä usko, et mun ainakaan ammatin kanssa skeittaaminen vaikuttaa. Skeittaaminen voi vaikuttaa sillä tavalla, et tää tulee olemaan mulle harrastus vielä aikuisiälläkin. H9

Muutama vastaajista uskoi skeittaamisen vaikuttavan tulevassa ammatissa kuten nuoris- ja ohjausalalla, skeittikaupoissa tai videokuvauksen parissa. Aineistossa esiintyi myös sponsoroitua ammattiskeittaamista ja toimintaa oman merkin parissa. Skeittaaminen itsessään ei aina suuntaa ammatinvalintaa, mutta lajille tyypillinen tapa toimia voi habituksena ohjata tavoitteita siihen, millaista toivoisi tulevan työn olevan. Harrastus voi tarjota sellaiset kasvuolosuhteet, jossa oman suuntautumisen pohdiskelulle on aikaa. Seuraavassa vastauksessa habituksena on joustavuus ja kotoisuus.

Mä en kyl usko, et itse skeittaus vaikuttaa tulevaan ammattiin. Mut mä ehkä haluan jonkun vähän joustavamman lajin. Ku skeittaus on tosi joustava laji, et se tuntuu silleen kotosalta. H3

Kun nuoria otetaan mukaan nuorisotyön suunnittelun ja toteuttamisen eri vaiheissa, voivat toimenpiteet olla paitsi merkityksellisiä myös vastata tarpeisiin. (Päätöslauselmat (2020/C 415/01). Kun perinteiset liikuntaharrastukset eivät kiinnosta, voi skeittauspaikkojen huomioiminen olla tärkeää. Skeittarit saattavat liikkua yhtä paljon kuin urheiluseuroissa harrastavat nuoret. (Heikkilä 2015, 14.) Usein toimijat eivät tiedä, kuinka paljon skeittarit arvostavat julkista tilaa, minkä vuoksi heitä voidaan sulkea pois (Dickinson ym. 2021). Skeittipaikkojen sijoittaminen sellaisille alueille, joilla skeittaajat myös viihtyvät voi olla merkityksellinen ratkaisu. Skeittarit liikkuvat paljon ja tekevät kehonhallintaa vaativia tempuja. Tempuissa onnistuakseen ei alusta voi olla millainen tahansa. Vaikka skeittaajat ovat kaduilla rosoisen pinnan äärellä, voi rakennettu skeittipaikka vastata toisenlaisiin tarpeisiin. Kun Kontulan skeittihallissa tuoksui puulta, nuorisotyöntekijä kertoi heidän uusivan rampeja aika ajoin (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023). Vastauksissa nousivat esiin myös DIY-parkit.

Skeittaamisesta tulee merkityksellistä, kun paikka vastaa tarpeisiin ja tekeminen huomioidaan yhdenvertaisena muiden liikuntalajien joukossa eikä skeittaajia suljeta pois.

Hyvä skeittipaikka on sellanen, jossa on hyvää flättiä eli hyvää tasasta maata. Siellä mielellään saa skeitata, ja se on hyvien kulkuyhteyksien varrella. H6

5.5 Skeittiaika

Harrastukseen liitetään merkityksiä kuten kiinnostus, tapa, säännöllisyys, toistuvuus, innokkuus, antaumuksellisuus ja palavuus (Tormulainen 2021b, 11–20; Metsämuuronen 1995, 16). Harrastamiseen sisältyvä vapaus on kaksijakoinen. Harrastus on voitu itse valita, mutta se voi myös toteuttaa ohjelmaa, jossa ohjaajan rooli on tärkeä. Omaehtoisuudesta lähtevä mielenkiinto kuitenkin estää ohjatunkaan harrastuksen muuttumista pakonomaiseksi. (Metsämuuronen 1995, 17.) Elämäntapa hahmottaa arkielämän pysyviä muotoja (Mäki-Kulmala 1989, 133–135). Skeittaamisessa jokainen voi löytää oman tapansa tehdä ja harjoitella. (Heikkilä 2015, 12–13.) Kun harrastus on säännöllinen ja toistuva on se myös pysyvä ainakin niin kauan, kun harrastusta jatketaan. Tällöin myös harrastuksen voi nähdä elämäntapana. Puhutaan elämäntapaharrastuksesta. Skeittaaminen voi olla epäsäännöllistä, mutta silti toistuvaa. Aineistosta ilmenee, kuinka skeittiaikaa ei tule laskettua, koska harjoitteluaikojakaan ei ole. Jonkinlainen ohjaus skeittaamisessa kuitenkin näkyy, mutta ohjaajina toimivat skeittaajat vuorovaikutuksessa toisiinsa nähden. Vastauksissa todetaan, kuinka skeitatessa odotetaan vuoroa ja otetaan muut skeittaajat huomioon.

Tavallaan skeittarit toimivat myös toistensa valmentajina kannustaessaan muita. Kun seurasin hallilla skeittareita, toimintaan kuului tietynlaisia toimintatapoja, vaikka kyseessä ei minkään ohjelman toteuttaminen ollutkaan. Skeittarit matkasivat hallin toisesta päädyistä toiseen päätyyn. He tekivät välissä temppuja, jotka onnistuessaan siivittivät matkaa eteenpäin. Skeittarit seurasivat toistensa tekemistä ja rummuttivat välillä lautoja maata vasten. Hallille tullessaan he huomioivat toisiansa nyrkkitervehdyksellä. Usein lauta myös karkasi alta, jolloin sen alta hypättiin pois tai lautaa potkaistiin eteenpäin. Kaareen yksinään matkanneen laudan paluuta jäätiin odottamaan. (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023.) Aikaa skeittaamiseen vastaajat saattavat käyttää paljon ja skeittivideot ja kuvaaminen voivat olla myös osa skeittaamiseen käytettyä aikaa. Skeittaaminen tapana ei ole sido skeittaajaa tiettyyn ajankohtaan, mutta kiinnostusta tekemiseen tulee olla. Tekeminen alkaa omasta tahdosta.

Sä voit tehdä sitä sillon ku haluat. Et se ei oo sillein, et sun on pakko tehdä sitä just joku kolme kertaa viikossa tiettyyn aikaan. H8

Vapaa-ajan käsitteellä voi tehdä erontekoa yksityisen ja työajan välille, ja varmistaa että työ ei valu omalle ajalle. (Liikkanen 2021, 28, 33–34.) Rento vapaa-aika palkitsee sisäisesti eikä siihen sisälly pakkoa harjoitella. (Stebbins 2023, 2.) Aineistoista tulee esiin skeittausajan jakaminen kesä- ja talviaikaan, josta talvi on enemmän skeittausta tietyn ajan puitteissa ja hallille tullaan joksikin aikaa. Kesällä vietetään ennemminkin aikaa kavereiden kanssa kuin varsinaisesti harjoitettaisiin skeittausta. Muutamat vastaajat katsoivat tulevansa hallille harjoituksiin muutamaksi tunniksi kerrallaan muutaman kerran viikossa. Arjen muu aika voi vaikuttaa siihen, millaista skeittihallissa vietetyn ajan halutaan olevan. Rennon vapaa-ajan ohjelma on itseohjautuvaa. Se voi palkita sisäisesti, mikä myös pakottaa harjoittelemaan ilman ulkoista yllykettä. Kysyessäni hallilla skeittareita haastatteluun, minulta saatettiin kysyä, kuinka kauan siihen menee. Skeittausaika oli skeittareille tärkeää eikä omalle ajalle haluttu aina ottaa lisätekemistä.

Mun on nyt pakko skeitata, mutta sä voit kysyä toltta, joka seisoo tuolla kaiteen luona. Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023

Tutkimalla ja tulkitsemalla vastaantulevia asioita omia kokemuksia voi järjestellä (Wright Mills 1959, 222–224). Osana elämäntavan kokonaisuutta, toiminnasta tulee omakohtaista ja merkityksellistä (Mäki-Kulmala 1989, 133–135). Toisista asioista tietäminen on pieniä yllätyksiä, erikoisia yksityiskohtia, omia temppuja, arkisia tottumuksia ja tunteita. Kaupungin toisintietäminen on luovaa ja leikkilistä aisteihin perustuvaa tutkimusta (Uimonen ym. 2022, 269, 273). Osa haastatelluista mainitsee sanan elämäntapa, joka saattaa sisältää kaupungin näkemisen erilaisena ja laudan olemisen henkisesti mukana koko ajan. Esiin nousi myös lapsenmielisyyden säilyttämisen vanhemmaksi tullessakin. Suurimmillaan skeittauksen todettiin olevan elämä itse. Skeittaus on tällöin kokonaisuudessaan merkityksellistä eikä jaettavissa yksittäisiin osiin. Skeittiturneella skeittiporukan kanssa vietetään aikaa 24/7, mihin sisältyy paljon skeittipaikkojen etsimistä. Aineistossa ilmenee, kuinka lajin jäämisen pariin uskotaan itse kunkin jäävän. Tähän saattaa vaikuttaa myös oman skeittiporukan pysyvyys tai toiminta skeittimaailmassa yleensäkin. Toimistossa esiintyi pohdintoja myös siitä, kuinka moni oikeastaan jatkaa skeittausta sitä kokeiltuaan (Havaintopäiväkirja syksy/talvi 2023).

Skeittaaja voi kiinnittää huomiota yksityiskohtiin ja löytää arjestaan pieniä yllätyksiä, joiden kautta ympäristö avautuu erilaisena. Omistautuminen harrastukselle näkyy erilaisissa havainnoissa ja toiminnoissa. Kaupunkia voidaan tutkia lapsenomaisen leikin kautta.

Omakohaista ja merkityksellistä tekemisestä tulee, kun toiminta mahdollistaa asioiden keksimisen ja ideoinnin.

Skeittaamisessa oppii kans kattoo ympäristöä, vaikka ulkona ihan eri tavalla, mitä kattoo, jos ei harrasta tätä. Silleen, että keksii asioita ja ideoita. H7

5.6 Neljäs tila

Skeittipaikkoja voi tarkastella niiden aitouden ja valtavirtaisuuden kautta. Aidointa on skeitata katu ympäristössä, toiseksi itse tehdyillä parkeilla ja kolmanneksi virallisilla skeittipaikoilla. (Dupont ym. 2015, 15–19.) Katuympäristö on myös alakulttuurien omaa tilaa. Voidaan puhua neljänneistä tilasta, jonne kasvattajat ja ohjaajat eivät pääse. (Harinen ym. 2006, 36.) Nykyisin neljättä tilaa hallitsevat myös ne aikuiset skeittarit, jotka ovat Harisen ym. tutkimuksen aikoihin olleet nuoria. He voivat myös toimia kasvattajina ja ohjaajina. Katu voi siis näyttäytyä myös yksittäisen skeittaajan omana tilana alakulttuurista riippumatta.

Se on kans hyvä paikka, jos on ite jotenki löytäny sen. H16

Vaikka skeittauksella on historiansa, painottaa se nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Skeittaus on sosiaalisessa kanssa käymisessä syntyvää arkkitehtuuria. Skeittilauta on osa kehoa. (Borden 2001, 1.) Temppuvalikoima sallii yksilöllisen jatkotyöstön (Harinen ym. 2014, 85, 91). Historia voi painottaa tilaa, jonne kuulumattomilla ei ole pääsyä. Nykyisyys kohtaa uudet tulijat avoimesti ja osaamista jaetaan toisten kanssa. Kun skeittilauta on osa kehoa, on tempuillakin kunkin omaan kehoon sopiva tapa sen toteuttamiseen. Tempuista tulee tällöin yksilöllisiä, vaikka peruseriaatteet tietyn tempun tekemiseen olisivatkin olemassa. Tempuja voi kukin työstää itsenäisesti. Yhtä tempua voi tarkastella useista näkökulmista.

Mulla on ton Ollien kanssa ollu ongelmia. Siellä oli kolme semmosta 16–17–18-vuotiasta, sellasia skeittinativeita, ne elää sen laudan päällä. Ne kaikki kolme, se oli täysin niiden oma asia, et hei kato tee tälle ja sit sä voit tehdä tälle. H12

Skeittaus haastaa kaupungin toiminnallisuutta. Skeittarit voivat jakaa samoja tunteita muiden kaupunkilaisten kanssa kuten vihaa, ihmetystä ja iloa. Melu ja luvaton kulkeminen voivat olla syynä skeittareiden sulkemiselle pois julkisesta tilasta. (Dickinson ym. 2021.) Vaihtoehtoliikunnassa ihanteena on olla sekä kunnollinen että sopivasti radikaali. Kunnollinen valitsee harjoituspaikan siten, että muut eivät häiriinny. Sopiva vaihtoehtoisuus puolestaan estää valtavirtaan sulautumisen. (Rannikko 2018, 59, 63.) Hiljaisella kadulla skeittaamisesta kantautuvat äänet erottuvat hyvin. Ruuhka-aikaan meteliä syntyy autoistakin. Skeittari voi liikkua kaupungissa hyvinkin huomaamattomasti, kun valitsee reittinsä muita häiritsemättä.

Skeittaus mukautuu kaupungin maastoon, kun skeittari voi valita kantaako lautaansa vai meneekö sillä eteenpäin. Skeittarit jakavat kaupungin muiden kanssa niin ruuhkassa kuin rauhalliseen aikaan. He ovat osallisia myös kaupungin äänistä. Myös aineistosta nousee esiin vastauksia, joissa mietitään muiden ihmisten olemassaoloa. Hallilla voi olla paljon skeittaajia, kun taas kadulla on muita ihmisiä. Rauhassa hyppiminen on aineiston perusteella tärkeää.

Käännyn kadunkulmasta. Hieman kauempana näkyy skeittari. Katu on hiljainen, autoja on pysäköity tien varteen. Skeittari seisoo vaivattoman näköisesti laudan päällä ja lipuu rauhallisesti alas mäkeä ohi pysäköityjen autojen. Pyörät kumisevat asfalttia vasten. Seisahdun seuraamaan. Mäen alla skeittari pysähtyy, polkaisee laudan pystyyn ja jatkaa matkaansa kävellen. Tuskin olisin kiinnittänyt lainkaan huomiota, jollen pyrkisi juuri skeittareita havainnoimaan. Havaintopäiväkirja, syksy/talvi 2023

Kulttuurille on tunnusomaista ympäristöön sopeutuminen. Fyysinen ympäristö muuttuu esimerkiksi toisenlaisen käytön seurauksena tai ryhmien välisten suhteiden vaihdellessa. Kulttuuri voi vahvistua, heikentyä, säilyä tai tuhoutua. (Skinner 1974, 120–123.) Kulttuuriperintöä syntyy ihmisen ja ympäristön välisessä toiminnassa, mikä voi kertoa myös perinteiden muutoksesta (Mattila 2023). Kun kulttuuri pyrkii vahvistumaan ja säilymään, se voi pyrkiä myös laajentumaan. Pienet teot voivat kertoa perinteiden muuttumisesta. Aineistossa nousee esiin, kuinka skeittiparkit on melko nopeasti käyty läpi. Yksi vastaaja totesikin hyvän skeittiparkin olevan uusi. Skeittikulttuuri saattaa heikentyä, mikäli skeittiparkki tarjoaa aina samat haasteet. Tempujen varioiminen edellyttää erilaisten paikkojen olemassaoloa. Skeittiparkkia voi uudistaa sitä laajentamalla tai jotain uutta sen sisään rakentamalla.

Asfalttiin on ilmestynyt uusi graffiti merkinä kävijöistä. Kiinnostavaa on, että se on tehty maahan katutilaan, ei skeittipuistoon sisälle. Skeittipuiston nurmikolla makaa kumoon jätetty polkupyörä. Havaintopäiväkirja, syksy/talvi 2023

Kaduilla tehdyt temput leviävät alakulttuurisen median välityksellä. (Dupont ym. 2015, 15–19.) Viides tila sijaitsee verkossa (Harinen ym. 2006, 36). Instagram välittää kuvia tempuista maailman eri puolille minuuteissa (O’Neill 2022). Kulttuuriperintöä on kaikkialla ja sille on paikkansa jokaisen elämässä (Mattila 2023). Aineistossa tulee esille skeittikulttuuriin kuuluvia kirjoittamattomia sääntöjä. Virallisia skeittileffoja varten tulisi kuvata vain kadulla tai uniikeilla DIY-puistoilla. Spotteihin kuvattuja tempuja ei voi toinen skeittari samanlaisena kuvata vaan uuden tempun on oltava entistä vaikeampi. Virallisilla puistoilla puolestaan voi kuvata oppimiaan tempuja ja esitellä niitä Instagramissa. Näin aidot skeittiympäristöt paitsi vahvistavat olemassa olevaa kulttuuria myös säilyttävät sille kuuluvan neljännen tilan salaperäisyyttä, mikä jatkuu myös viidenteen tilaan.

Mytologiaa vois vertaa. Tämmönen pyhä paikka, minne mennään ja voi haastaa ittee. Kaikki tietää tosta skedespotista, et toi on tehnyt ton tohon, ja se on siinä yhteisössä super iso juttu. Ketään muuta ei kiinnosta pätäkääkään. H18

5.7 Tulosten yhteenveto

Tiedot, taidot, arvot ja toimintatavat välittyvät edelleen sosialisatiofunktion kautta (Nieminen 2007, 23–26). Tällaisina kulttuurin välittämisen paikkoina toimivat hallit, viralliset skeittipuistot ja katuspotit, DIY-puistot sekä julkinen katutila, joissa nuori voi kasvaa skeittarina sekä oppia tietoja ja taitoja. Skeittikulttuurissa olennaista on yhteisöllisyys, mikä näkyy paitsi yhteisön sisällä myös syrjimättömyytenä ja sallivuutena muita kohtaan. Skeittipaikalla ei ole suurtakaan merkitystä silloin, kun skeittiporukassa on hyvä olo skeitata. Skeittaus on lajina poikavaltainen, mutta tämänkaltaisen yhtenäiskulttuurin sijaan laji sallii kenen tahansa osallistumisen. Skeittikulttuurille ominainen neljännen tilan yhdessä maailmaa ja myös kasvattajia vastaan oleminen on vaihtumassa kolmanneksi tilaksi tai ainakin kolmannen tilan mukaan tulo on hyvin tiedostavasti otettu huomioon. Tässä harrastustilassa on skeittikouluja ja roolimalleina toimivia skeittaavia aikuisia ohjaajia, jotka mahdollistavat yhdenvertaisuuden kokemuksia. Roolimallit voivat toimia myös kanavana tarkistaa ja muokata skeittaukseen sisältyviä merkityksiä ja tehdä skeittaamisesta itselle omakohtaista ja merkityksellistä. Tämä voikin olla merkittävää skeittikulttuurin olemassaolon kannalta sillä aineistossa nuorimmat vastaajat pitivät ennen kaikkea kulttuurina yhteisöllisyyttä, kun taas vanhemmat toivat esiin skeittimaailman eri puolia. Skeittilauta on sosialisatiossa se väline, jonka kautta muita skeittareita kuten myös matkustamisen kautta muita kulttuureita ja paikallisia skeittiporukoita oppii tuntemaan. Skeittauksen toimintatavat pitävät sisällään yhtä aikaa hauskanpidon kuin myös loukkaantumisten tuomat murheet. Loukkaantumisistakin voi kuitenkin oppia ja niiden kautta voi käsitellä tunteita ja toimintatottumuksia.

Personalisaatiofunktio ohjaa nuoren kehittymistä omaksi itsekseen. Henkilökohtaista kehittymistä voi tapahtua kiinnostavan harrastuksen parissa. (Nieminen 2007, 23–26.) Skeittaaminen on liikunnallinen harrastus, jossa liikuntaa ei ole korostetusti esillä. Nuorelle liikunnan tarve voi olla sisäinen, mutta itselle sopivan ja omaa kiinnostusta vastaavan liikunnan muodon löytäminen voi olla haastavaa. Skeittaamisessa liikunta tulee mielenkiintoisen tekemisen ohella kuin annettuna. Urheilua myös päästään skeitatessa tekemään. Urheilua ei näin ollen pyritä suorittamaan. Skeittaamisessa ristikkäin toisiinsa nähden kulkevat toimintamuodot mahdollistavat paitsi itseä kiinnostavien asioiden parissa toimimisen myös

kehittymisen, joka toteutuu itseä haastamalla ja muilta vaikutteita ottamalla. Skeittaajat luovat tempputyylejään yksilöllisiksi yhdessä toisten skeittaajien kanssa toisiaan seuraamalla. Silti esimerkiksi muoti voi toimia skeittareita yhdistävänä tekijänä, joka sulauttaa samankaltaisuudessaan mukaan myös muita alakulttuureita. Löysiin vaatteisiin pukeutunut voi olla niin skeittari kuin breikkaajakin. Nuori voi hankkia oppimiskokemuksia valitsemassaan alakulttuurissa, johon hän resilienssisti toimiessaan osallistuu parhaaksi katsomallaan tavalla, oli kyseessä sitten kypärän käyttö tai parkkietiketin noudattaminen. Kun habituksena toimii vapaus valita omaehtoisia kiinnostuksen kohteita, vastaavat ne myös sisäisiä tarpeita. Vapautta on toimia omasta tahdosta niin yksilöllisesti kuin yhteisöllisestikin.

Kompensaatiofunktio toimii ongelmien tasoittajana ja on merkitsevä muutoksiin sopeutumisessa (Nieminen 2007, 23–56; 2023). Skeittaaminen voi kasvattaa sisäistä tunnetta selviytymisestä, millä on merkitystä elämänhallinnassa. Skeittaamisessa oppii periksiantamattomuutta ja asioiden viemistä loppuun asti, vastoinkäymisten käsittelyä, pitkäjänteisyyttä, itseuria, kärsivällisyyttä sekä itsensä voittamista kuten pelottavien asioiden kohtaamista ja uskallusta tehdä asioita. Myös toisten mukaan ottamisella ja kannustamisella on merkitystä esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyssä. Skeittaamisessa oppii myös kaatumaan sellaisella tavalla, jolla voi välttää loukkaantumisia. Epämukavuusalueella käyminen voi kasvattaa itsetuntemusta ja luontevuus asioiden tekemistä kohtaan lisääntyy. Skeittareiden arvomaailmaan kuuluva periksiantamattomuus voi siirtyä myös muuhun tekemiseen. Toisaalta skeittaukseen kuuluva muuntautuminen ja omaehtoisuus voi antaa rohkeutta esimerkiksi työn vaihtamiseen ja itsenäisten päätösten tekemiseen. Skeittipuistojen yhteydessä olevat ulkoilmanuorisotalot, skeittileirit ja hallien myös nuorten käyttöön avoimet toimistotilat ovat paikkoja, joissa nuorisotyön ja skeittaamisen voi yhdistää. Kun perinteinen lajiharrastaminen ei kiinnosta voi skeittaaminen tarjota vaihtoehdon. Erilaisuutta ja yhteiskunnallista ulkopuolisuutta kokeva nuori voi löytää skeittaamisesta tai skeittikulttuurista omaa persoonallisuuttaan vastaavan harrastuksen. Joskus elämän asioista voi olla helpompi puhua samassa yhteisössä olevien ja samaa lajia harrastavien kanssa.

Resursointi- ja allokontifunktiolla pyritään vaikuttamaan nuorten voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen. Nuoret voivat vaikuttaa omiin asioihinsa myös itse. (Nieminen 2007, 23–26). Harrastukset, koulutus ja työelämä ovat niitä resurssien ja suuntaamiseen kohteita, joilla on vaikutusta esimerkiksi nuorten terveyteen ja toimeentuloon. Skeittiyhdistykset järjestävät toimintaa ja tapahtumia. Heillä on myös hallilla omia vuoroja, joilla yhdistyksen jäsenet voivat

skeitata. Yhdistyksen jäsenenä skeittaajat voivat vaikuttaa asioiden kulkuun kuten skeittipaikkojen olemassaoloon. Yhdistyksessä voi oppia myös yhdistystoimintaan liittyviä asioita sekä toiminnan kehittämistä tutkivan oppimisen kautta. Skeittaus on sekä rentoa että vakavaa vapaa-aikaa. Siinä ei ole tekemisen pakkoa, mutta se mahdollistaa erityistaitojen oppimisen niille, jotka ovat näistä kiinnostuneita. Erityistaitoja voi käyttää työelämässä kuten nuorisotyössä, skeittikaupoissa, videokuvauksessa tai oman skeittimerkin parissa. Usein työkaverit voivat olla skeittikavereita. Skeittaamisen ei välttämättä uskota vaikuttavan tulevaan ammattiin, mutta habitus voi ohjata sitä, millaista tulevan työn toivoisi olevan. Skeittaamista saatetaan myös pitää harrastuksena, joka jatkuu aikuisiälläkin. Skeittaajat myös tiedostavat, että skeittaaminen ei sovi kaikkialle. Luvallisten skeittipaikkojen olemassaolo on tärkeää. Vaikka skeittaus on lähtöisin kaduilta, tulisi parkkien kunnossapidosta paitsi harrastamismahdollisuuksien myös turvallisuuden kannalta huolehtia.

Elämäntapa hahmottaa arkielämän pysyviä muotoja (Mäki-Kulmala 1989, 133–135), mihin liittyy myös ajankäyttö. Elämäntapaharrastuksessa voi näkyä säännöllisyyttä, toistuvuutta ja pysyvyyttä. Vaikka skeittaaminen ei ole sidottu tiettyyn aikaan, paikkaan tai harrastusryhmään, on se epäsäännöllisyydessäänkin toistuvaa. Ohjatusta harrastuksesta poiketen skeittarit ohjailevat toisiaan kannustamalla ja odottamalla vuoroaan. Kun hallilla istuu pidemmän aikaa alkaa skeittaaminen näyttäytyä melko säännölliseltäkin toiminnalta, vaikka temput ja tapa niiden tekemiseen eroaisivatkin toisistaan. Skeittaajat saattavat käyttää paljon aikaa paitsi skeittaamiseen myös videoiden katseluun ja kuvaamiseen. Skeittaus on myös vuodenaikalaji. Talvella hallille saatetaan tulla tietyksi ajaksi skeittaamaan. Kesällä vietetään aikaa kavereiden kanssa eikä harjoittelu välttämättä nouse niin tärkeäksi. Rentoon vapaa-aikaan kuuluu harjoittelu ilman ulkoista yllykettä. Sisäinen palkitsevuus voi ohjata toiminnan pysyvyyttä, vaikka toiminta olisi epäsäännöllistäkin. Kun skeittaamista ajattelee elämäntapana, tulee esiin asioita kuten laudan henkinen mukanaolo, lapsenmielisyyden säilyttäminen ja kaupungin katsominen eri tavalla. Suurimmillaan skeittaaminen voi olla elämä itse. Lajille omistautuminen näkyy havaintoina ja toimintoina, jotka omakohtaisuudessaan ja merkityksellisyydessään altistavat asioiden ja ideoiden keksimiselle.

Neljäs tila on sellaista nuorten aluetta, joka on kasvattajien ja ohjaajien ulottumattomissa. Se on myös alakulttuurien omaa tilaa ja sijaitsee usein kadulla. (Harinen ym. 2006, 36.) Skeittaamisessa neljäs tila on nykyisin myös aikuisten aluetta ja vanhemmat skeittarit voivat toimia myös ohjaajina ja kasvattajina. Neljännen tilan voi myös käsittää yksittäisen skeittarin

omana tilana alakulttuurista riippumatta. Neljännessä tilassa skeittipaikkoja löydetään itse. Neljättä tilaa voi olla myös mahdollisuus liikkua muista riippumatta. Skeittaaja voi kantaa lautaansa tai matkata sillä eteenpäin tilanteeseen sopivimmalla tavalla. Skeittaus saattaa haastaa kaupungin toiminnallisuutta, mutta myös skeittaajat toivovat omaa rauhaa. Neljäs tila voi sijaita myös ulkoskeittiparkeilla, joissa temppuja työstetään yksilöllisiksi. Osaamista myös jaetaan toisten kanssa ja uudet tulijat otetaan avoimesti vastaan. Temppuja on mahdollista tarkastella useista näkökulmista ja jokainen voi löytää keholleen sopivimman toteutustavan. Kulttuuri voi vahvistumis- ja säilymispyrkimyksissään koettaa laajentua. Temppujen varioiminen edellyttää erilaisten paikkojen olemassaoloa. Neljäs tila jatkuu viidenteen tilaan, joka digitaalinen. Skeittauksen kirjoittamattomat säännöt sanelevat, minkälaista materiaalia voi tehdä ja minkälaisen median kautta sitä voi levittää. Ainoastaan perinteinen neljäs tila eli katuspotit ja uniikit DIY-puistot soveltuvat virallisten skeittileffojen kuvauspaikaksi. Kuvatessa katuspotti muuttuu pyhäksi paikaksi ja itsensä haastamisen tilaksi. Spotteihin kuvattuja temppuja ei voi toinen skeittari samanlaisena kuvata vaan uuden tempun on oltava entistä vaikeampi. Aitojen skeittipaikkojen olemassaolo valtavirtapaikkojen ohella vahvistaa skeittikulttuurin säilymistä ja pitää yllä sen alakulttuurista salaperäisyyttä.

TULOSTEN YHTEENVETO

01 Sosialisatio- funktio

Yhteisöllisyys, syrjimättömyys ja sallivuus muita kohtaan, skeittikoulut, roolimallit, matkustaminen, muihin kulttuureihin ja skeittiporukoihin tutustuminen skeittilaudan avulla, hauskanpidon vastakohtana loukkaantuminen ja siitä oppiminen

02 Personalisaatio- funktio

Itselle sopiva liikuntamuoto, liikunta tulee mielenkiintoisen tekemisen ohella, oma kehittyminen itseä haastamalla ja muilta vaikutteita ottamalla, pukeutuminen skeittityyliin mukaisesti, vapaus toimia yksilöllisesti ja yhteisöllisesti

03 Kompensaatio- funktio

Periksiantamattomuus, vastoinkäymisten käsittely, pitkäjänteisyys, itsekuuri, kärsivällisyys, pelottavien asioiden kohtaaminen, uskaltaminen, muiden mukaan ottaminen, itsenäiset päätökset, puhuminen toisten skeittareiden kanssa

04 Resursointi- ja allokointifunktio

Skeittiyhdistysten omat harrastusvuorot, tutkiva oppiminen yhdistystoiminnassa, erityisosaajien hankkiminen, vaikutus ammatinvalintaan, aikuisiän harrastamiseen tai tulevan työn odotuksiin, luvalliset skeittipaikat tärkeitä

05 Skeittiaika

Epäsäännöllisyydessäänkin toistuvaa, ohjaajina toimivat muut skeittarit, aika on skeittaamista, videoiden katselua ja kuvaamista, elämäntapana lauta henkisesti mukana koko ajan, lapsenmielisyys läpi elämän, asioiden ja ideoiden keksiminen ympäristöstä havainnoimalla

06 Neljäs tila

Yksittäisen skeittarin omaa tilaa, itse löydetty skeittipaikat, osaamisen jakaminen ja temppujen työstäminen yksilöllisiksi, temppujen varioimiseen tarvitaan erilaisia skeittipaikkoja, alakulttuurin kirjoittamattomat säännöt temppuja kuvatessa ja videoita levittäessä, perinteinen alakulttuurinen tila sijaitsee kadulla, tila jatkuu digitaaliseen viidenteen tilaan

6 ARVIOINTI

Tässä luvussa tarkastelen luotettavuutta, eettisyyttä ja teen itsearvioinnin. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen sisältyvät sen uskottavuus eli lukijan vakuuttaminen tapahtumien todenmukaisuudesta, luotettavuus eli lähestymistapojen ja menetelmien oikeanlaisuus sekä eettisyys eli eettisten periaatteiden noudattaminen (Juuti & Puusa 2020, 128). Tutkimuksen tulee olla myös johdonmukainen eli siinä olevat asiat ovat suhteessa toisiinsa. Myös puolueettomuusnäkökulma tulisi ottaa huomioon. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109, 112–113.) Yksi kehittämistyön eettisistä kysymyksistä on kohdeorganisaation mahdollisten eettisten sääntöjen ja käytäntöjen selvittäminen (Ojasalo ym. 2015). Tässä opinnäytetyössä on noudatettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvän tieteellisen käytännön (HTK) periaatteita.

6.1 Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen sisältyvät käsitteet uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys. Uskottavuus viittaa siihen, kuinka hyväksytyinä tutkimuksen tuloksia pidetään. Lukijan tulee vakuuttua tapahtumien todenmukaisuudesta ja kuvauksien asianmukaisuudesta. Luotettavuus merkitsee lähestymistapojen ja menetelmien oikeanlaisuutta tutkimusongelman ratkaisemisessa. Tutkimuksen eteneminen tulee kuvata todellisten tapahtumien mukaan. Eettisyyttä on eettisten periaatteiden noudattaminen koko tutkimuksen ajan. Menetelmät ja analyysitavat voisivat sopia minkä tahansa hyvän tutkimuksen ohjeiksi. Tutkimuksen tulee lisäksi pyrkiä hyvien asioiden aikaansaamiseen tutkimuksen kohteena oleville. (Juuti & Puusa 2020, 128.)

Olen kuvannut asiat todenmukaisesti ja asianmukaisesti. Lähestymistapa ja menetelmät sopivat hyvin tähän opinnäytetyöhön, jonka tarkoituksena oli hankkia uutta tietoa ja esittää kehittämisehdotuksia. Opinnäytetyötä tehdessäni toimin eettisten käytäntöjen mukaisesti. Analyysissä käytin yleisiä laadullisen tutkimukseen sopivia analysointimenetelmiä. Opinnäytetyössä selvitettiin skeittaamisen merkitystä nuoren kasvun tukena, millä voi olla hyviä vaikutuksia ymmärrykseen skeittauksesta tärkeänä harrastuksena.

Laadullisen tutkimuksen arvioiminen kokonaisuutena painottaa sen sisäistä johdonmukaisuutta eli koherenssia. Johdonmukaisuuteen sisältyvät toisiinsa suhteessa olevat asiat kuten tutkimuksen kohde ja tarkoitus, omat sitoumukset, aineiston keruu, tutkimuksen tiedonantajat,

tutkija-tiedonantaja-suhde, tutkimuksen kesto, aineiston analyysi, tutkimuksen luotettavuus ja tutkimuksen raportointi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109, 112–113.) Puolueettomuusnäkökulman huomioiminen tulisi ottaa esille luotettavuuspohdinnoissa. Tutkimusasetelman luojana ja tulkitsijana tutkija voi suodattaa aineistoa oman viitekehýksensä läpi sen sijaan, että hän kuulisi tiedonantajia itsenään. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109.)

Tutkimiani ilmiöitä olivat skeittaus, kulttuuri ja nuorisotyö. Aloittaessani opinnäytetyön tekemisen mielsin skeittauksen nuorten suosimaksi alakulttuuriseksi ilmiöksi, mutta työn edetessä skeittauksesta on aineistoni perusteella muodostunut laji, joka ei yleisesti ottaen rajoita ketään siitä kiinnostunutta ottamasta osaa. Pidän tutkimuksen tekemistä tärkeänä, koska skeittaus tarjoaa vaihtoehtoisen tavan liikkua perinteisempien lajien rinnalle sekä mahdollisuuden osallistua kulttuuriseen toimintaan liikkumisen ohella. Erityisen tärkeänä pidän skeittaukseen sisältyvää tapaa toimia osana ympäristöä.

Aineiston riittävyttä yksi määrittelevä tekijä on saturaatio eli kylläntyminen. Tällöin aineistosta ei tule esille mitään uutta tietoa. Saturaatioonkaan ei voi vedota kaikessa laadullisessa tutkimuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109, 66.) Haastatteluissa (n=18) tuli paljon samoja vastauksia, mutta vastaukset myös saattoivat vaihdella paljonkin. Tein kaikki haastattelut yksin. Haastateltavat olivat joko yksin tai pienissä vähintään kahden hengen ryhmissä. Ryhmissä haastateltavilla oli myös mahdollisuus kommentoida toistensa vastauksia. Haastattelutilanteet eivät olleet keskenään samanlaisia. Haastattelu noudatti haastattelurunkoa, mutta haastateltavat saattoivat esittää kysymyksiä ennen vastaamista. Välillä saatoin esittää itse jatkokysymyksiä. Vastauksien pituudella oli jonkin verran merkitystä siihen, kuinka monta haastattelua tein. Mikäli peräkkäisissä haastatteluissa tuli samoja vastauksia, myös tämä johdatti vielä jatkamaan haastattelemista. Pysin myös etsimään eri-ikäisiä haastateltavia, sillä iällä oli jonkin verran merkitystä vastausten samankaltaisuuteen. Mikäli haastatteluympäristö olisi ollut katu tai ulkoparkki olisin saattanut saada vielä erilaisia vastauksia.

Aineiston kerääminen sujui hyvin ja tiedonantajat suhtautuivat opinnäytetyöhöni myönteisesti. Kaikilla tiedonantajilla oli taustaa skeittaamisen parissa vietetystä ajasta ja he olivat paikan päällä skeittihallissa. Haastatellut eivät kommentoineet opinnäytetyötä ennen tuloksien julkaisua, joten he eivät vaikuttaneet tutkimuksen tuloksiin muutoin kuin suostumalla haastatteluun. Itselläni ei ole skeittitaustaa. Otin tiedonantajien kertomat asiat heidän ominaan. Skeittaukseen tutustuin ennen haastatteluita tietoperustan kokoamisen yhteydessä.

Analysoin aineiston sisällönanalyysin avulla. Analyysissa hyödynsin sekä teoreettista runkoa että teemoittelua. Analyysirungon muodostivat nuorisotyön neljä tehtävää, minkä lisäksi aineistosta nousi kaksi teemaa, joista toista aineisto ehdotti ja toinen tuli kysymysrunгон pohjalta. Analyysissa käytin koko tietoperustaa analyysiin soveltuvien osien sekä nostin sitaatteja.

Aloitin opinnäytetyön tekemisen elokuun loppupuolella pohtimalla aluksi aihetta tilaajan kanssa. Varsinaisen työn aloitin syyskuun alussa. Syksyn aikana kävin ulkoparkeilla ja seurasin tapahtumia kadulla. Skeittihallissa haastatteluihin ja havainnointiin meni yksi viikko marraskuussa. Opinnäytetyö valmistui helmikuussa. Raportin tein opinnäytetöiden raportointiperiaatteiden mukaisesti. Saavutettavuuden huomioin käyttämällä opinnäytetyötä varten tehtyä mallipohjaa ja siihen määriteltyjä tyylejä. Opinnäytetyön tekemisessä en hyödyntänyt tekoälyä.

6.2 Eettisyys

Kun kehittämistyö on työelämälähtöistä, siinä korostuvat sekä tieteen tekemisen että yritysmaailman eettiset säännöt. Yksi kehittämistyön eettisistä kysymyksistä on kohdeorganisaation mahdollisten eettisten sääntöjen ja käytäntöjen selvittäminen. (Ojasalo ym. 2015.) Osaamiskeskus Kentauri noudattaa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvän tieteellisen käytännön (HTK) periaatteita. Hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyy eettisyys ja ennakointi. Luvat, suostumukset ja mahdollinen eettinen ennakoarviointi tulee selvittää ennen tutkimusaineiston keräämistä (Keiski, Hämäläinen, Karhunen, Löfström, Näreaho, Varantola, Spoo, Tarkiainen, Kaila & Aittasalo 2023, 13.) Hain tutkimuslupaa Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta. Liitin hakemukseen alustavan, tilaajan hyväksymän tutkimussuunnitelman sekä luonnokset tiedotteista ja suostumuslomakkeista. Luvan myöntäjä voi tehdä täydennyspyyntöjä hakemukseen tai esittää, kuinka esimerkiksi suostumus haastatteluun tulisi pyytää. Minun tuli pyytää haastattelu- ja valokuvauslupa kirjallisena. Lupaa valokuvata havainnoinnin tueksi en käyttänyt, jotta rekisteri pysyisi mahdollisimman yksinkertaisena. Tiloista otin kyllä kuvia, mutta en skeittaajista. Opinnäytetyölle ei tehty eettistä ennakoarviointia.

Tutkittavilla henkilöillä on oikeus osallistua vapaaehtoisesti. He voivat myös kieltäytyä osallistumisesta tai keskeyttää tai perua osallistumisensa milloin tahansa. Tutkittavan täytyy myös saada tietää olevansa tutkittavana. (Korhonen, Kuula-Luumi & Spoo 2019, 8–9.) Tutkimusaineistoa käsitellessä tulee noudattaa tietosuojalainsäädäntöä. Tekijällä on

velvoitteita, jotka liittyvät salassapitoon, luottamuksellisuuteen ja vaitioloon. (Keiski ym. 2023, 13.) Roolien määrittely henkilötietojen käsittelyssä on oltava selkeää erityisesti rekisterinpitäjän osalta. Tutkittavia tulee informoida totuudenmukaisesti ja heidän yksityisyyttään tulee suojella. Kun henkilötiedot eivät ole enää tarpeen, tulee ne poistaa aineistosta. Tutkimuksen kannalta epäolennaista tietoa ei tule kerätä. (Korhonen ym. 2019, 12.) Tein skeittihallin ilmoitustaululle tiedotteen, jossa kerroin opinnäytetyön tekemisestä ja siihen liittyvästä havainnoinnista. Esittelin tutkittaville opinnäytetyöni aiheen pyytäessäni heitä haastatteluun. Kerroin haastattelun aluksi haastattelun kulusta, vapaaehtoisuudesta, henkilötietojen käsittelystä ja mahdollisuudesta keskeyttää haastattelu milloin tahansa. Olin lisäksi tehnyt suostumuskaavakkeen yhteyteen kirjallisen informointiosion, johon haastateltavat saivat tutustua ennen allekirjoittamista. Myös kysymysten esittäminen oli mahdollista. Haastateltavien ikää kysyin, jotta saisin tiedon vastaajien ikähaarukasta. Lisäksi suostumuksessa pyydettiin rastittamaan, että vastaaja on täyttänyt 15-vuotta. Kun alaikäinen on täyttänyt 15-vuotta, voi hän päättää suostumuksestaan itse (Korhonen ym. 2019).

Rekisterinpidosta vastasin opinnäytetyön tekijänä minä itse. Rekisteri syntyi kahteen paikkaan eli suostumuskaavakkeisiin ja nauhalle. Kun olin litteroinut haastattelut, hävitin nauhoitetut haastattelut koneeltani. Allekirjoitettuihin suostumuslomakkeisiin ei ollut pääsyä kenelläkään muulla kuin minulla. Säilytin niitä jonkin aikaa mahdollisten tietojen tarkistamisen varalta, minkä jälkeen hävitin ne silppuamalla. Opinnäytetyössä käyttämiäni litterointeja muokkasinkin kirjakiellelle anonymiteetin varmistamiseksi. Suomensin vieraskielisiä ilmaisuja ja muutin muita sanoja yleiskielelle. Tärkeintä oli sanoman välittyminen.

Kulttuurin kanssa tekemisissä oltaessa vastaan tulee eri yhteyksissä myös kulttuurisen omimisen käsite. Näin kävi tämänkin opinnäytetyön edetessä. En voi olla asiaa sivuuttamatta, koska kulttuuri on opinnäytetyössä olennainen osa.

Tuomas Hovi esittää länsimaisen populaarikulttuurin ympärillä käydyn kulttuurisen omimisen liittyvän kysymykseen siitä, kuka saa esittää tai hyödyntää jonkin vähemmistöryhmän kulttuuria. Hovi viittaa Niina Siivikkoon, jonka mukaan omiminen on ongelmallista, koska se irrottaa kulttuurin osa-alueen alkuperäisen kontekstin ja merkityksen ulkopuolelle. Normaalisessa kulttuurisessa muutoksessa muutoksen motiivit, välineet ja muodot tulevat kulttuurista itsestään. Kulttuurisella omimisella on alkuperäistä symbolia muuttava vaikutus, jolloin omijan näkemyksestä ja käyttötavasta tulee alkuperäistä olennaisempaa. Hovi esittää kulttuurisen omimisen tunnistamiseen kolme kysymystä. Jos yksikin seuraavista kysymyksistä saa

myönteisen vastauksen, olisi kysymys kulttuurisesta omimisesta: 1) Aiheutuuko lainaamisesta haittaa alkuperäiselle kohteelle? 2) Onko kulttuurin lainaajalla ja alkuperäisellä käyttäjällä tasavertainen asema? 3) Voiko kulttuurin lainaaja hyötyä kulttuurista tavalla, johon alkuperäisellä käyttäjällä ei ole osaamista tai mahdollisuutta? (Hovi 2023, 77–78, 84.)

Kulttuurien välinen vuoropuhelu merkitsee myös suvaitsevaisuutta eri kulttuurien kesken. Jotta vuoropuhelu onnistuisi suvaitsevalla ja kunnioittavalla tavalla, tulisi eri kulttuureista ja niiden perinteistä pystyä myös välittämään tietoa oli kysymys sitten historiasta tai nykypäivästä. Koska olen ottanut kulttuurisen omimisen esille, tarkastelen myös skeittausta tätä taustaa vasten. Alakulttuurina skeittaus ei ole vähemmistön kulttuuria, ja skeittaaja voi kuulua mihin väestöryhmään tahansa. Skeittikulttuurissa symboli on skeittilauta, jonka käyttämistä kuka tahansa voi opetella. Kehittämissuunnitelmissa vastaan tulevaan kulttuurisen nuorisotyön ideointipakettiin olen kerännyt osa-alueita, jotka ovat tuttuja toimintamuotoja kaikkialla eikä erityisesti jollekin kulttuurille erityisesti kuuluvia. Pakissa liikunta voi olla niin skeittausta kuin mikä tahansa muu laji. Virallisissa skeittipaikoissa nuorisotyö on osa lajiharrastamista. Neljännen ja viidennen tilan skeittialakulttuuria määrittelevät ne symbolit ja kirjoittamattomat säännöt, jotka alakulttuuriin kuuluvat ovat sisäistäneet ja ovat niistä tietoisia.

6.3 Itsearviointi

Tein suunnitelman melko nopealla aikataululla, koska halusin liittää sen myös tutkimuslupahakemukseen. Vaikka suunnitelmaa voikin muuttaa tarvittaessa, on myös suunnitelmalla merkitystä työn etenemisen kannalta. Jo työnimi suuntaa työtä tietynlaiseksi. Jos työnimenä olisi ollut esimerkiksi Skeittaus kulttuurisen nuorisotyön toimintamuotona, olisi tästäkin työstä saattanut tulla hieman erilainen. Nyt työssä on käsitelty skeittausta ja kulttuurista nuorisotyötä toisistaan irrallisina osina ainakin työn tietoperustassa. Aineiston keräämisen ja havainnoinnin jälkeen ne hieman yhdistyivät. Tutustuin skeittaukseen ensin kirjallisen materiaalin kautta ja todellinen ympäristö jäi tuolloin vielä kaukaiseksi. Skeittaus on voimakkaasti vuodenaikalaji. Mielestäni opinnäytetyön tekeminen onnistui silti hyvin talvellakin.

Ensimmäistä haastattelua tehdessä tuli mieleen, että olisin voinut hyvin tehdä koehaastattelun ensin, minkä jälkeen kysymyksiä olisi voinut vielä muotoilla uudelleen. Olin tehnyt joistakin kysymyksistä tarkoituksella epämääräisiä, jotta antaisin tilaa haastateltavan omille ajatuksille ja mietinnöille. Joihinkin kysymyksiin haastateltavat toivoivat vielä selventävää tarkennusta.

Yksi näistä kysymyksistä oli ”Miten kuvailisit skeittaamiseen käyttämäsi aikaa?” Myös ensimmäisen kysymyksen skeittauksesta ja skeittikulttuurista olisin voinut jakaa kahteen osaan. Alustavissa kysymyksissä minulla oli mukana kysymys ympäristöstä, mutta jostain syystä jätin sen pois. Saatoin olettaa, että ympäristö tulisi esiin muiden kysymysten kautta. Näin kävikin. Ympäristökysymyksellä olisi kuitenkin voinut vielä tuoda asiaa enemmän esiin varsinkin, kun yksi tavoitteista oli ottaa ympäristö huomioon kulttuurisessa nuorisotyössä.

Lähteitä olen pyrkinyt etsimään monipuolisesti. Joukossa on sekä vanhaa että vasta ilmestynyttä materiaalia. Olen käyttänyt lähteinä myös lehtiä, joiden olen arvioinut olevan luotettavia. Lehtihaastattelujen osalta voi miettiä yleistettävyyden paikkansapitävyyttä, kuten esimerkiksi, millaisia temppuja yleisesti ottaen 5-vuotiaat skeittarit tekevät. Yksi lähde on wikipediasta. Liikuntakulttuurista en tähän mennessä saanut käsiini parempaa kirjallista lähdettä. Skeittaamisesta on melko vähän suomenkielistä kirjallisuutta ja skeittaaminen saattaa esiintyä nuorisotutkimuksissa yksittäisinä mainintoina. Opinnäytetöitä on tehty sekä skeittaamisesta että kulttuurisesta nuorisotyöstä. Kaikkien ajankohtaisinta materiaalia löytyy vieraskielisistä artikkeleista.

Mietin pitkään myös harrastus, vapaa-aika ja elämäntapa käsitteiden määrittelyä. Jonkin niistä olisi voinut jättää pois ja käsitellä vain harrastuksia. Skeittausta on opinnäytetöissä usein lähestytty elämäntavan käsitteen kautta. Skeittausta on myös melko luontevaa ajatella elämäntapana, mikä saattaa liittyä sen alakulttuuriseen asemaan. Harrastus, vapaa-aika ja elämäntapa kuitenkin kuvastavat ajan käytölle annettuja erilaisia merkityksiä, joten näiden kaikkien huomioon ottaminen on perusteltua. Nämä käsitteet ovat myös melko liukuvia kuten opinnäytetyössä esiintyvät käsitteet muutenkin. Olisin voinut koittaa rakentaa kappaleet aina yhden käsitteen tai asian varaan, jolloin tietoperusta olisi voinut olla selkeämpi. Skeittaus alkoi kuitenkin luontevasti sijoittua eri puolille tietoperustaa, joten lähteiden välistä keskusteluttamista tuli nyt harjoiteltua. Se, mitä kysymyksiä tietoperustaa rakentaessa tulee esitettyä, vaikuttaa myös siihen, millaiseksi tietoperusta lopulta rakentuu. Työn tavoitteiden pitäminen mielessä koko ajan voikin olla tärkeää.

Kulttuurin osalta olisin voinut käsitellä nuorisokulttuureita, mutta en osaa sanoa, olisinko silloin ottanut esille muuta ympäristöä samalla tavalla. Esimerkiksi olemassa olevat kulttuuriperintö ja -ympäristöstrategiat olivat itselleni aivan uusia toimenpiteitä. Nuorten elämään voivat vaikuttaa muutkin kuin erityisesti nuoriin kohdistetut asiat. Toisaalta

vernakulaarin käsitteen kautta myös nuorisokulttuurien välittämä kulttuuriperintö voisi saada uudenlaisia merkityksiä, mutta tämä jää nyt mahdolliseksi jatkotutkimuksen aiheeksi.

Vaikka aineistoon tutustuu jo haastatteluvaiheessa ja sitä litteroidessa, ei se silti aukea yhdellä luokittelulla. Teoriapohjaisen analyysirungon voisi ajatella helpottavan analysointia. Aineistossa ilmeni kuitenkin asioita, jotka sopivat analyysirungossakin moneen kohtaan. Jossakin vaiheessa tehdyissä valinnoissa on kuitenkin pysyttävä.

Opinnäytetyössä syntyi kehittämisehdotuksia sekä kulttuuriseen nuorisotyöhön että skeittiharrastuksen pariin. Molemmat ehdotukset ottivat huomioon ympäristön sekä pyrkivät edistämään nuorten mahdollisuuksia harrastaa, lisätä harrastuneisuutta eri asioita kohtaan tai vaikuttaa tekemisen ideointiin. Sekä liitteenä olevan Noppagripin ohjeistuksen että tulosten yhteenvedon infograafin tein Canvalla, joka sopi hyvin asioiden visualisoimiseen. Canvalla tuottamani aineisto voisi hyvin olla väreiltään vieläkin kontrastisempi, jolloin se olisi nykyistä saavutettavampi. Liitteenä oleviin kuviin tein alt-tekstit.

6.4 Tilaajan arvio

Opinnäytetyön tilaajan arvion mukaan opinnäytetyössä tuli laaja-alaisesti esille skeittauksen erilaisia merkityksiä nuorille ja nuorten ryhmille. Lisäksi opinnäytetyö esitteli skeittauksen nykymuotoja kuten olympialaiset ja lukio-opetuksen. Opinnäytetyö nosti esille yhden nuorten omaehtoisen harrastuksen, skeittauksen, josta tuotettu tieto oli uutta, kiinnostavaa ja ymmärrystä lisäävää. Tilaaja näki kiinnostavana funktioteorian kautta esitetyn nuorisotyön ja skeittauksen vertailevan pohdinnan. Opinnäytetyö auttoi avaamaan nuorisotyölle paikkoja skeittauksen piiristä. Nuorisotyöntekijöiden vain tulisi huomata näiden mahdollisuuksien olemassaolo. Tilaaja nosti esiin kansallisen huolen liikkumattomuudesta, johon opinnäytetyö vastasi esittelemällä omaehtoista toimintaa perinteisen harrastus- ja liikuntajärjestötoiminnan ohelle. Opinnäytetyö avasi uuden näkökulman nuoriin kohdistuvissa erilaisissa huolissa. Kaikki nuorten toiminta ei näy raporteissa. Huolikeskustelujen rinnalla nuoret ovat myös omatoimisia ja liikkuvia sekä kokevat osallisuutta ja rakentavat yhteisöllisyyttä.

7 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Opinnäytetyössä syntyi kehittämissuhteita nuorisotyön käyttöön. Noppagrippi on kulttuurisen nuorisotyön ideointipakki, jonka avulla toimintaa voi pyrkiä uudistamaan tai siihen voi löytää vaihtoehtoisia tekemisen tapoja. Skeittipuistoja koskeva kehittämissuhteus kannustaa ottamaan skeittareita mukaan virallisten puistojen suunnitteluun ja toteutukseen.

7.1 Noppagrippi

Kehittämistyössä luotiin vertailukehittämisen avulla työkalu kulttuurisen nuorisotyön käyttöön. Noppagrippi on kulttuurisen nuorisotyön ideointipakki, jonka avulla tekeminen voi rikastua pienten yllätysten seurauksena. Sattumien kautta muodostunut tekeminen lisää ympäristön toisintietämistä ja muuttaa ympäristöä peliksi ja leikiksi. Kulttuurisen nuorisotyön lähtökohtina olevia taide- ja kulttuuritoimintamuotoja voi tehdä myös lähiympäristössä tai vain ottaa toiminnassa ympäristö huomioon. Näin ympäristöstä tulee osa toimijoidensa arkea.

Noppagripissä on 12 tekemistä: 1 valokuvaus, 2 oma merkki, 3 muoti, 4 videokuvaus, 5 pienlehti, 6 olympialaiset, 7 rakentaminen, 8 liikunta, 9 kansalaisvaikuttaminen, 10 yhteisöllisyys, 11 tapahtuma ja 12 DIY. Paikat ovat 1 nuorisotalo, 2 ranta, 3 metsä, 4 aukio, 5 katu ja 6 puisto. Nuorisotalo tarkoittaa mitä tahansa sijaintia, jossa nuorisotyötä tehdään. Kyseessä voi siis olla muun muassa järjestön, seurakunnan tai koulun tila. Noppia heittämillä valikoituu tekeminen ja paikka. Lisäksi liikunnalle ja DIY:lle voi tehdä sattumapakat, joista voi nostaa lajit myös olympialaisiin.

Kulttuurisessa nuorisotyössä perinteiset menetelmät ovat arvokkaita. Ne tarjoavat mutkattoman ja helpon tavan osallistua ja perinteisyydessään ovat myös kulttuurisen nuorisotyön perusta. Silti voi hyvin olla, että ne eivät kiinnosta kaikkia. Suurin syy nuorten yksipuoliseen kulttuurin harrastamiseen on kiinnostuksen puute ja tätä seuraavina ajan vähäisyys, taloudelliset syyt ja välineiden puuttuminen (Salasuo 2021, 41–47). Kiinnostusta voi herätellä järjestämällä toimintaa myös toiminnan kannalta epätavallisessa ympäristössä. Skeittaaajakin ovat saattaneet kiinnostua muusta tekemisestä ensin skeitattuaan. Kulttuurisen nuorisotyön itsearviointimittariston (Schalin ym. 2022, 41–44) avulla voi miettiä, onko omaa toimintaa tarvetta uudistaa. Noppagrippi on yksi keino laajentaa tekemistä kulttuurisen nuorisotyön perinteisten menetelmien ulkopuolelle ja löytää kulttuuria myös arkisista toiminnoista. Se on avuksi ideointiin nuorten kanssa. Ideat olisi kuitenkin hyvä muuttaa myös

toiminnaksi, minkä kautta oma toimintakulttuuri elävöityy. Ulkona liikkumisen kautta voivat perinteisetkin menetelmät alkaa kiinnostaa. Ulkona tapahtuvaa toimintaa voivat myös ohikulkijat jäädä seuraamaan. Yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi etsivän nuorisotyön kanssa.

Noppagripin kautta syntyvien ideoiden kautta nuori voi kiinnostua harrastuksesta, joka voi liittyä niin liikuntaan kuin kulttuuriin. Tekemistä voi lopuksi pohtia nuorisotyön neljän funktion avulla eli mistä nuori itse pitää, mitä yhteisöissä tarvittavia tietoja ja taitoja on opittu, miten ongelmatilanteita on ratkottu ja missä kiinnostavaksi osoittautunutta toimintaa voi tehdä jatkossa. Noppagrippi on tämän työn liitteenä.

7.2 Ehdotus skeittipuistoihin

Keskustelu puisto on todellisuuspelejä, joka toimii taiteen, pelien ja arkipäivän risteyksessä (Kalleinen ym. 2022). Kaupunkiaktivismit alkavat kaupunkilaisten aloitteesta. Ne ovat paikallisia tapahtumia ja muita toiminnan muotoja julkisessa ulkotilassa. (Mäenpää ym. 2021, 34, 120–121.) Virallisten skeittiparkkien ylläpidosta ja toteuttamisesta vastaa yleensä kunta. Esimerkiksi Helsingissä on tehty skeittipaikkakysely, johon vastanneet toivoivat enemmän skeittipaikkojen ylläpitämistä, päivittämistä ja kunnostamista kuin uusien paikkojen rakentamista. Myös vapaamuotoisuus, sosiaalisuus ja DIY-kulttuurin vaaliminen nousivat esiin. (Helsingin kaupunki 2022.)

Skeittipuistojen yhteydessä on jo ulkoilmanuorisotaloja, ja puistot toimivat skeittileirien keskuspaikkoina. Toimintaa voisi vielä laajentaa kautta pidentämällä. Kun aloitin opinnäytetyöni tekemisen, oli ulkoilmanuorisotalotoiminta jo loppunut, vaikka sää oli kesäinen. Jatkamalla kautta vielä mahdollisesti lokakuullekin, nuorisotalotoiminta jatkuisi myös koulujen alettua. Samoin kausi voisi alkaa jo ennen koulujen päättymistä. Koulujen lähellä sijaitsevat skeittipuistot sopisivat hyvin myös harrastamisen Suomen mallin kohteiksi. Voisiko skeittipuistossa tehdä jotain myös talvella?

Skeittaajat ovat oman harrastuksensa asiantuntijoita. Skeittipaikkakyselyssä on noussut esiin DIY-kulttuurin vaaliminen ja vanhojen skeittipaikkojen kunnostus. Myös aineistossa esiintyy DIY-tekemisen merkitys. Se, kuinka paljon skeittaajia on otettu mukaan virallisten skeittiparkkien suunnitteluun ja toteutukseen ei ole tiedossani. Koska rakentaminen on yksi skeittiharrastuksen osa-alue, voisi myös rakentamisesta kiinnostuneita skeittareita ja myös muita nuoria ottaa mukaan tekemiseen. Rakentamisen ja siihen kuuluvan suunnittelun voisi

sisällyttää osaksi skeittinuorisotyötä. Näin myös ympäristön huomioimisesta tulisi osa nuorten arkea, kun parkkeja tehdään kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kaikkia puistoja ei tarvitse kerralla uusia. Kun puistoihin tuodaan silloin tällöin jotain lisää, uudistuvat ne vähitellen ja säilyttävät kiinnostavuutensa myös temppevariaatioiden mahdollistajina. Puistojen soveltuvuuden myös esimerkiksi kulttuurisen nuorisotyön tapahtumapaikkana voisi ottaa huomioon. Skeittipuistoistossa järjestettävä leiri voisi olla myös jokin kulttuurisen nuorisotyön aihepiiristä ponnistava. Skeittaamisen kokeilemiseen tarjoutuisi näin mahdollisuus muun tekemisen ohella. Jätän skeittiparkkeihin liittyvän ehdotuksen edelleen skeittipaikkojen parissa työskentelevien pohdittavaksi.

8 POHDINTA

Vaikka olen ollut innostunut aiheestani koko opinnäytetyön tekemisen ajan, olen myös helpottunut, että opinnäytetyö alkaa olla valmis. Opinnäytetyö on ollut hyvin monipaikkainen, mikä on vaatinut myös oman asemointini tarkennusta muutamaan otteeseen. Osaamiskeskuksena Kentauri tutkii nuorten harrastus- ja kansalaisjärjestötoimintaa, minkä vuoksi se ei paikannu tarkkaan sijaintiin. Nuorisotyötä voi tehdä muun muassa järjestöissä, kunnissa ja kouluissa, jotka tarjoavat myös mahdollisuuksia harrastaa. Nuorisotyön muodoista kulttuurinen nuorisotyö on vain yksi, mutta monipuolisena toimintana se ei ole muista irrallaan vaan voi sisältyä myös muihin nuorisotyön muotoihin. Skeittaus on harrastuksena omaehtoinen, mutta sitä järjestetään myös järjestö- ja nuorisotyön puitteissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä ymmärrystä skeittaamisen merkityksestä nuorten elämässä. Tämän selvittämiseksi tarkastelin harrastuksen, vapaa-ajan ja elämäntavan käsitteitä, joiden kautta myös skeittaamiseen käytetyn ajan merkitys avautui. Arkielämän pysyvät muodot voivat olla säännöllisesti toistuvia, mutta myös epäsäännöllisiä. Aineistossa ilmeni, että skeittauksen pysyvyyttä määrittelevät skeittaajat itse. Skeittaaminen näyttäytyi toistuvana ja pysyvänä toimintana, vaikka sitä tehtäisiin vain silloin, kun itse haluaa. Skeittaamisen merkitys oli moniulotteinen ja skeittaajan itsensä määriteltävissä oleva asia. Liikunnan lisäksi esimerkiksi yhteisöllisyys, kuvaaminen, itsensä haastaminen ja ideoiden keksiminen nousivat tärkeiksi asioiksi.

Opinnäytetyössä selvitin myös skeittaamisen merkitystä nuoren kasvun tukena. Vaikka nuorisotyö tarjoaa nuorelle mahdollisuuden osallistua vapaaehtoisesti, on sillä kasvattava tehtävä. Kasvamista tapahtuu läpi elämän ja se vaikuttaa myös elämäntapaan, valintojen tekemiseen ja näkymiin tulevaisuudesta. Aineiston perusteella skeittaaminen tuki nuoren yhteisöllistä toimintaa ja mukana olemista toimintakulttuurin luomisessa. Myös skeittiyhteisön sisällä esiintyi kasvamista, kun skeittiaktiivit toimivat nuorisotyöntekijöinä ja edistivät syrjimättömyyden periaatteita sekä toimivat roolimalleina. Skeittaaminen oli vastaajien mielestä hauskanpitoa ja itselle sopivaa tekemistä. Kasvaminen toteutui myös vastoinkäymisten kautta. Toimintakulttuuriin kuuluva kaatuminen ja mahdolliset loukkaantumiset toivat mukanaan myös loukkaantumisista oppimisen. Skeittauksen kautta opittuja asioita olivat muun muassa pelottavien asioiden kohtaaminen ja uskallus tehdä asioita, joiden voi katsoa vaikuttavan myös valintojen tekemiseen. Skeittaus opetti myös periksiantamattomuutta ja

muiden mukaan ottamista. Aineistossa tuli esiin sellaisen mielentilan jakaminen, jossa jokaisella on mahdollisuus toimia omana itsenään. Skeittarit saattoivat tehdä itsenäisiä päätöksiä ja toimia samaan aikaan myös yhteisöllisesti. Tulevaisuus näkyi vastauksissa ammatinvalintaan liittyvänä asiana. Skeittaus oli joillekin vastaajille jo ammatti. Tuleva ammatti saattoi olla myös jokin skeittaamisen piiristä löytyvä, kuten kuvaaminen tai skeittaamisen yhdistäminen esimerkiksi nuorisoalalla toimimiseen. Skeittaus saattoi näyttäytyä myös aikuisiän harrastuksena, jolloin tuleva työ löytyisi muulta alueelta. Myös skeittaamiseen liittyvä tapa toimia saattoi ohjata työltä toivottuja ominaisuuksia, vaikka ammatti ei skeittaamiseen liittyisikään. Skeittaaminen avasi suuntaa myös sellaiselle tulevaisuudelle, jossa lapsenmielisyys voi olla tekemisessä mukana vanhemmallakin iällä.

Innostavien oppimiskokemusten tarjoaminen on yksi nuorisotyön tehtävistä. Näiden kokemusten kautta nuorta voi ohjata harrastuneisuuteen, minkä kautta nuori voi löytää hänelle itselleen tärkeitä toimintamuotoja. Nuori voi kiinnostua asioista, alkaa mahdollisesti harrastaa tai muuten toteuttaa itselleen tärkeiksi katsomiaan seikkoja. Toisin kuin harrastus voi harrastuneisuus säilyä läpi elämän ja olla elämäntapanakin toimiva arkielämän pysyvä muoto ja merkityksellisyttä tuova asia.

Opinnäytetyössä hankin uutta tietoa kulttuurisen nuorisotyön mahdollisuuksista huomioida kulttuurin lisäksi ympäristöä. Kulttuurisessa nuorisotyössä lähtökohtia ovat taide ja kulttuuri, ja kulttuurin voi katsoa koskettavan myös elinympäristöä. Kestävän kehityksen yksi päämäärä on kestävästä kaupungeista ja yhteisöistä huolehtiminen. Kulttuuria löytyy mistä tahansa arjen ympäristöstä, jonka voi taiteen ja muun tekemisen kautta tehdä näkyväksi ja liittää osaksi toimintaa. Toin opinnäytetyössäni esiin kulttuuriympäristön ja kulttuuriperinnön määritelmiä, joiden parista voisi löytyä myös jatkotutkimuksen aihe kulttuurisen nuorisotyön tarkasteluun. Aiheiden pohjalta tehty strategiatyö on melko uutta ja vastaa myös kestävästä kehityksen ohjelmaan.

Opinnäytetyössä kehitettyyn työkaluun on poimittu asioita, jotka yhdistyvät skeittaajien toimintaan. Osa on myös yleisiä toimintamuotoja nuorisotyön parissa. Noppagripin avulla ideoitu tekeminen edesauttaa kulttuuriympäristöön ja -perintöön tutustumista. Pyrin tekemään työkalusta sellaisen, jota uskoisin voivani myös itse yhteisöpedagogina työssäni käyttää. Koska työkalua ei ole vielä testattu käytännössä, onkin mielenkiintoista katsoa, millainen sen vastaanotto ryhmänohjauksessa tulee olemaan.

Yhteisöpedagogin osaamisalueita ovat yhteisöllinen, pedagoginen, yhteiskunnallinen sekä vaikuttamis- ja kehittämisosaaminen (Humak 2024). Yhteisöpedagogin osaamisalueilla on yhtymäpintaa myös nuorisotyön funktioteorian kanssa. Yhteisöpedagogi auttaa yksilöitä ja ryhmiä omien vahvuuksiensa löytämisessä sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojensa rakentamisessa. Yhteisöpedagogi edistää lisäksi mahdollisuuksien toteutumista. Nuorisotyön funktioista sosialisatio ja personalisatio edistävät vahvuuksien löytämistä tarjoamalla välineitä niin oman polun löytämiseen kuin kulttuuriin liittymiseen ja sen uudistamiseen. Erilaiset oppimiskokemukset avaavat mahdollisuuksia, joiden toteutumiseen voin myös omassa ohjaustyössäni pyrkiä vaikuttamaan. Oppimiskokemusten tarjoaminen on myös sellaista yhteisöpedagogin yhteiskunnallista osaamista, jolla pyritään ennakkoimaan ja ehkäisemään sosiaalisten ongelmien syntymistä. Tähän vastaavat myös kompensatio- sekä resursointi- ja allokontifunktio.

Opinnäytetyöni tein tutkivalla työotteella. Hyödynsin tutkittua tietoa kehittämistehtävän tekemisessä. Otin myös huomioon aiemmin tuotettua kulttuurisen nuorisotyön materiaalia kuten itsearviointimittariston. Tässäkin opinnäytetyössä esiin nousseita asioita voi hyvin kehitellä ja tutkia edelleen. Opinnäytetyötä olisi voinut vielä rajata paljonkin. Skeittaamisen moninaisuuden esiintuominen vaikutti kuitenkin olevan tärkeää, etenkin kun suomenkielistä nykykirjallisuutta aiheesta on melko vähän. Yksi jatkotutkimuksen aihe voisikin olla netnografinen lähestymistapa, jossa tietoa skeittauksesta hankittaisiin verkossa.

Skeittauksen ympärillä oleva kulttuuri voi näyttäytyä erilaiselta alakulttuurin keskuudessa aloittaneiden ja skeittauksen nuoriso- ja järjestötoiminnan piirissä aloittaneiden kesken. Opinnäytetyön alussa mainitsin, kuinka tilaajaorganisaatiossa on kiinnostusta seurata järjestöjen roolia kulttuuri- ja taidekentällä. Omassa opinnäytetyössäni en vielä tänne asti päässyt, koska päädyin selvittämään kulttuuria ennemminkin kestävä kehityksen kannalta katsottuna. Järjestöjen roolia voisi selvittää myös skeittauksen suhteen. Rullalautaliittoon kuuluu useita jäsenjärjestöjä. Skeittaaminen on myös siitä kiinnostava ilmiö, että sitä voi pitää harrastuksena, vaikka se toteutuisi nuorisotyön yhteydessä.

Olen saattanut huomaamattani jo käyttää ohjaustyössäni tutkivaa oppimista, ja opinnäytetyön kautta sain myös teoreettista pohjaa tutkivaa oppimista hyödyntäville toimintatavoille. Nuorisotyössä yleensäkin oppimista voi syntyä myös huomaamatta. Monipuolisesti erilaiseen tekemiseen ja ympäristöihin tutustumisen arvo voi olla harrastuneisuuden synnyttäminen

jotakin asiaa kohtaan, mikä saattaa vaikuttaa harrastuksen löytymiseen tai kiinnostuksen kohteisiin myöhemmin tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Ahola, Paula 2023. Nuoret kaipaavat ratkaisukeskeisyyttä ilmastokasvatukseen. Artikkel. Ympäristökasvatuslehti. Viitattu 16.10.2023 <https://feesuomi.fi/lehti/nuoret-kaipaavat-ratkaisukeskeisyytta-ilmastokasvatukseen/>
- Allianssi 2023. Korona vaikutti nuorten hyvinvointiin ja osallisuuteen pääosin kielteisesti – "Seuraavan hallituksen on tehtävä pikaisia toimia". Uutiset 30.3.2023 Viitattu 13.9.2023 <https://nuorisoala.fi/tutkimuskatsaus-korona-vaikutti-nuorten-hyvinvointiin-ja-osallisuuteen-paaosin-kielteisesti-seuraavan-hallituksen-on-tehtava-pikaisia-toimia/>
- Are 2021. Redin skeittiparkki mahdollistaa ympärivuotisen harrastuksen monelle. Uutinen 9.2.2021. Viitattu 11.1.2024 <https://www.mynewsdesk.com/fi/are/news/redin-skeittiparkki-mahdollistaa-ympaerivuotisen-harrastuksen-monelle-420846>
- Arja Tiili Dance Co. 2023. Viitattu 22.9.2023 <https://arjatiili.fi/>
- Artsi 2023. FLIP! Skeittaus & taide 14.4.–27.8.2023. Vantaan taidemuseo Artsi. Näyttelyteksti.
- Benjamin, Saija 2014. Kulttuuri-identiteetti – Merkitys kehitykselle ja kotoutumiselle. Teoksessa Marja Laine (toim.) Kulttuuri-identiteetti & kasvatus. Kulttuuriperintökasvatus kotoutumisen tukena. Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura. K-print. Tallinna, s. 58–104.
- Borden, Ian 2001. Skateboarding, Space and the City. Architecture and the Body. Berg, Oxford. New York.
- Dickinson Sharon, Millie Andrew & Peters Eleanor 2021. Street Skateboarding and the Aesthetic Order of Public Spaces. The British Journal of Criminology, Volume 62, Issue 6, November 2022, Pages 1454–1469. Viitattu 10.10.2023 <https://academic.oup.com/bjc/article/62/6/1454/6430831>
- Dupont, Tyler & Ojala, Anna-Liisa 2015. Valtavirta peesaa, aito harrastaja keksii itse: Skeittaus- ja lumilautapaikkojen autenttisuus. Teoksessa Päivi Harinen, Veli Liikanen, Anni Rannikko & Pasi Torvinen 2015. Liikutukseen asti. Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 303. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Waasa Graphics. Jyväskylä, s. 15–20.
- Finlex 2024. 955/2022 Laki nuorisolain muuttamisesta. Helsingissä 25.11.2022. Viitattu 9.1.2024 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220955>
- Friman, Nina 2021. Lapsen kokemus kohdatuksi tulemisesta Pelastakaa Lapset ry:n Sporttikummi- ja tukihenkilötoiminnan aikana. Opinnäytetyö. AMK. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Haastattelut. Kontulan skeittihalli 20.–25.11.2023.
- Hakkarainen Kai, Lonka Kirsi & Lipponen Lasse 2004. Tutkiva oppiminen. Järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. 6., uudistettu painos. WSOY / Oppimateriaalit. Helsinki.
- Harinen Päivi, Itkonen Hannu & Rautopuro Juhani 2006. Asfalttiprinssit – tutkimus skeittareista. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 159. Helsinki.

- Harinen, Päivi & Rannikko, Anni 2014. Temppu ja miten se tehdään? Vaihtoehtoliikunta tietämisen ja taitamisen todellisuuksina. Teoksessa Päivi Harinen, Mari Käyhkö ja Anni Rannikko 2014. Mutta mikä on tutkimuksen teoreettinen kysymys? Juvenes Print Oy. Tampere.
- Hautio, Minna 2023. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Opintojakson webinaari. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Havaintopäiväkirja, syksy/talvi 2023.
- Heikkilä, Taru 2015. Rullalautailukulttuuri: Yhteisöllistä liikuntaa ja yksilöllistä luovuutta. Teoksessa Päivi Harinen, Veli Liikanen, Anni Rannikko & Pasi Torvinen 2015. Liikutukseen asti. Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 303. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Waasa Graphics. Jyväskylä, s. 11–14.
- Helride 2023. Viitattu 18.9.2023 <https://www.helride.fi/skeittilukio>
- Helsingin kaupunki 2022. Helsingin skeittipaikkaohjelma 2022–2032. Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:34. Viitattu 28.10.2023 <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-34-22.pdf>
- Helsingin Uutiset 2021. Suvilahden skeittipaikan jyräämistä pelätään edelleen – aktiivi: Luottaisin havainnekuvia enemmän julkisesti ilmaistuihin tahtotiloihin. Viitattu 3.1.2024 <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/4236442>
- Hirvonen, Sini & Lohtander, Liisa 2017. Kansalaisyhteiskunta kulttuuriympäristötyössä. Tavoitteena hyvä elämä. Valtakunnallinen selvitys. Suomen kotiseutuliiton julkaisuja A:35 (verkkojulkaisu). Pdf. Fram Oy. Vaasa. Viitattu 4.10.2023 https://kotiseutuliitto.fi/wp-content/uploads/2020/08/Kansalaisyhteiskunta_kulttuuriymparistotyossa-Hirvonen-Lohtander_low_res.pdf
- Hovi, Tuomas 2023. Vernakulaari, populaarikulttuuri ja kulttuurinen omiminen. Teoksessa Kaarina Koski & Tuomas Hovi (toim.) Kansanperinne 2.0. Sukelluksia 2000-luvun vernakulaariin kulttuuriin. Tietolipas 279. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Pdf. Helsinki, s. 61–92. Viitattu 28.10.2023 <https://oa.finlit.fi/site/books/e/10.21435/tl.279/>
- Howell, Ocean 2001. The Poetics of Security: Skateboarding, Urban Design, and the New Public Space. Viitattu 5.2.2024 https://urbanpolicy.net/wp-content/uploads/2013/02/Howell_2001_Poetics-of-Security_NoPix.pdf
- Humak 2024. Opetussuunnitelmat (OPS). Viitattu 11.2.2024 https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=920#Koulutuskohtaiset_kompetenssit
- Hänninen, Kirsi 2013. Kulttuuriympäristö – kasvatusta ja kulttuuriperintökasvatusta sosiaalisesti. Teoksessa Toivanen, Paula (toim.) Kestävä kasvatusta – kulttuuria etsimässä. Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran julkaisuja 6. Erweko Oy. Helsinki.
- Ilmola-Sheppard Leena, Rautiainen Pauli, Westerlund Heidi, Lehikoinen Kai, Karttunen Sari, Juntunen Marja-Leena & Anttila Eeva 2021. ArtsEqual: tasa-arvo taiteen ja taidekasvatuksen palveluiden suuntana. Taideyliopisto. Eräsalon kirjapaino. Pdf. Viitattu 16.10.2023 <https://sites.uniarts.fi/documents/14230/0/artsequal+-+visions-raportti+-+verkkoon+-+2021+09+29.pdf/c1a26533-0106-e3cf-708f-d5d178deb21f?t=1632988514664>

- IS 2023. Jättiselvitys julki: Urheiluharrastusten hinnat repesivät järjestömyyksiin – suosikkilaji voi maksaa perheelle jopa 100 000 euroa. IS Urheilulehti 15.3.2023. Viitattu 13.9.2023 <https://www.is.fi/urheilulehti/art-2000009434728.html>
- Jokinen, Henni 2023. Moderni yhteiskunta ei kannusta liikkumaan – tutkimuksesta löytyi yhteys nuorten liikunnan puutteen ja masennuksen välillä. Viitattu 13.1.2024 <https://yle.fi/a/74-20029198>
- Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. E-kirja.
- Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Pauli Juuti & Anu Puusa 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. E-kirja, s. 56–63.
- Puusa, Anu & Julkunen Saara 2020. Uskottavuuden arviointi laadullisessa tutkimuksessa. Teoksessa Pauli Juuti & Anu Puusa 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. E-kirja, s. 138–146.
- Kalleinen Tellervo, Kochta-Kalleinen Oliver, Hujala Miina & Merimaa Arttu (toim.) 2022. Keskustelupuisto. Conversation Park. Peli yhteisestä maaperästä. Lönnströmin taidemuseo & Studio Kalleinen.
- Kataria K., Chandana J., Raghunadhavan A., Gandhi K., Raja K. & Gite S. 2023. Virtual Reality Skateboard Extending Metaverse. Journal of Metaverse. Research Article. Volume: 3. Issue: 2. Pages 100–107. Viitattu 10.10.2023 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3222649>
- Kaunismaa, Pekka 2023. Nuorten järjestö- harrastustoiminnan päälinjat. Julkaisussa Elisa Rasinkangas & Eeva Sinisalo-Juha (toim.) 2023. Yksin, yhdessä, yhteisössä – järjestö- ja harrastustoiminta nuorten voimavarana. Osaamiskeskus Kentauri. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 158. Pdf. Helsinki, s. 7–14. Viitattu 13.9.2023 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2023/03/yksin-yhdessa-yhteisossa-osaamiskeskus-kentauri-humak.pdf>
- Kaunismaa, Pekka 2023. Poimintoja nuorten vapaa-ajan harrastuksista ja järjestötoiminnasta. Julkaisussa Elisa Rasinkangas & Eeva Sinisalo-Juha (toim.) 2023. Yksin, yhdessä, yhteisössä – järjestö- ja harrastustoiminta nuorten voimavarana. Osaamiskeskus Kentauri. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 158. Pdf. Helsinki, s. 50–56. Viitattu 13.9.2023 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2023/03/yksin-yhdessa-yhteisossa-osaamiskeskus-kentauri-humak.pdf>
- Kehittämistyön menetelmät 2023. Opintojakson webinaari 4.10.2023. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Keiski Riitta, Hämäläinen Kari, Karhunen Matti, Löfström Erika, Näreaho Susanna, Varantola Krista, Spoofo Sanna-Kaisa, Tarkiainen Terhi, Kaila Ero & Aittasalo Minna (toim.) 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki. Pdf. Viitattu 5.11.2023 https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

- Keso, Jaakko 2023. Kaupungin viimeinen keidas. Dokumentti. YleAreena. Viitattu 11.12.2023 <https://areena.yle.fi/1-50211368>
- Kiilakoski, Tomi & Kauppinen, Eila 2021. Oppiminen nuorisotyössä. Kiistanalainen käsite käytännössä. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja. Vuosikirja 2021, vol. 22. Artikkelit, s. 85–112.
- Korhonen Iina, Kuula-Luumi Arja & Spoof Sanna-Kaisa 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Toinen, uudistettu painos Pdf. Viitattu 5.11.2023 https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Koski, Kaarina 2023. Johdatus 2000-luvun omaehtoisen kulttuurin tarkasteluun. Teoksessa Kaarina Koski & Tuomas Hovi (toim.) Kansanperinne 2.0. Sukelluksia 2000-luvun vernakulaariin kulttuuriin. Tietolipas 279. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.
- Kulttuurin vuosikello 2023. Viitattu 15.10.2023 <https://kulttuurinvuosikello2.fi/oppituntiskeitipuistossa/>
- Kulttuuriperintökasvatuksen seura 2022. Uuden perintöhyrrän avulla on helppo keskustella lapsen kanssa hänelle tärkeästä kulttuuriperinnöstä. Viitattu 7.12.2023 <https://kulttuuriperintokasvatus.fi/uuden-perintohyrran-avulla-on-helppo-keskustella-lapsen-kanssa-hanelle-tarkeasta-kulttuuriperinnosta/>
- Kulttuuriperintöbarometri 2021. Tulostivistelmä. Viitattu 4.10.2023 <https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriperintobarometri-2021.pdf>
- Kyrönviita, Mikko 2020. Skeittarit – kaupunkien asiantuntijoita ja dokumentoijia. Viitattu 18.9.2023 <https://kulttuuriperintokasvatus.fi/skeittarit/>
- Laine Sofia, Tani Sirpa, Kauppinen Eila & Ahlstedt Eliisa 2023. Hengailu korona-ajan kaupungeissa 2023. Teoksessa Sofia Laine, Eila Kauppinen, Karla Malm & Tommi Hoikkala (toim.) Nuoruus korona-ajan kaupungissa. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 242.
- Liikanen, Veli & Rannikko, Anni 2015. Vaihtoehtolajit nuorten liikunnallisena elämäntapana. Viitattu 20.9.2023 https://www.lts.fi/media/lts_vertaisarvioidut_tutkimusartikkelit/2015/lt-1-15_tutkimusartikkeli_liikanen_lowres.pdf
- Liikkanen, Mirja 2021. Vapaa-ajasta tietämisen traditioita. Teoksessa Riitta Hanifi, Juha Haaramo & Kaisa Saarenmaa (toim.) 2021. Mitä kuuluu vapaa-aikaan? Tutkimus, tieto ja tulkinnat. Tilastokeskus. Pdf. Helsinki, s. 26–53. Viitattu 13.9.2023 <https://www.doria.fi/handle/10024/184703>
- Lipponen, Krisse 2020. Resilienssi arjessa. Kustannus Oy Duodecim. Helsinki.
- Lummepuro, Maija (toim.) 2023. Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:28. Viitattu 6.10.2023 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165054/OKM_2023_28.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Mattila, Mirva (toim.) 2023. Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:7. Pdf. Valtioneuvosto. Helsinki. Viitattu 4.10.2023 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-895-6>
- Metsämuuronen, Jari 1995. Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping. Teoreettinen tausta, rakenneanalyysi ja sitoutuminen. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia 146. Tummavuoren Kirjapaino Oy. Vantaa.
- Mortimer, Sean 2008. Stalefish: Skateboard Culture from the Rejects Who Made It. Chronicle Books. Pdf. Viitattu 5.2.2024 https://books.google.fi/books?hl=en&lr=&id=HVKTyRW-MSkC&oi=fnd&pg=PA11&dq=Stalefish:+Skateboard+Culture+from+the+Rejects+Who+Made+It&ots=pUo4tVR8uA&sig=2LVFrGKpiD46LMpvp21Hsb83ftY&redir_esc=y#v=onepage&q=adult&f=false
- Mtv-uutiset 2023. Suvilahteen hakeutuvat kansainväliset tähdet Tony Hawkista lähtien – skeittiparkin kohtalo yhä vaakalaudalla: "Jengi ei tule enää Suomeen, jos tämä vedetään pois". Viitattu 3.10.2023 <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suvilahteen-hakeutuvat-kansainvaliset-tahdet-tony-hawkista-lahtien-skeittiparkin-kohtalo-yha-vaakalaudalla-jengi-ei-tule-ena-suomeen-jos-tama-vedetaan-pois/8783826>
- Mäenpää Pasi & Faehnle Maija 2021. 4. sektori. Kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. Tampere.
- Mäki-Kulmala, Airi 1989. Nuoruus on nuoruus. Kirjoituksia nuoruudesta, kulttuurista, yhteiskunnasta ja tutkimuksesta. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.
- Nieminen, Juha 2007. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76. Hakapaino. Helsinki 2007, s. 21–43.
- Nieminen, Juha 2010. Puuttuva lenkki – Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksenä. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Toinen uusittu painos 2010. Yliopistopaino, Helsinki.
- Nieminen, Juha 2023. Puheenvuoro. Nuorisotyön viikon Speaker's Corner: Nuorisotyö tiedon viidakossa. Nuorisotyön viikko 9.–15.10.2023. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Nuori kulttuuri 2023. Viitattu 5.10.2023 <https://nuorikulttuuri.fi/kulttuurinen-nuorisotyö/>
- Nuorisolaki 1285/2016. Viitattu 13.9.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Nuorten Helsinki 2023. Luuppi Skeittihalli. Viitattu 4.12.2023 <https://nuorten.hel.fi/nuorisotalot/luuppi-nuorisotalo/>
- Ojasalo Katri, Moilanen Teemu & Ritalahti Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy. Helsinki.
- OKM 2023a. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma (VANUPO). Viitattu 15.9.2023 <https://okm.fi/vanupo>

- OKM 2023b. Raportti nuorten kuulemisesta seuraavan valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman valmistelutyössä. Viitattu 15.9.2023 https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/0fb16047-624b-4b6d-abb8-beb1c8a8335b/386eadb1-7222-421a-a9b1-28469c31ab80/MUISTIO_20230403103211.PDF
- OKM 2023c. Viitattu 15.9. 2023 <https://okm.fi/nuorisotyon-keskukset>
- OKM 2023d. Viitattu 6.10.2023 <https://okm.fi/nuorisolarjestot>
- Olsson Pia, Rinne Jenni & Suopajarvi Tiina 2021. Kaupungin tuntu – Paikka moniaistisena kokemuksena. Teoksessa Tanja Vahtikari, Terhi Ainiala, Aura Kivilaakso, Pia Olsson & Panu Savolainen (toim.) Humanistinen kaupunkitutkimus. Vastapaino. Tampere, s. 31–54.
- O’Neill, Louis 2022. Revenue and Relevance: Skateboarders Open Up About NFTs. Nftnow. Viitattu 10.10.2023 <https://nftnow.com/culture/revenue-and-relevance-skateboarders-open-up-about-nfts/F>
- Osaamiskeskus Kentauri 2023. Viitattu 15.9.2023 <https://kentauri.fi/>
- Paalasmaa, Jarno 2016. Maailman parhaat kasvatusajatukset. Into Kustannus. Dardedze holografija. Riika.
- Pulkkinen, Hanna 2022. Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset 2022. Selvitysraportti. Pdf. Viitattu 16.10.2023 https://kansalaisfoorumi.fi/wp-content/uploads/2023/02/skaf_kulttuuriharrastamisen_koetut_vaikutukset_2022_selvitys.pdf
- Puusa, Anu 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Pauli Juuti & Puusa Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. E-kirja, s. 75–85.
- Puusa, Anu 2020. Näkökulmia laadullisen aineiston analyysiin. Teoksessa Pauli Juuti & Puusa Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. E-kirja, s. 105–112.
- Päätöslauselmat (2020/C 415/01). Neuvoston ja neuvostoissa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma puitteista eurooppalaisen nuorisotyön toimintaohjelman perustamiselle. Euroopan unionin virallinen lehti 1.12.2020. Viitattu 6.10.2023 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.FIN
- Rannikko, Anni (2018). Kamppailua kunnioituksesta. Vaihtoehtoliikunnan alakulttuurien moraaliset järjestykset. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 201, Tiede. Unigrafia. Helsinki.
- Roos J.P. 1988. Elämäntavasta elämäkertaan. Elämäntapaa etsimässä 2. Tutkijaliitto. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.
- Ruotsalainen, Leena 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76. Hakapaino. Helsinki 2007, s. 168–188.

- Salasuo, Mikko (toim.) 2021. Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusverkosto. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja (verkkojulkaisu), nro 68. Pdf. Hansaprint. Viitattu 27.10.2023 <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/05/lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-2020-web.pdf>
- Schalin, Anton & Pyykkönen, Miikka 2022. Nuorten kulttuuria tukemassa. Nuoret kulttuurin harrastajina ja kulttuuripalvelujen käyttäjinä sekä kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen Keski-Suomessa. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 171. Kenttä. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuorten_kulttuuria_tukemassa.pdf
- Sitra 2023. Viitattu 18.9.2023 <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023/>
- Skinner, B.F. 1971. Mikä ihmistä ohjaa. Werner Söderström Osakeyhtiön laakapaino. Porvoo.
- Solo 2023. Empowering Through Skateboarding – Sit’N’Skate. Viitattu 3.11.2023 <https://soloskatemag.com/empowering-through-skateboarding-sitnskate>
- Stebbins, Robert A. 2023. The leisure basis of caring. *Frontiers in Psychology*. Viitattu 11.12.2023 <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1067569>
- Suomen rullalautaliitto 2023. Viitattu 18.9.2023 <https://www.rullalauta.fi/lajiesittely>
- Tampereen yliopisto 2021. Skeittaus ja kestävä kaupunkikehitys kohtaavat lukiossa. Viitattu 18.9.2023 <https://www.tuni.fi/fi/ajankohtaista/skeittaus-ja-kestava-kaupunkikehitys-kohtaavat-lukiossa>
- Tormulainen, Aino 2021a. Kirjallisuuskatsaus nuorten harrastamisesta ja järjestöosallistumisesta. Teoksessa Aino Tormulainen (toim.) *Kompassi Osaamiskeskus Kentaurin matkaan. Käsitteitä ja suuntia nuorisoalan järjestöjen tutkimukseen, tilannekuvaan ja vaikuttavuuteen*. Humanistinen ammattikorkeakoulu, julkaisuja 122. Pdf. Helsinki, s. 22–46. Viitattu 15.9.2023 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2021/04/kompassi-osaamiskeskus-kentaurin-matkaan-2021-humak.pdf>
- Tormulainen, Aino 2021b. Mitä tarkoittaa harrastus. Teoksessa Aino Tormulainen (toim.) *Kompassi Osaamiskeskus Kentaurin matkaan. Käsitteitä ja suuntia nuorisoalan järjestöjen tutkimukseen, tilannekuvaan ja vaikuttavuuteen*. Humanistinen ammattikorkeakoulu, julkaisuja 122. Pdf. Helsinki, s. 10–21. Viitattu 15.9.2023 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2021/04/kompassi-osaamiskeskus-kentaurin-matkaan-2021-humak.pdf>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. E-kirja. Uudistettu painos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.
- Turun Sanomat 2015. Tyttö tarvitsee oman tilan skeittaukseen. *Uutiset* 21.4.2015. Viitattu 29.12.2023 <https://www.ts.fi/uutiset/761291>
- Uimonen, Heikki & Venäläinen, Juhana 2022. Kaupunki toisintietämisen kenttänä. Teoksessa Taina Kinnunen & Juhana Venäläinen (toim.) *Kulttuurintutkimus tietämisen tapana*. Vastapaino. Tampere, s. 269–300.
- Valtioneuvosto 2023. Viitattu 15.9.2023 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162007>

- Verke 2019. Mitä nuorisotyön tulisi tietää? Havaintoja teknologisoituvasta maailmasta. Pdf. Granö. Helsinki. Viitattu 6.10.2023 https://www.verke.org/uploads/2021/01/07d257a7-mita-nuorisotyön-tulisi-tietää-havaintoja-teknologisoituvasta-maailmasta-2019_verke.pdf
- Visiiri 2021. Ei olympiapaineita vaan osallistuvaa vaikuttamista – syksyllä Tampereella aloittavassa skeittilukiossa saa etsiä omaa polkua. Viitattu 19.9.2023 <https://www.visiirilehti.fi/rullalautailu-ei-ole-pelkkää-urheilua-syksyllä-aloittavassa-skeittilukiossa-koulujalla-saa-flipata-ja-jarjestaa-tapahtumia>
- Wikipedia 2023. Liikuntakulttuuri. Viitattu 13.9.2023 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Liikuntakulttuuri>
- Willamo, Risto 2004. Luonto ja ei-luonto. Teoksessa Hannele Cantell (toim.) Ympäristökasvatuksen käsikirja. PS-kustannus.WS Bookwell Oy. Juva.
- Yle 2021a. Suomen ensimmäinen lukion skeittilinja aloitti Tampereella – oppilaista ei valmenneta huippuskeittäjia vaan skeittikulttuurin moniosaajia. Viitattu 18.9.2023 <https://yle.fi/a/3-12081882>
- Yle 2021b. Olympiakultaa vain 13-vuotiaana! Nuoret skeittarit hurmasivat Tokion historiallisessa kisassa – ”Skeittaus kuuluu kaikille” Viitattu 3.11.2023 <https://yle.fi/a/3-12035246>
- Ympäristöministeriö 2023. Kulttuuriympäristöt. Viitattu 11.12.2023 <https://ym.fi/kulttuuriymparistot>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Liite 2. Tietoa tutkimuksesta ja suostumus haastatteluun

Liite 3. Tiedote skeittihallin ilmoitustaululle

Liite 4. Noppagrippi – kulttuurisen nuorisotyön ideointipakki

Haastattelurunko

- Mikä skeittaamisessa ja skeittikulttuurissa on sinulle tärkeää?
- Minkälaisia asioita skeittaamisessa oppii?
- Miten kuvailisit skeittaamiseen käyttämäsi aikaa?
- Uskotko skeittaamisen vaikuttavan siihen, mitä aiot tehdä tulevaisuudessa?
- Millainen on hyvä skeittipaikka?

TIETOA TUTKIMUKSESTA JA SUOSTUMUS HAASTATTELUUN

Skeittaus – harrastus, vapaa-aikaa vai elämäntapa. Skeittikulttuurista kulttuuriseen nuorisotyöhön.

Pyyntö osallistua haastatteluun

Teitä pyydetään mukaan opinnäytetyönä tehtävään tutkimukseen, jossa selvitetään skeittikulttuuria ja skeittauksen merkitystä nuorten elämässä.

Vapaaehtoisuus ja anonymiteetti

Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Haastateltavana voitte keskeyttää haastattelun missä vaiheessa tahansa. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Opinnäytetyössä aineistoa käytetään anonymisesti eli henkilöä ei voi työstä tunnistaa. Tunnistetiedot poistetaan analyysivaiheessa. Tutkimusrekisteri hävitetään työn valmistuttua.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää skeittaamisen merkitystä nuoren kasvun tukena sekä millaisia valmiuksia laji elämäntapaan, valintojen tekemiseen ja tulevaisuususkon kantamiseen antaa. Lisäksi tutkimuksessa käsitellään kulttuurista nuorisotyötä.

Tutkimuksen toteuttajat

Opinnäytetyön tilaaja on Osaamiskeskus Kentauri, joka tutkii nuorten harrastustoimintaa. Kentaurin toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Kentaurin toiminnasta vastaavat Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak, Opintokeskus Sivis, Suomen Partiolaiset sekä Nuorten yrittäjyys ja talous NYT.

Rastittamalla vaihtoehdot, annan suostumukseni haastatteluun.

Olen tutustunut yllä olevaan tekstiin ja tiedän, mihin ja miten haastattelussa syntyvää tietoa käytetään. _____

Olen täyttänyt 15 vuotta. _____ Ikä _____

Annan suostumukseni haastatteluun. _____

Päiväys – Aika ja paikka: _____

Nimi: _____

Allekirjoitus: _____

HUMAK[®]

TIEDOTE 11/2023

**Skeittihalli Luupissa havainnoidaan
skeittareita ja skeittaamista
marras-joulukuun aikana.**

**Havainnointi liittyy opinnäytetyöhön, jonka
nimenä on Skeittaus – harrastus, vapaa-aikaa
vai elämäntapa. Skeittikulttuurista
kulttuuriseen nuorisotyöhön.**

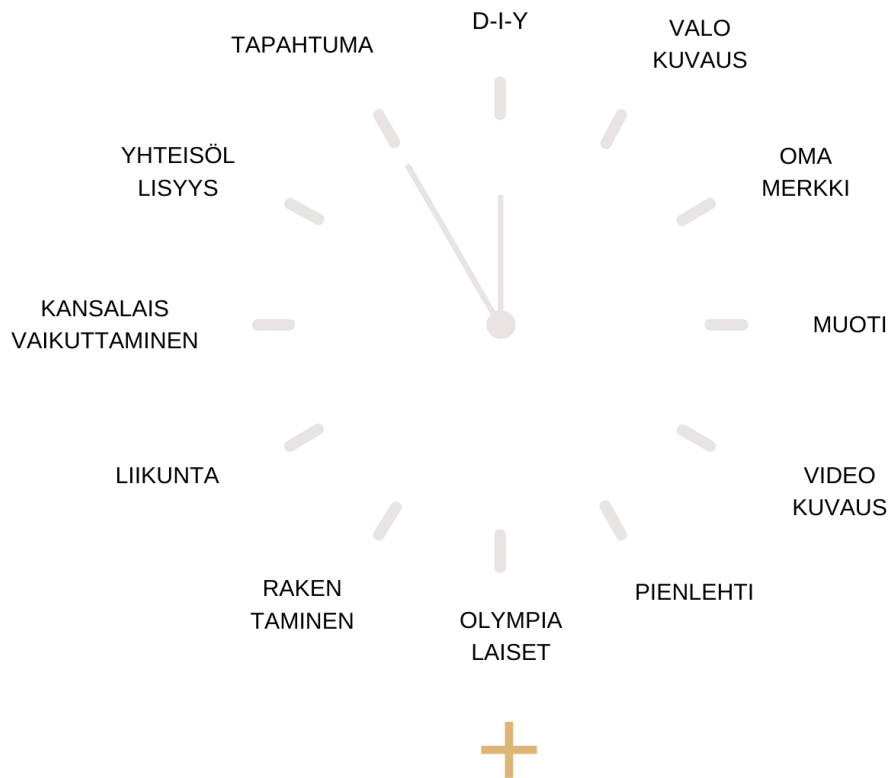

**Virpi Kääriäinen
Yhteisöpedagogiopiskelija, Humak**

Noppagrippi

kulttuurisen nuorisotyön ideointipakki

Grippi on lautailijan pitoa parantava hiekkapaperi skeittilaudan päällä

Skeittarit katselevat ympäristöään ja etsivät skeitattavaa kaduilta ja portaikoista. Tällä tavoin heille rakentuu myös side omaan elinympäristöönsä. Kulttuurista nuorisotyötä voi tehdä nuorisotalon lisäksi kadulla tai puistossa kuten myös muussa ympäristössä.

- Heittäkää yhdessä noppaa. Ensin tekeminen (kello) ja sitten paikka (täplät) tai toisin päin. Voitte miettiä paikat siten, mihin teidän on mahdollista mennä. Jos esimerkiksi ranta sijaitsee liian kaukana, voi siihen kehitellä toisen paikan.
- Kellon kohdalla voitte heittää joko yhtä noppaa tai kahta riippuen siitä, mitä tekemistä olette jo toteuttaneet.
- Jos ensimmäisestä kahden nopan heitosta tulee vaikka 8=liikunta, voi siihen miettiä lajin kuten koripallo. Jos taas toisesta heitosta tulee 6= puisto, voitte miettiä olisiko lähellänne puistoa, jossa koripalloa voisi käydä pelaamassa.
- 8 voi tulla myös esimerkiksi silmäluvuihin 3=muoti ja 5=pienlehti, jolloin voitte esimerkiksi tehdä puistomuotiaiheisen pienlehden.
- Yhdestä noppakierroksesta voi tulla useita ideoita, jotka voi vaikka kaikki toteuttaa. Voitte myös kehitellä yhden yhteisen tekemisen.

Kuukauden teemaksi?

- Yhtä teemaa voi pitää yllä vaikkapa kuukauden, jolloin myös tekemiselle jää aikaa.
- Esimerkkinä olevaa koripalloa voi käydä pelaamassa yhdestä useampaan kertaan. Lehden tekemisessä meneekin sitten jo vähän kauemmin.
- Esimerkiksi liikunta ja DIY voivat vaatia sattumapakan tekemistä. Niistä voi nostaa lajit myös olympialaisiin.
- Noppien käyttöön voi muodostua oma rutiini. Pääasia, että sovitte soveltamisesta yhdessä.

Kuukauden päätteeksi voitte pohtia yhdessä, miten sujui

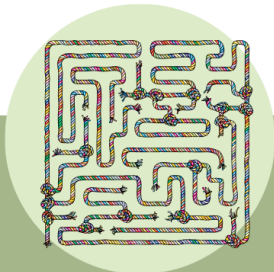
Mikä sinua on tässä kiinnostanut?

Mikä oli kivaa?
Mitä tunteita tekeminen sinussa herätti?
Oliko toiminta järkevää, hullunkurista tai jotain muuta?
Koitko tekemisen tuovan energiaa?

Mitä tietoja ja taitoja olet tästä oppinut?

Tiedätkö jotain enemmän kuin aiemmin?
Opitko jonkin uuden taidon?
Onko käsityksesi ympäristöstä muuttunut?
Löysitkö uusia tapoja toimia?
Voisiko tätä soveltaa johonkin?

Mitkä asiat ovat olleet tässä vaikeita?

Onnistuitko heti ensimmäisellä yrittämällä?
Haastoitko itseäsi tai autoitko muita, jos olit harjoitellut aiemmin?
Jaksatko odottaa, jos et heti onnistu?
Milloin kannattaa tai kannattaako luovuttaa?

Haluaisitko tehdä tätä jatkossa?

Haluaisitko oppia aiheesta enemmän?
Voisiko tätä tehdä tai harrastaa jossain?
Voisitko tehdä tai harrastaa tätä omatoimisesti?
Voisimmeko jatkaa tätä yhdessä täällä?

Pieni sanakirja

VALOKUVAUS Kuvauskohteeksi sopii mikä tahansa vastaan tuleva asia. Välineeksi sopii hyvin puhelin. Edistyessä voi tutustua erilaisiin kameroihin ja pimiössä työskentelyyn. Millaisia kuvia tulisi neulanreikäkameralla?

OMA MERKKI Merkillä voi nimikoida esimerkiksi tavaroita, mutta sillä voi viimeistellä myös itse tehdyn työn. Merkki voi olla oma tunnusmerkki, mutta yhtä hyvin osaamismerkki, joka kuvastaa tietoja ja taitoja.

MUOTI Liittyy yleensä pukeutumiseen, mutta minkälaista liikehdintää ympäristössä on havaittavissa?

VIDEOKUVAUS Liikkuvan kuvan tallentamista, mikä onnistuu myös puhelimella. Materiaalia voi jälkeempään leikata sekä lisätä siihen tekstiä ja ääntä. Lyhytvideoiden lisäksi voi toteuttaa myös pidemmän dokumentin.

PIENLEHTI Valmistuu helposti leikkaamalla, liimaamalla ja käsin kirjoittamalla. Kevyimmillään A4 arkin voi taitella pieneksi lehdeksi, mutta sivuja voi olla montakin. Mahdollista tehdä myös digitaalisesti.

OLYMPIALAISET Kisailua monessa eri lajissa, jotka voi valita sattumanvaraisesti tai miettiä jonkin teeman mukaisesti. Oikeat olympialaiset järjestetään kahden vuoden välein joko kesällä tai talvella.

RAKENTAMINEN Rakennella voi myös pienellä mittakaavalla esimerkiksi nuorisotalon pihalle tai sisätiloihin.

LIIKUNTA Liikkumalla pääsee paikasta toiseen. Liikunta voi olla hyötyliikuntaa, ja sille voi asettaa myös tavoitteita. Jokaiselle löytyy oma tapa liikkua.

KANSALAISVAIKUTTAMINEN Äänestäminen, vapaaehtoistyö, järjestötyö, asukasyhdistykset, mielipidekirjoitukset, tempaukset, arjen valinnat... Osallistuminen ja vaikuttaminen voi näkyä usealla tavalla.

YHTEISÖLLISYYS Osallistumista, osallisuutta, toimintakulttuurin luomista sekä yksilön ja ryhmän välistä vuorovaikutusta.

TAPAHTUMA Oma tapahtuma tai yleisötilaisuus. Konsertti, näyttely, leffailta, pelipäivä, flash mob...

D-I-Y Do it yourself tai Tee se itse. Minkä tahansa asian tai esineen omaehtoista rakentelua ja kokoamista eli tekemällä oppimista.